



Uvodnik

Andrej Bratuž

Manjšinsko sodelovanje aktualno

Letošnji volilni čas je sicer že davno za nami. Aprilske državne in deželne volitve smo že na široko komentirali in analizirali. Naš namen pa je tu pogledati tudi na druge manjšine v Italiji in posebno na volilne rezultate v Dolini Aosta, kjer živi francoska manjšina. Tu so bile namreč deželne volitve v času med zadnjimi, in sicer v nedeljo, 25. maja. Zanimiva je primerjava tudi z našo stvarnostjo, saj smo bili zlasti v nedavni preteklosti precej povezani.

Pri nas smo aprila dosegli določen uspeh zlasti na deželnih volitvah. Ponovno smo izvolili v deželni svet predstavnika Slovenske skupnosti (Igorja Gabrovca), v senat pa je bila izvoljena slovenska senatorka (Tamara Blažina) na listi Demokratske stranke. Drugače pa je tako v deželni kot v vsedravnem merilu močno in negativno odmeval jasen zasuk na desno. Vsekakor smo tudi v preteklosti že doživeli več uspehov in neuspehov.

Kako pa v deželi pod Mont Blanc? Tu je na letošnjih deželnih volitvah zelo jasno in prodorno zmagala vodilna stranka Union Valdotaïne, ki je z drugima manjšinama koalicijskima skupinama dosegla absolutno večino v novem deželni svet. Sama UV je izvolila 17 svetnikov na 35, manjši skupini Stella alpina in Avtonomistična federacija sta dobili še 6 mest v deželni zboru. Francoski stranki je že na parlamentarnih volitvah uspelo izvoliti svojega predstavnika v senat. Naj dodamo, da je v prejšnji zakonodajni dobi deželno vladno imela v rokah UV z nekaterimi zavezniki. Predsednik dežele Aoste je bil L. Caveri, sam velik poznavalec manjšinskih stvarnosti v Italiji (tudi slovenske), še prej državni in evropski poslanec ter nekaj časa državni podtajnik v vladi G. Amata. Caveri je zlasti v svoji parlamentarni dobi v Rimu tudi bil med vlagatelji in zagovorniki zaščitnega zakona za Slovence. Naj še omenimo, da se je sodelovanje SSK z UV začelo že v dobi pokojnega Bruna Salvadorija v pripravah na prve evropske volitve leta 1979. Kot zanimivost naj še dodamo, da je bil v tistem obdobju sodelovanja manjšinskih in avtonomističnih strank v tem procesu aktiven tudi voditelj Severne lige Umberto Bossi, ki se je udeleževal skupnih srečanj v Evropskem parlamentu v Bruslju.

Zakaj o vsem tem združevanju in povezovanju nekaj in danes? Moč narodnih manjšin je zlasti v povezovanju. V Italiji smo se najprej povezovali z nekaterimi že omenjenimi silami. Med te pa spada še južnotirolska SVP, s katero slovenska stranka v Italiji tudi aktivno sodeluje. Sama je na letošnjih parlamentarnih volitvah dosegla prav lep uspeh. Prihodnje leto bodo spet evropske volitve, kar bo gotovo nov izziv tudi za nas oz. za slovensko stranko. Še v preteklosti smo tudi večkrat aktivno sodelovali s Sardinjsko akcijsko stranko.

Povrnimo se zopet v Dolino Aosta po zadnjem velikem uspehu stranke UV. Letos je prišlo tudi za določene osebne premike kot posledico volilnih rezultatov. Dosedanji predsednik Caveri je zasedel šele sedmo mesto na svoji listi, medtem ko je s preferenčnimi glasovi odločno zmagal nekdanji senator A. Rollandin. Seveda pa gre vedno za notranji premik v zmagoviti koaliciji.

Vse to zgovorno kaže, da je medmanjšinsko sodelovanje v Italiji in Evropi tudi danes še kako potrebno in koristno. Upamo zato, da se bo slovenska stranka še nadalje povezovala z drugimi manjšinskimi silami za skupno bodočnost v Evropi narodov.



Na pobudo Svetovnega slovenskega kongresa

Foto Simon Terpin

Srečanje po Italiji razseljenih Slovencev Oglej, krajevna Cerkev, za Slovence središče naše vere, kulture, omike!

Minulo nedeljo je bilo v Ogleju ponovno slovesno, saj je v oglejski baziliki pri maši zadonela slovenska pesem. Predsednik Konference za Italijo Svetovnega slovenskega kongresa Marjan Terpin je s sodelavci namreč spet priredil srečanje Slovencev, ki živijo razseljeni po Italiji. Oglej torej kot versko in kulturno središče in seveda kraj, od koder smo Slovenci dobili krščanstvo ter evropsko omiko. MePZ F. B. Sedej je pod vodstvom Mirka Ferlana pel slovesno slovensko mašo, ki sta jo darovala msgr. Franci Petrič, odgovorni urednik tednika Družina, in kanonik v ljubljanski stolnici Janez Celar. Okrog dvesto se nas je zbralo v baziliki, kjer smo prisluhnili odličnemu nagovoru msgr. Petriča, ki je v uvodu k maši povedal: "Lepo pozdravljeni tu v oglejski baziliki Matere Božje, na kraju, kjer je zibelka naše vere in kjer bi Slovenci lahko ponovili besede, ki jih je slišal Mojzes pred gorečim grmom: "Sezuj si sandale z nog, kajti kraj, kjer stojš, je sveta zemlja"! Zbrali smo se, da ob poslušanju Božje besede in obhajanju mašne daritve utrdimo vero, tisto vero, ki so jo prvi oznanjevalci s tega kraja ponesli med naše prednike tja do Drave in s tem našemu ljudstvu odprli obzorje večnosti. Mogočna bazilika tu v Ogleju s 73 m visokim zvonikom in krstnico je še danes znamenje, ki povezuje preteklost z se-

danostjo. Tu, pri koreninah krščanstva, stopajo pred nas svetilniki naše vere: sirmijska mučenca Mohor in Fortunat, oglejski mučenci Kancij, Kancijan, Kancijanila in Prot (pokopani le 15 km od tod) ter letos še posebej oglejski škof in cerkveni pisec sv. Kromacij, ki je bil ena izmed najpomembnejših cerkvenih osebnosti 4. stol. (in čigar 1600-letnico smrti se tu letos spominjajo v Ogleju in zato obhajajo Kromacijev leto), ter mnogi drugi. Tu se je krepila tudi vera prvih Slovencev in Slovenk ter toliko drugih ljudstev na ozemlju od Furlanske nižine do Drave, Save in Donave. Iz tega obširnega patriarhata so izšle številne škofije in nadškofije, zato upravičeno šteje mo oglejsko Cerkev za "mater mnogih Cerkva" v srednjeevropskem prostoru. S tem krajem je povezan sv. Pavlin, ki so ga nekateri zgodovinarji imenovali kar 'apostola Slovencev', saj je v času njegovega škofovanja, jeseni leta 796 in spomladi 797 v Čedadu zasedala posebna sinoda oglejske duhovščine. Na njej je patriarh Pavlin uveljavil z odloki vzoren krščanski red na svojem področju, ki je moglo biti merilo tudi med novokrščenimi Slovenci. Ta sinoda je pravzaprav eden najpomembnejših mejnikov v pokristjanjevanju Slovencev. Pavlin sam je sicer prežgodaj umrl (leta 802), a je s čedadsko sinodo začrtal tisto, kar je zaznamovalo naš narod skoraj tisoč

let.

Tu v Ogleju je bilo žarišče vere za naš narod. Sem so se naši predniki radi zatekali, sem so prihajali tudi kot romarji. V zvezi s tem je zelo dragoce no poročilo furlanskega zgodovinarja Franciška di Troppa iz leta 1334. Tam pravi: 'Prihajali so prebivalci s kraških gora, pokriti s temnimi kapami, obšitimi s kožuhovino ali vidrovino in rdečim čopom. /.../ Prišle so žene s Kranjskega, ki leži onstran Goriškega, in so nosile na glavi belo strjeno ruto, ki je visela doli po hrbtu in del tega zakrivala. /.../ Na prvi pogled so kazale več moči in zdravja, kakor pa dražesti in mičnosti'. Temu dodajmo ugotovitev nekega nemškega pisca, ki je nekoliko prej, v 12. stoletju, zapisal: 'Slovenci so zelo pobožni ljudje. Ni ga naroda, ki bi bil tako vdan Bogu in svojim duhovnikom, kakor je ta!' (Helmold). Naši predniki so bili pobožni ljudje, ljudje vere! To vero hočemo tukaj utrditi in s to vero začinjamo to sveto mašo. Zavedamo se grešnosti in nebogljenosti, zato priznajmo in obžalujemo svoje grehe".

Msgr. Franci Petrič je imel tudi pridigo, ki jo zaradi aktualnosti in predvsem pa zaradi jasnosti objavljamo v celoti: "Dragi božji prijatelji! Pred nekaj leti sem nekje na Gorenjskem opazil napis, ki je vklesan v spomeniku, ki so ga Bog ve kdaj vzdali na zid pokopališča in ga s tem rešili propada: 'Prečudna v grobu je tema, / le svete vere žarki mili, / to noč nam bodo razjasnili, / Gospod življenja moč ima'. Gre za preprost, a zgovoren zapis, ki pove, na čem so naši predniki gradili svoje življenje: '... le svete vere žarki mili, to noč nam bodo razjasnili'.

/ stran 14
Jurij Paljk

Ob obletnici Trubarjevega rojstva



Dve novi obeležji na nemških postojankah Trubarjevega življenja in delovanja

8

Literarni večer



Boris Pahor gost uspešnega srečanja v Zavodu združenega sveta v Devinu

11



SLOVENSKA SKUPNOST - POKRAJINSKO TAJNIŠTVO

vabi na

REDNI POKRAJINSKI KONGRES

stranke Slovenska skupnost za goriško pokrajino,

ki bo potekal v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici
v soboto, 14. junija 2008, ob 16.30 v prvem sklicu
in ob 17. uri v drugem sklicu.



Evropske teme - Naše teme

Rusija, EU in ZDA

Ob odprtju Mednarodnega ekonomskega foruma, ki je potekal v Sankt Peterburgu prejšnji teden, je ruski predsednik Dimitrij Medvedev zelo ostro napadel ZDA in velike svetovne ekonomske družbe, ki naj bi po njegovem mnenju vodile svetovno ekonomijo v hudo recesijo, primerljivo tisti iz leta 1929, ko so mnoge države po zgodovinskem ekonomskem zlomu več let dosegale negativne indekse rasti. Planet je brez pravega vodstva, je ugotavljal ruski predsednik, ki je glasno povedal, da danes ne obstajajo mednarodne ustanove, ki bi bile sposobne dajati konkretne odgovore težkim vprašanjem, s katerimi se sooča svet. Zato je predlagal, da bi že naslednje leto prav v Rusiji gostili svetovno konferenco, na kateri naj bi ob najbolj industrializiranih državah bile prisotne tudi največje svetovne finančne družbe, z njimi pa tudi najboljši finančni analitiki in raziskovalci, ki naj bi skupaj iskali odgovore problemom svetovne ekonomije. Medvedev je namreč globoko prepričan, da ZDA ne zmorejo in tudi ne smejo same naprej voditi svetovne ekonomije.

Nedvomno gre za zelo ostre besede ruskega predsednika, ki jasno odražajo vse bolj agresivno željo Rusije, da bi na svetovni ravni ponovno začela odigravati pomembno vodilno vlogo, kateri se je za skoraj dvajset let morala odpovedati zaradi hudih težav, ki so nastale ob propadu Sovjetske zveze in ob posledični rekonverziji socialističnega gospodarstva v kapitalizem.

Kritike svetovnim finančnim mehanizmom in pa nesposobnosti ZDA, da bi še naprej obvladovale svetovno ekonomijo, skrivajo v sebi nedvomno nekaj resnice, a izpad ruskega predsednika gre vsekakor brati v politični in ne ekonomski luči. Napetosti v odnosih med ZDA in Rusijo v zadnjih letih močno naraščajo, saj rusko vodstvo ni prebavilo ne širitve zveze Nato proti vzhodu, še manj pa oblikovanje raketnega obrambnega sistema, ki so ga ZDA v zvezi

NATO načrtovale za Evropo. Mnogi so mislili, da je bilo stopnjevanje napetosti le sad Putinove volje razkazovanja moči, a že prvi pomembni mednarodni nastop Medvedeva nam jasno dokazuje, da bo tudi novi predsednik nadaljeval po začrtani poti in da bo Rusija v današnji svetovni ekonomski krizi skušala odigrati vse svoje adute, da bi utrdila svoj mednarodni ugled v odnosu do držav v razvoju, obenem pa bo skušala vsaj deloma pritegniti k sebi EU in jo tako oddaljiti od ZDA.

O tem nam zgovorno kaže tudi obisk, ki ga je konec meseca maja opravil Vladimir Putin v Franciji. Tu se je v funkciji predsednika ruske vlade srečal s francoskim kolego Fillonom in se z njim začel dogovarjati o novem strateškem partnerstvu med EU in Rusijo. Francija bo namreč julija letos nasledila Sloveniji na čelu EU in francoski premier je po srečanju izjavil, da bo v času svojega predsedovanja EU vpel vse svoje sile, da bi dosegel dogovor o sodelovanju z Rusijo.

Evropa je trenutno za Rusijo nedvomno najpomembnejši ekonomski partner, zato Putin pričakuje, da bi prišlo v kratkem do takega dogovora, ki bi ruskim državljanom omogočal potovanje brez vize v Evropo, prost dostop ruskih podjetij na Evropski trg in sodelovanje z evropskimi institucijami na področju znanstvenega raziskovanja, izmenjave tehnologij, vzgoje in izobraževanja.

Evropa pa je trenutno v precepu, saj se po eni strani dobro zaveda, da ruska demokracija potrebuje številne reforme, da ruski trg ne odgovarja evropskim standardom in da je vprašanje spoštovanja človekovih pravic v Rusiji še nerešeno. Obenem pa tudi realistično gleda na dejstvo, da je od Rusije energetska odvisna, saj prav iz Rusije uvaža četrtno prepotrebnegega plina. Zato bo debata okrog strateškega partnerstva v naslednjih mesecih zelo vroča, odločitve pa nedvomno zelo zanimive.

Peter Černič

Deželno tajništvo SSK
Zahvalno pismo
Janši in Ruplu

Spošt. gospod
Janez Janša
Predsednik Vlade R. Slovenije
Kabinet Predsednika Vlade
Gregorčičeva 20-25
1000 LJUBLJANA

Spošt. gospod
Dr. Dimitrij Rupel
Minister za zunanje zadeve
R. Slovenije
Kabinet Ministra
Prešernova 25
1000 - LJUBLJANA

Spoštovani,
v imenu Slovenske skupnosti in vseh Slovencev v Italiji se Vam iskreno zahvaljujem za hiter in zelo učinkovit odziv na naš dopis z dne 22. maja 2008, s katerim smo Vas prosili za intervencijo pri državnih organih R. Italije v zvezi s sklepom Goriškega občinskega odbora z dne 28.4.2008, s katerim je bila dejansko znižana

raven že dosežene zaščite slovenske manjšine glede dvojezičnih obvestil in oglasov.

Vabilo italijanskemu Veleposlaniku na razgovor na MZZ nedvomno predstavlja pomembno politično-diplomatsko gesto, ki je pri nas, tu-



di v javnih obćilih, zelo močno odmevala. Poteza dokazuje, da R. Slovenija in njena Vlada zelo pozorno

spremljata življenje slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, saj že dolgo časa ne pomnimo, da bi Zunanje ministrstvo R. Slovenije reagiralo s tako pomembno potezo in tako hitro.

Intervencija je imela zelo blagodejni učinek na celotno slovensko narodnostno skupnost v Italiji, ki se večkrat čuti ogrožena, včasih pa je bila celo nekoliko osamljena v svojih prizadevanjih

za obstoj in uveljavitev legitimnih narodnostnih pravic. Prepričani smo, da bo vpoklic italijanskega Veleposlanika na pogovore učinkoval tudi v razmerju do naših sogovornikov na Goriški občini glede konkretnega problema, s katerim se sedaj ukvarjamo, pa tudi na italijanskih državne organe nasploh, saj je R. Slovenija dala jasno vedeti sosednji R. Italiji, da v okviru dobrosedskih odnosov in sodelovanja med državama sodi tudi spoštovanje pravic pripadnikov narodnih manjšin.

Ponovno se Vam torej zahvaljujem za odziv v prepričanju, da Slovenska skupnost in Slovenci v Italiji nasploh lahko še naprej računamo na svojo matično državo in njeno Vlado, kar nas navdaja s pogumom in ponosom, da bomo lahko tudi v prihodnje, kot zavedni pripadniki slovenskega naroda, vztrajali v prizadevanjih za svoje narodnostne pravice. Prejmite izraze našega globokega spoštovanja in zahvale. Z odličnim spoštovanjem!

Damijan Terpin

Deželni tajnik SSK

Na dnu...



Ob svetovni konferenci FAO v Rimu

Zaskrbljujoča prehranska kriza v svetu

Glavni svetovni dogodek minulega tedna je bila tridnevna (od 3. do 5. junija) svetovna konferenca o vprašanju proizvodnje in porazdeljevanja hrane v svetu, zlasti v nerazvitih deželah. Konferenco je sklicala in organizirala Organizacija za prehrano in kmetijstvo (FAO - Food and Agriculture Organisation), ki deluje v okviru OZN in ima glavni sedež v Rimu. Začeli so jo organizirati še pred začetkom zadnjega naraščanja cen hrane, a zaradi izbruhov nemirov v raznih predelih sveta so z njo pohiteli z namenom, da se poišče takoj vsaj delna rešitev obstoječe prehranske krize in hkrati zastavi dolgoročneji načrt za občutno povečanje proizvodnje osnovnih kmetijskih pridelkov. Konference se je udeležilo nad 50 predstavnikov držav članic.

Odprl jo je generalni tajnik OZN Ban Ki Moon, ki je prikazal današnje stanje glede prehranjevanja prebivalstva na svetu in nato predlagal povečanje proizvodnje hrane do leta 2030 vsaj za 50 odstotkov, hkrati pa konča krog pogajanj o liberalizaciji svetovne trgovine. Zbrane predstavnike držav je resno pozval, naj sprejmejo drzne in nujne ukrepe v odgovor na vzroke svetovne prehranske krize. Po podatkih Svetovne banke, ki skrbi za zbiranje in porazdeljevanje pomoči najbolj potrebnim območjem, so se cene hrane v zadnjih treh letih podvojile. Zaradi tega so v številnih državah, od Egipta do Haitija, izbruhnili ljudski nemiri. Brazilija, Vietnam, Indija in Egipt pa so uvedli omejitve glede izvoza hrane. Za podražitev hrane poznavalci razmer navajajo povečano povpraševanje po živilih v gospodarsko razvijajočih se predvsem azijskih državah (pomislimo samo na Kitajsko), naraščanje svetovnega prebivalstva in prevoznih stroškov ter rasti proizvodnje biogoriv, to se pravi iz nekaterih zelo razširjenih kmetijskih pridelkov, kot sta koruza in žito. Z visokimi cenami hrane se kahko danes spopadeta dve milijardi ljudi (od šest milijard ljudi na našem planetu Zemlji).

Generalni ravnatelj FAO Jacques

Diouf je zaradi posledic prehranske krize že pred časom pozval k preureditvi mednarodnega prehranskega sistema s posebnim ozir na določeno obdobje. Pozval je svetovne voditelje, naj čim prej ukrepajo za povečanje kmetijske proizvodnje. FAO tudi poziva, naj se zbere od 1,2 do 1,7 milijarde dolarjev nujne pomoči, da bi v tekočem obdobju 2008/2009 najbolj potrebnim državam zagotovili semena in gnojila. FAO je tik



pred začetkom svetovne konference v Rimu objavil seznam 22 držav, ki jih še posebej ogroža globalna kriza s hrano. Gre v glavnem za afriške države in nekatere južnoazijske dežele pa tudi Severno Korejo in Tadžikistan (bogat z zemeljskim plinom). Ravnatelj FAO Diouf je zato obžaloval, da ne bo mogoče izpolniti cilja, ki so ga postavili na svetovnem vrhu leta 1996. Sprejeti program je predvideval zmanjšanje števila lačnih za polovico do leta 2015. Že sedaj pa je razvidno, da bo ta cilj namreč dosežen šele leta 2050!

Rimske konference o prehrani se je udeležil tudi slovenski predsednik Danilo Türk, ki je v svojem posegu poudaril nujnost investiranja v kmetijsko proizvodnjo in se zavzel za postopno ukinitve izvoznih subvencij na področju kmetijstva.

V sredo, 5. junija, je v imenu Evropske unije nastopil slovenski minister za kmetijstvo Iztok Jarc, ki je pozdravil prizadevanje FAO za

skupen mednarodni odziv s kratkoročnimi in dolgoročnimi ukrepi. Skupno bo Evropska komisija v letu 2008 zagotovila še druge dodatne vire za nujne ukrepe socialne pomoči v višini 283 milijonov evrov. EU se bo zavzemala tudi za povečanje naložb v kmetijstvo v državah v razvoju, ki naj prispevajo k napredovanju kmetijstva in večji prehranski varnosti.

Številni komentatorji so v zvezi s prehransko krizo v nerazvitim svetu poudarili, da te krize ni mogoče dolgoročno rešiti, če se ne

spremenijo nekateri pogojevalni dejavniki, med katerimi je omeniti multinacionalne družbe, ki proizvajajo semena in gnojila. Odvisnost od le-teh se lahko odpravi le z uvedbo mreže lokalnih ekonomij, osnovanih na tradicijah in inovacijah, ob ustreznem mednarodnem financiranju in ovrednotenju temeljne vloge kmetijstva in njegove zaščite pred škodljivimi ekološkimi posegi. Na osnovi tega razmišljanja so ironično ocenili pobudo prirediteljev rimskega srečanja o prehranski krizi v svetu, da ob koncu zasedanja priredijo za visoke uradne udeležence slavnostno večerjo.

Ob koncu moramo žal ugotoviti, da zaključki svetovne konference o prehrani v Rimu niso vzpodbudni, saj na njej niso sprejeli nobenih pomembnih sklepov, in to kljub številnim tehtnim predlogom za otipljivo izboljšanje stanja na področju prehrane, zlasti v revnih deželah.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Vse večja senca lakote v svetu

Najnovejša kriza vse dražje hrane je ponovno potpisnila v ospredje problem lakote v svetu. V kar tridesetih državah iz Azije in še posebno iz Afrike je v zadnjih mesecih prišlo do "upora za kruh", ki je postal predrag, in to je dalo razumeti, da se utegne število od lakote ogroženih ljudi še povečati. 850 milijonov zemljanov je lačnih in hirajo, podatek, ki se ponavlja in je verjetno verodostojen, medtem ko naj bi bil za dodatno milijardo boj za hrano osrednja in edina skrb vsakodnevnega življenja. Če gremo nekoliko globlje, moramo številke o srhljivih posledicah lakote prebrati dvakrat ali celo trikrat. Ni mogoče namreč kar na hitro dojeti in sprejeti, da zaradi tega zla vsak dan umre 25 tisoč (!) sestradanih in obolelih, med katerimi je vsaj polovica otrok. V pričetku tega meseca je Organizacija združenih narodov v 70 državah izvedla "Pohod otrok", ki poziva k odpravi lakote med najmlajšimi, prejšnji teden je ista organizacija s poudarkom na kmetijstvu in prehrani (FAO) pripravila v Rimu ugleden posvet o nujni učinkovitejši prehranbeni načrtovanju. Na tem posvetu je zelo pomenljivo misel izrekel Robert Zoellick, predsednik Svetovne banke: "Lakota ni naravna katastrofa, ampak jo je ustvaril človek in človek jo mora tudi odpraviti". Enako pomenljiv rezultat tega posveta je bil žal ta, da so se začetne obljube finančne pomoči revnim državam v treh dneh zmanjšale na četrtno napovedane.

Dejstvo je, da se razviti svet do naraščajoče revšči-

ne in lakote v svetu še ni opredelil, ali pa je opredelitev ravno v tem, da je ni in da problem ostaja odprt. Izjema so številne dobrodelne ustanove in posamezniki, ki seveda ne premorejo odločujoče finančne moči. Do takšnega spopada z revščino in lakoto, ki bi zares lahko bil uspešen, bo prišlo šele v trenutku, ko bo zadeva na dnevnem redu parlamentov in vlad ter predvsem državnih proračunov. Šele tedaj bo mogoče zagotoviti tistih nekaj odstotkov bruto družbenega proizvoda, ki pomenijo, če vzamemo v poštev npr. Evropsko unijo, nekaj krepkih milijard evrov, torej več kot zadostno vsoto, da bi se območja svetovne bede drastično zmanjšala. In kakaj se to ne zgodi? Čaka politika na volilce, ki naj izdatno pomoč revnim jasno in odločno zahtevajo, ali čakajo volilci na politiko, naj slednja tovrstno odločitev končno prepričano predlaga? Je res tako težko dati oziroma podariti, ali se vsem skupaj zdi, da so ogroženi kraji izven našega sveta in zato njihove stiske ne čutimo, čeprav zanje vemo? Vedeti očitno ni dovolj, saj česar ne čutimo, pač vedno na novo pozabljamo. In vendar bi bilo dobro, da na lakoto v svetu ne bi pozabili. Lahko je prav zavzemanje za ljudi v revščini naša rešitev. Lahko smo kljub zavirljivi življenjski ravni mi v stiski zato, ker ne delamo za nas same rešilnih dejanj in ne priskočimo obsojenim zares na pomoč, s čimer se odrekamo večji človečnosti, ki je smisel, brez katerega mi sami trpimo.

Janez Povše

Razmišljanje

Še okrog Zveze Slovencev

Debata o novi reprezentativni ustanovi slovenske manjšine je nastala nekaj tednov po deželnih volitvah. Sprožila jo je SKGZ, ki je na Primorskem dnevniku 14. maja podala zelo konkreten predlog: jedro Zveze naj bi tvorila skupščina 500 ljudi, v kateri naj bi bilo 170 izvoljenih predstavnikov in 320 zastopnikov organizacij civilne družbe. Teh 320 članov naj bi bilo izraz društev, ki so vključena v dve krovni organizaciji SSO in SKGZ, katerih krovnost je pred nedavnim priznal deželni zakon. Tako sestavljeni 500-članski (!) parlament naj bi se sestel še letos in odločal "o bistvenih vprašanih manjšine" (tako PD). Prepričan sem, da so osnovna vprašanja naše (in vsakršne) narodne skupnosti eminentno politična vprašanja. Slovenci se vsakodnevno spopadamo s političnimi problemi, naj gre za upravljanje teritorija, za dvojezično toponomastiko, za delitev prispevkov, za zapiranje ali odpiranje šol. Vloga civilne družbe in manjšine je v svojem bistvu "apolitična", in prav je tako. Ta oznaka ne pomeni, da je delovanje naših društev nekaj drugokategoričnega ali manjvrednega. Nasprotno: verjetno je za obstanek manjšine pomembnejša vloga civilne družbe kakor pa strank, a to je, po mojem, predvsem posledica neučinkovitosti manjšinske politike v pojavnem času. Kljub pomembnosti civilne družbe pa se naša usoda, hote ali nehote, oblikuje v političnih forumih. Pa še to: v dobi ideologizacije manjšine je imela SKGZ, kot izpostava tedanje Jugoslavije in ZK, neko jasno določeno politično funkcijo. Zato je bilo normalno, da je bila njena vloga znotraj manjšine abnormna. Tudi tedanje enotne delegacije so bile v glavnem izraz usmeritve, ki jo je preko SKGZ določala SFRJ. V določeni meri je sama politika italijanskih levičarskih strank sledila tem napotkom. Odtod sam pojem krovnosti in še današnji čas živče občutje, da manjšino navsezadnje vodijo krovne (ali krovna). To je pač usledina naše preteklosti, ki je druge manjšine ne pozna.

Danes, 18 let od osamosvojitve in pluralizacije Slovenije, seveda ne

more biti več tako. Danes bi bilo normalno, da bi se manjšina lotila svojih problemov predvsem na politični ravni, ne pa znotraj organizacij civilne družbe, ki upravljajo s premoženjem skupnosti, prirejajo kulturne, športne in ostale ljubiteljsko-poljudne dogodke, ne morejo pa odločiti o usodnih vprašanih naše skupnosti, ki so, ponavljam, politične narave. Z vsem spoštovanjem do predstavnikov civilne družbe: eno je nastopati na volilno-institucionalni ravni, sestavljati liste, nabirati podpise, izpostaviti samega sebe in nabirati konsenz v volilnem telesu manjšine, se podati v volilno bitko in tam uspeti (ali propasti), naposled pa zagovarjati neka stališča v izvoljenem upravnem organu, od Rajonskega sveta do Evropskega parlamenta. Drugo je biti izvoljen na čelo nekega društva, naj bo vaško ali mestno, in v tem sklopu prirejati kulturne večere, športna srečanja, pohode po planinah, filatelistične razstave, vaške veselice in šagre, rekreativno telovadbo, ipd. Ne more biti dvoma, da je prvi forum pomembnejši, usodnejši, drugi pa od prvega odvisev.

Iz te predpostavke sledi, da je že sama vloga civilne družbe v omenjenem projektu SKGZ (320 predstavnikov na 500) pretirana in prekomerna, saj naj bi ta segment naše manjšine bil dominanten, čeprav nima še zdaleč iste legitimacije, kakor jo imajo izvoljeni predstavniki v politično-upravnih telesih (pa tudi kandidati, ki niso bili izvoljeni, pomislimo npr. na tisoč preferenc Igorja Dolenca ali Majde Bratnana). O temeljnih problemih manjšine bi torej imeli odločujočo besedo ljudje brez pravega političnega pooblastila. Pomudimo se dalje na drugem delu predlaganega manjšinskega parlamenta, to je na 170 izvoljenih predstavnikov. Tudi vloga tega manjšinskega segmenta je sporna. Gotovo gre za osebe, ki so prejele specifičen mandat in

bile izvoljene v razna upravna telesa. Vendar: kako postaviti na isto raven deset občinskih svetnikov v Občini Repentabor (med temi sem tudi podpisani, z nekaj več kot 20 preferencami) in pa, recimo, deželnega svetnika ali parlamentarca, ki je prejel preko tisoč preferenc? Kako tu ravnati po goli matematiki, češ, 10 repenskih svetnikov s skupno 150 preferencami velja več kakor, na primer, občinski svetnik SSK v tržaški občini, ki jih ima preko



Drago Štoka (foto JMP)

700? Kje je tu logika, kje sorazmerje med dejansko težo posameznih izvoljenih? Zakaj ne bi tu uveljavili kriterij učinkovitosti, ki ga poznajo v raznih telesih? Tudi drugi del tako zastavljenega manjšinskega parlamenta je torej z vsebinskega vidika skrajno vprašljiv. Tu gre za temeljne predpostavke, saj naj bi tako zastavljen "parlament" odločal, po besedah PD, "demokratsko", se pravi z določeno (kakšno?) večino. Stotine glasov se bodo pomikale zdaj v eno zdaj drugo smer, padali naj bi sklepi, sprejemali naj bi se pomembne odločitve. Vse to naj bi se zgodilo v organu, ki ima tako nedorečeno ali ohlapno legitimacijo? In že smo pri pristojnostih Zveze Slovencev v Italiji. Tu pride živo do izraza politično jedro debate. S čim naj bi se Zveza ukvarjala, o čem naj bi odločala? Danes se o

osnovnih temah civilne družbe bolj ali manj uspešno ubadajo SSO in SKGZ. Že sedaj se da z zdravo pametjo in dialogom rešiti marsikaj: recimo, od uporabe Narodnega doma pri Sv. Ivanu ali Trgovskega doma v Gorici, do gradnje centra v Špetru, če omenim obsežnejše teme. A komaj se dotaknemo malce bolj političnih zadev, se stvar nevarno zatakne. Recimo: SSK zahteva Evropski model za volitve v Parlament. Kako se bo opredelila Zveza? Bo zahtevala podprla ali bojkotirala (v vrstah SSK še danes boleče odmeva nasprotovanje SKGZ zoper Evropski model za deželo, kar je pomenilo srečje po življenju slovenske stranke)? Ali: SSK predlaga primarne volitve v manjšini za določitev bodočega parlamentarca, rekurz na DUS zoper Romolijev odlok, ali pa, čisto pragmatično in brutalno, kandidata za predsednika Paritetnega odbora, urednika slovenskih programov RAI, urednika PD. Kakšno funkcijo ima pri tem Zveza? Se bodo to kresala mnenja, iskri- le polemike, pomikale stotine glasov sem ali tja? Skratka, dvomim in pomislenje je še pa še. Ni pa dvoma, da se je podoba manjšine spremenila, potem ko se je na deželnih volitvah Slovenska skupnost dobesedno prerodila in potrdila svojo voljo do življenja. Danes je tu dobrih sedem tisoč glasov, mimo katerih ne more nihče.

To je trdno politično jedro, ki je dalo kisika ne samo stranki SSK, ampak predvsem, kar je pomembnejše, sami manjšini, ki je dokazala nezanemarljivo organizacijsko sposobnost, s katero se lahko navsezadnje ponašajo vsi. Kako torej uskladiti to politično eklatantno dejstvo s pojmom nastajajoče Zveze? Naj bi slednja nastala kar tako, prostodušno, ne glede na teh sedem tisoč glasov? Mar ni ta številka že sama na sebi legitimiranje nekega manjšinskega subjekta, ki mora očitno imeti v Zvezi primarno vlogo? Ali pa: ni prav formula Slovenske skupnosti, to je demokratsko izvoljeno zastopstvo (pa naj zma- ga, kdor zmaga!), za katerega je manjšina bolj pripravljena, kot si nekateri mislijo, tisti obrazec, ki lahko določi pravo, legitimirano, suvereno, učinkovito, neizpodbitno naše organizirano telo, ki nas bo lahko zastopalo vselej in

vseposvods?

1) domnevam, da 320 zastopnikov organizaciji, se pravi večji del "parlamenta", izhaja iz društev, ki delujejo na našem teritoriju in opravljajo neprecenljivo kuturno ali siceršnje poslanstvo. Ne strinjam pa se s tezo, po kateri naj bi tile predstavniki društev imeli neko reprezentativno predstavniško pooblastilo svoje "volilne baze" (kakšne?), s katero naj bi odločali o usodnih vprašanih manjšine. Obravnava teh vprašanj terja po mojem neki širši mandat, ki ga mora imeti organ, ki naj se s tem ukvarja. Da so subjekti civilne družbe omenjeni v zakonskih določilih, je seveda pomembno (sam sem se vedno zavzemal, da se v zakonu zapiše krovnost SKGZ in SSO), ta formalni zapis v normo pa ne ustvarja reprezentativnosti, ki mora rasti predvsem iz stvarnosti "na terenu".

2) Isto velja za zbor izvoljenih slovenskih predstavnikov po zakonu 38/01, ki je med drugim izvolil podpisane v Paritetni odbor. Med 170 člani te skupščine obstajajo najrazličnejše stopnje predstavniške moči: nekateri imajo veliko število preferenc, drugi majhno število, nekateri jih sploh nimajo, odsotni so med drugim rajonski svetovalci: tako bi se lahko v skupščini zgodilo, da je preglasovan tisti, ki ima več preferenc v razmerju s skupino onih članov, ki ga je preglasovala.

3) Zato se ne zdi primerno, da bi sestavili iz teh dveh skupin neko impozantno skupščino (število 500 se mi zdi pretirano), za katero pa ni jasno, v kakšni meri realno predstavlja manjšino. Ta parlament naj bi se opredeljeval o bistvenih vprašanih manjšine (tako v PD) in odločal "po pravih demokratičnih" (tako PD). Kaj to pomeni? Da se bo v njem volilo o konkretnih vprašanih? Kako, po kakšnem kriteriju?

4) V članku še piše, da naj bi začasno tajništvo izoblikovalo "vsebine, programe, prioritete in pristojnosti Zveze Slovencev". Kakšne naj bi bile npr. pristojnosti? Če se omejimo na sicer pomembna vprašanja upravljanja s premoženjem (recimo gradnja centra v Špetru, namembnost Kulturnega doma pri Sv. Ivanu v Trstu, ipd.), ugotavljam, da se takšna vprašanja lahko že danes rešujejo v okviru dogovarjanja med dvema krovnicima organizacijama. Če pa govorimo o politič-

nih sklepih, menim, da bi bila določitev pristojnosti Zveze težja (npr. razširitev ugodnosti deželnega zakona 27/07 na volilno območje Tolmeč in Pordenon, uvedba evropskega modela za parlamentarne volitve, samo odločanje v Paritetnem odboru, če se omejim na institucionalno politične teme).

5) Nasploh menim, da mora naša manjšina izraziti neko predstavništvo, ki naj bo res reprezentativno. Temeljni problem vsake jezikovne manjšinske skupnosti je v tem, da ima demokratično izvoljeno zastopstvo, ki naj prejme čimširše pooblastilo same skupnosti. Predvsem narodne manjšine se morajo braniti tega, da jih zastopa nekdo, ki nima jasnega mandata.

6) Pred leti je SSK predlagala volitve v manjšini, kak posameznik je ta predlog znova povzel pred kratkim. Tedaj je bilo rečeno, da bi volitve ustvarjale v naši skupnosti delitve. A vendar: mar se ne bi te delitve pojavljale tudi v tako zamišljeni Zvezi?

7) Kot član Slovenske skupnosti nasploh menim, da je slednja od nekdanj pomemben dejavnik znotraj manjšine, ki dejansko premore tri suverene organizacije krovne značaja: SKGZ, SSO (na ravni civilne družbe) in SSK (na politični ravni). Komponente pri raznih strankah, čeprav pomembne in vredne spoštovanja, nimajo značaja samostojnosti. Zato bi bilo treba vabilo na ponedeljkov sestanek posredovati stranki SSK. To se mi zdi še toliko bolj nujno sedaj, ko si je moja stranka po dolgotem boju prigarala ponoven samostojen nastop na deželnih volitvah (ob hudem nasprotovanju raznih rojakov) in dosegla pomemben rezultat. Ko govorimo o predstavništvu Slovencev v Italiji, naj bo na kateremkoli področju, je danes ta volilni podatek neka stalnica, mimo katere ne more nihče.

Spoštovani, prav gotovo je v naši sredi veliko odprtih in tudi usodnih vprašanj, ki terjajo umerjeno razpravo in učinkovito ter čim bolj enotno sprejemanje sklepov.

Tako zamišljena Zveza pa po mojem ne nudi primerne odgovora.

Naj bo ta krajši zapis vzpodbuda za nadaljnje razmišljanje in iskanje skupnih poti med Slovenci v Italiji.

Trst, 22. maja 2008
Andrej Berdon

Čedad / Seja izvršnega odbora SSO Na dnevnem redu žgoča vprašanja

Soglasno nasprotovanje odbornikov SSO nedavni konvenciji med Rai-jem in italijansko vlado, ki ponovno preprečuje videmski pokrajini pravico do sprejema slovenskih televizijskih programov Rai, je bilo v ospredju na zadnji seji izvršnega odbora Sveta slovenskih organizacij SSO, ki je potekala v sredo, 4. junija, na sedežu v Čedadu. Med obravnavanimi zgočimi zadevami tudi predlog ustanovitve Zveze Slovencev iz Furlanije Julijske krajine, ki naj bi postalo skupno reprezentativno telo. SSO je do tega predloga skeptičen in mu izpostavlja protipredlog Narodnega sveta oziroma izvoljenega predstavništva, kajti meni, da bi ta bolje odražal dejansko politično in narodnostno stanje Slovencev v Italiji.

Nadalje je predsednik Drago Štoka seznanil odbornike z nedavnimi srečanji, med temi z zgodovinskim posvetom v Vi-

scu pri Palmanovi, ki se ga je udeležil skupaj z odbornikom Petrom Černicem in predsednico Deželnege sveta SSO, Lojzko Bra-



Drago Štoka (foto JMP)

tuzevo. Posvet, ki je ob prisotnosti slovenskega in hrvaškega konzula, v petek, 23. maja, potekal v nabitno polnem župnijskem oratoriju, je zadeval namen krajevne občine, da bi obnovila prostore bivšega koncentracijskega taborišča v Gonarsu, kar bi pomenilo izguba spomenika o polpretekli boleči zgodovini Slovencev in Hrvatov. Kar gre zabeležiti, je, da sta med govorniki italijanski zgodovinar Dario Matiussi in sociolog Moreno Zago obsodila vztrajnost predsednika italijanske Republike, Giorgia Napolitana, pri nepriznavanju vojnih krivic Italije do Slovencev.

V nadaljnjem je Štoka podal besedo pokrajinskim predsednikom, med katerimi je za videmsko Giorgio Banchig spregovoril o evroprojektu "Jezik", ki med drugim cilja k ustanovitvi večnamenskega centra v Špetru oziroma k uresničitvi želje beneških Slovencev, ki jo SSO odločno podpira. Projekt "Jezik" bo vključen med glavne točke dnevnega reda prihodnjega izvršnega občnega zbora ter deželnege sveta SSO, ki bosta potekala v Devinu v četrtek, 19. junija.

Kongres sekcije SSK Sovodnje ob Soči Pregled opravljenega dela

V torek, 3. junija, je potekal kongres sekcije Slovenske skupnosti za Sovodnje ob Soči v društveni dvorani v Rupi. Na zasedanju sta tako v. d. sekcijskega tajnika Kristian Tommasi kot Julijan Čavdek poročala o stanju in delovanju stranke na sovodnjem občinskem teritoriju in o delovanju v sklopu občinskega sveta. Člani stranke

so opravili precej dela in bili aktivni z marsikaterim predlogom, ki zadeva razvoj sovodnjske občine. Pomembno pa je, kakšni bodo razpleti v bližnji prihodnosti, še posebno v luči občinskih volitev, ki bodo potekale naslednjo pomlad. Ob že stalnih spremembah, ki označujejo politične skupine in gibanja, tako na desni kot na levi, je SSK tista,

ki s svojim obrazom ostaja zvesta vrednotam slovenstva in demokracije. Sledila je živahna razprava, v kateri so člani sekcije priznali delo, ki ga je sekcijski odbor opravil od zadnjega kongresa. Po končani razpravi so bile volitve za sovodnjski sekcijski odbor SSK in določitev deset delegatov za pokrajinski kongres, ki bo potekal 14. junija v Gorici. Nazadnje je novoizvoljeni odbor izvolil oz. potrdil za sekcijskega tajnika SSK Kristiana Tommasija.

Igor Gabrovec obiskal odbornika Molinaro V kratkem bodo izplačana finančna sredstva

Udejanjanje ključnih določil deželnege zaščitenga zakona 26/2007 je bilo v ospredju srečanja, ki ga je deželni svetnik SSK-DS Igor Gabrovec imel z odbornikom za kulturno in manjšinska vprašanja Robertom Molinarom. Na sestanku je Gabrovec Molinaro opozoril, da se mora zaključiti postopek za se-

stavo posvetovalne komisije, ki ima pomembne pristojnosti glede porazdelitve finančnih dotacij društvom in organizacijam ter sestave novih pravilnikov, ki jih predvideva deželni zakon. Pred dnevi se je Gabrovec sestel tudi s predsednikom deželnege sveta FJK Edouardom Ballamanom, ki mora po zakonu sklicati slovenske javne

upravitelje, da iz svoje srede izvolijo tri predstavnike v posvetovalno komisijo, ter s šefom predsednikovega kabineta.

V pogovoru z odbornikom Molinarom je Gabrovec izpostavil tudi vprašanje SSG, Inštituta za slovensko kulturo v Špetru ter problem konvencije Rai-vlada, ki še vedno ignorira Slovence v videmski pokrajini. Odbornik Molinaro je Gabrovcu zagotovil, da bodo finančna sredstva večjim ustanovam za leto 2008 izplačana že v kratkem, ostalim pa po poletju.

CELOVEC Slovenska župnija

Dolga noč cerkva v znamenju solidarnosti

Župnija sv. Cirila in Metoda združuje slovensko govoreče vernike, ki živijo v Celovcu. Že od srednjega veka dalje je bil tudi v Celovcu dejaven slovenski pridigar, ki je oznanjal sredi koroške prestolnice božjo besedo v slovenskem jeziku. Sama slovenska župnija sredi Celovca je večkrat menjala svojo lokacijo, od septembra 2006 pa se nahaja v provincialni hiši šolskih sester, kjer je na voljo kapela, ki je posvečena Srcu Marijinemu. Tudi slovenska župnija sredi Ce-

lovca se je 30.5. odzvala s pestrim programom na drugo izvedbo Dolge noči cerkva. Cerkev, ki jih ljudje obiskujejo le ob nedeljah in praznikih, so za eno noč postale kraj dialoga in opozarjanja na različne teme. Vsaka cerkev oziroma skupnost je nagovarjala s pestrim programom ljudi. Teme so segale od nogometa (bližnje evropsko prvenstvo se bo ne nazadnje odvijalo tudi v Celovcu), do petja, glasbe, meditacije. Tudi aktualno dogajanje je bilo v ospredju razmišljanja far.

Težišče slovenske fare je bil pojem vesoljne Cerkve, ki pa ga posamezniki slovenske skupnosti sredi Celovca doživljajo in udeležujejo znotraj različnih misijskih iniciativ. Program je imel kot središčno tematsko polje vprašanje: Zakaj delam, kar delam? V publiko so se dvakrat zvrstili pogovori z Olivio Mugabe-Mitterer, Ugandčanko, ki je prav v Celovcu ustanovila organizacijo, ki podpira alfabeticizacijo njenega plemena v Ugandi. Pri iniciativi sode-

luje tudi nekaj Slovencev. Mara Miro je predstavila skrb za ljudi in gradnjo cerkve v Indiji, naključno srečanje zobozdravnika Michaela Weberja s patrom Pedrom Opeko pa ga je spodbudila, da je z lastnim delom na terenu in s pomočjo materiala, ki ga je dobil od velikih proizvajalcev, bistveno poboljšal skrb za zobno higieno med ljudmi, ki jih na drugih področjih oskrbuje pater Opeka. Hanzej M. Rosenzopf je v svojem posegu – skupaj s pričevanji nekaterih prostovoljcev – predstavil pobudo InicijativAngola, ki že vrsto let nagovarja veliko mladih koroških Slovencev. Med pobu-

dami, s katerimi so doslej pomagali delu v Angoli, velja mdr. omeniti rock koncerte za Ango-

skovalcem na voljo še bife z afriškimi jedmi. Skratka, člani slovenske župnije v Celovcu so



lo, na katerih vsako leto sodelujejo domači ansamblji. Med obema sklopoma predavanj o misijskem delu pa je bil obi-

tudi s tem dokazali bližino do ljudi, o katerih velikokrat le površno beremo v časopisju.

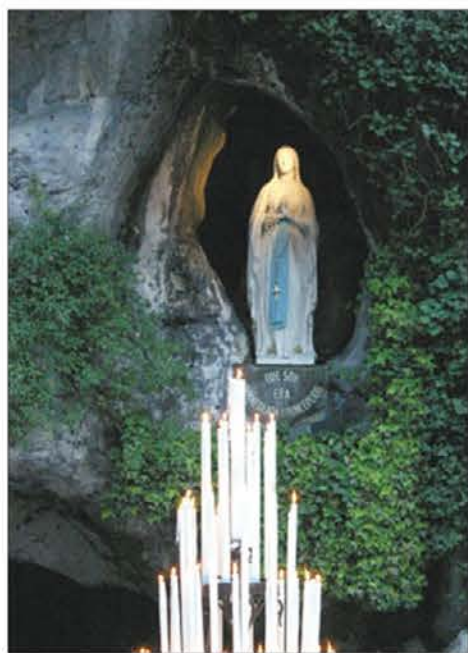
PR

Enkratno versko doživetje

Lurška Mati Božja tudi na Padričah

Spet se oglašam iz doma za ostarele "Jeralla" na Padričah. Tu živimo taki, ki smo ne samo stari, ampak v večini tudi bolj ali manj bolni. Torej smo še kako potrebni Marijine pomoči. Toda mi v Lurd ne moremo. Je pa zato Lurška Mati Božja sama prišla med nas. V ponedeljek, 19. maja, popoldne, smo jo pričakali na velikem dvorišču pred domom. Drevesa iz parka so metala senco na tisti del dvorišča, kjer smo sedeli mi na vozičkih. Tisti del, kjer je bil pripravljen lepo okrašen prostor za Marijin kip, je zlatilo sonce. Pravijo, da je točnost kraljevska čednost. Tudi v tem je Marija dokazala, da je kraljica: Točno ob treh in pol popoldne se je oglasila pesem Mariji v pozdrav. Od velikega vhoda se je po parkirišču

razvila nekoliko čudna procesija. Na čelu so prisopihali ljudje na vozičkih in z njimi tudi nekaj pešcev. Kar naprej so se valili na dvorišče pred nas, ki smo že tam sedeli. Kar debelo sem gledala in si mislila: "Od kod so se pa ti vzeli? K vohodu je bila poslana le peščica zastopnikov, da pričakajo Marijo". Šele precej kasneje sem izvedela, da so se pripeljali tudi gostje iz drugega škofijskega doma "San Domenico" pri Sv. Ivanu. Pridružili so se nam tudi domačini iz bližnjih vasi. Prikazalo se je lepo svetlo – mo-



SI". Sprva sem mislila, da so to sestre Rdečega križa. Toda na značil-

nih belih pokrivalih ni bil pritrjen rdeči križ, ampak značka UNITALSI. Šest jih je bilo in v naročju so nosile blazinice iz cvetic. Le-te so položile k nogam Marijinega kipa na sinje pregrnjeno mizico. Začuden sem gledala Marijino glavo: prvič sem videla Lurško Marijo kronano. Hvala Bogu, ta krona je bila lahka, zračna, ne masivna, kot so po navadi take krone. Za kipom, nad vhodnimi vrati, so se pozibavale nanizane zastavice s črkami v pozdrav visoki gostji: AVE MARIA, GRATIA PLENA. Pozibavale so se zato, ker je začel pihati rahel veter. Med obredom je tui oblak zastrl sonce, tako da je bilo vse dvorišče v senci. Ali zato, da bi v naših očeh in srcih bolj blestela podoba Lurške Gospe? Za začetek je msgr. Remigio Carletti opozoril, da nas je Marija obiskala ob praznovanju stopetdesete obletnice prikazovanj v Lurdu mladi Bernardki Soubirous. S Primizia, ravnateljica, je razložila, da bomo molili desetke rožnega venca v različnih jeziki, ker so operaterji (bolničarji, asistenti, fizioterapevti, snažilke itd.), ki delajo med nami, iz raznih evropskih in

izvenevropskih držav. Molili smo veseli del rožnega venca. Srce se mi je kar razširilo, ko je izbrala za prvo desetko slovenščino. Nič čudnega, saj je tu zaposlenih mnogo Slovencev s te in one strani nekdanje meje. Sledili so poljski, albanski, španski in za konec italijanski jezik. Premišljevanja ob desetkah je posvetila takole: - (ki si Ga, Devica, od Sv. Duha spočela) – mladim materam; - (obisk pri Elizabeti) – tistim, ki obiskujejo bolnike in potrebne pomoči; - (rojstvo) – otrokom, zlasti tistim brez doma; - (darovanje v templju) – ob starčkih Simeonu in Ani, vsem ostarelim; - (ki si Ga v templju našla) – tistim, ki iščejo in najdejo Boga v Cerkvi in še posebno družinam. Sledile so litanije Matere Božje. Po litanijah je bolničarka, doma iz Somalije, prebrala molitev iz Korana. Sama jo je prevedla v italijanščino. V Koranu je govor tudi o Jezusu in Mariji. Nato je začel govor msgr. Carletti, a o tem ne vem povedati nič, ker je veter odnašal glas iz mikrofo-

na, da je do mene prišla le tu pa tam kaka beseda. (Če sem prav ujela, je med drugim razlagal molitev k Mariji, ki je nastala pred kakimi petsto leti.) Vreme se je namreč poslabšalo in že je grozil dež. Vendar je še utegnil povedati nekaj misli tudi bazovski župnik g. Žarko Škerlj, tokrat v slovenščini. Tudi on je govoril o 150. obletnici Marijinih prikazovanj v Lurdu bo junija. Pozval je ljudi, naj se ga udeležijo, zlasti kot prostovoljci v pomoč romarjem – bolnikom. Tačas je že začel kapljati dež in asistenti so nas začeli kar na hitrico voziti v poslopje, tako da je le malo ljudi dočakalo zaključni blagoslov. Tudi Marijin kip so kar v naglici naložili v vozilo – še pravočasno, preden je Bog prav pošteno zalil našo okolico. Kljub temu mokremu božjemu blagoslovu izven programa smo srečni, da nam je bilo dano to enkratno doživetje. Hvala Bogu in Mariji.

Nada Martelanc

Etnologija je eno, vera pa drugo

Evropske romarske poti

Po Sloveniji poleg 25 kulturnih poti poteka tudi 5 evropskih romarskih poti (Jakobova, Emina, Slomškova, Martinova in Marijina romarska pot). Slovenska liturgična komisija je naročila Slovenskemu pastoralnemu svetu, naj pripravi konkretne predloge, kako bi v praksi evropske romarske poti v Sloveniji bolj pospeševali (Sporočila slovenskih škofij, štev. 5 – 2008 str. 95).

To obvestilo je pomembno, ker se prav pri teh poteh pojavljajo stva-

ri, ki nimajo nobene povezave s Cerkvijo, še manj pa s češčenjem svetnika, po katerem nosijo ime, da o veri niti ne govorimo. Ob tem je treba ločevati, kaj je romarska pot in kaj je kulturna pot, čeprav se ta dva pojma prepletata. V Novem glasu ste prinesli zapis Po poteh sv. Martina. Pravilno ste napisali, da mlada fanta potujeta po Evropski kulturni poti sv. Martina. Tu ni nikjer omenjena beseda romanje. Fanta, ki sta se podala na pot od Szombathelya na Madžarskem, kjer je bil rojen sv.

Martin, do Toursa v Franciji, kjer je svetnik pokopan, nista prinašala v kraje, kamor sta prišla, nobenega romarskega, še manj verskega sporočila, čeprav so v nekaterih krajih to celo skušali izrabiti. Če bi potovala skozi kraje, ki nosijo ime po svetniku, bi to bilo razumljivo. Recimo: Martjanci, Šmartin, Sv. Martin, Martinščina... Ker pa sta potovala skozi kraje, kjer je župnijski zavetnik sv. Martin, tudi skozi Doberdoba in ime kraja nima nobene povezave s svetnikom, pa je vse skupaj izpadlo precej nenavadno. Ob tem dogodku se je ponovno pokazalo, da nekdo, kdor koli že, svetnikovo ime izrablja, enako tudi

župnijo, ki ima tega svetnika, za neki profani namen, ki nima s svetnikom nobene povezave. Duhovniki pa od takšnem dogodku izpademo "kot peteršilj na župi", ko nas kdor koli že "potunka" v take dogodke in tako spravlja v slabo luč župnijo, ki nosi ime po tem svetniku. Če pa glasno povemo, da so v ozadju navadne materialne koristi, prepletene z osebnimi koristmi posameznikov, moljenje evropskih denarnih sredstev, ki jih nekateri znajo iznajdljivo izkoristiti in iztržiti v svojo korist, še zlasti določene ustanove, na račun svetnikove omembe, ali celo župnije, je to nedopustno! Tako postanejo takšni dogodki, kot smo mu bili

priča v Doberdobi, podobni pohodništvu, kot so te dni pohodi po Titovih napisih! Čisto nekaj drugega smo doživeli v Podragi na Vipavskem ob blagoslovitvi znamenja, ki je postavljeno ob Jakobovi romarski poti. Tu sta se romanje in češčenje svetnika prepletala s skupnim bogoslužjem in seveda tudi kulturnim in družabnim srečanjem. Najprej je bilo versko slavje in nato ostalo! Vse je bilo skrbno pripravljeno in tudi predčasno najavljeno. V kolikor želimo, da bodo te romarske poti zaživele in tudi nam Slovincem, mogoče celo nam slovenskim zamejcem (?) ali celo evropskim narodom prinesle neko versko osvežitev, bo treba k

temu problemu pristopati precej drugače, kot se tokrat pristopa ob Evropski kulturni poti sv. Martina, pri kateri so nekateri pokazali veliko mero verskega nepoznanja in neznanja. Etnologija, osebne uveljavitve, pa takšna in drugačna finačna sredstva so eno, vernost in vera pa sta čisto nekaj drugega, kamor spada tudi češčenje svetnikov. Vsako romanje ima vedno versko sporočilo, zato se tudi od pohodništva loči, saj tam tega ni! Dogodek v Doberdobi pa ni imel nobenega verskega sporočila in je tako onečašal svetnikovo ime, kot tudi krepko blatil župnijo, ki ima zavetnika sv. Martina!

Ambrož Kodelja

11. NAVADNA NEDELJA

2 Mz 19,2-6a; Ps 100; Rim 5,6-11; Mt 9,36-38; 10,1-8

Izraelci so potovali po puščavi kakih štirideset let. Premikali so se iz kraja v kraj tudi zato, da so zbrisali vsako sled za seboj, tako da jih kdo ne bi iznenadil, jih napadel. Kot puščavski ljudje so utrjevali vero v enega in edinega Boga. Po Mojzesu so prejeli zapovedi, ki so jim kazale pot v domovino, v Palestino, a končni cilj je bila večna domovina. Bivanje v puščavi se je izkazalo kot trda preizkušnja, ki ji niso bili vedno kos. Zaradi tega so popadali v puščavi. Za hude grehe se je odprla zemlja in pogoltnila ljudi. Pikale so jih kače in škorpioni. Reševala jih je iskrena molitev, združena s kesanjem in trdo pokoro. Take in podobne preizkušnje se predstavljajo vernemu človeku tudi danes, ko se marsikomu zdi npr. nemogoče nadaljevati skupnega življenja v zakonu, ko se človeku zamegli pred očmi, v srcu ter v družbi.

Tedaj daje le vera moč za vztrajnost do konca. Ve-

ra ne skriva, da so obljube še oddaljene, a jih izpoveduje kot resnične. Gledajo jih od daleč in pozdravljajo ter priznavajo, da smo na zemlji tujci in priseljenci, ki domovino šele iščemo in po njej hrepenimo (Heb 11,13-16). Bog spominja Izraelce v puščavi in tudi drugih krajih na čudovito rešenje iz egiptovske sužnosti, zato ker se je tu začelo izpolnjevanje odrešenja. Bog namreč želi izpolniti na enem narodu, na izraelskem, svoj načrt odrešenja. Zakaj, če bodo res poslušali Gospodov glas in izpolnjevali njegovo zavezo, mu bodo posebna lastnina izmed vseh ljudstev, kajti vsa zemlja je njegova. Oni bodo Gospodu kraljestvo duhovnikov in svet narod (2 Mz 19,5-6). To velja tudi za nas danes, ko npr. v krstnem obredu pride do izraza maziljenje s sv. krizmo. S tem nas Bog pridruži svojemu ljudstvu, Cerkvi. Kljub našim grehom, ki jih pa obžalujemo in zavračamo, nas Bog sprejme v svojo lastnino. Opraviiti pa imamo tudi z nasprotniki občestva z Bogom. O takih bi Bog dejal takole: "Zdaj pa me za smehujejo ljudje, ki so po dnevih mlajši od mene, katerih očetov nisem imel za vredne, da bi jih pridružil psom svoje črede" (Job 30,1). Pripadnost Bogu zahteva izpolnjevanje zapovedi.

Današnji psalm krepi zavest, da smo Gospodovo

ljudstvo in čreda njegove paše, kar vse rojeva veselje in radost. A vedno znova poudarja vero v samo enega Boga, ki je dober, "na veke traja njegova dobrota, od roda do roda njegova zvestoba" (Ps 100,1-5).


V odlomku iz pisma apostola Pavla Rimljanom se razodeva čista Božja ljubezen zato, da se daje nam slabotnim, brezbožnim, grešnikom, sovražnikom. Bog nam je namreč daroval spravo, kajti sami od sebe je ne bi zmogli, saj je potrebna Kristusova smrt.

Noben človek ne bi tvegval vsega za sovražnike. Opravičeni smo z Jezusovo krvjo (Rim 5,6-11). Jezusu se ljudje smilijo, zato ker so izmučeni in razropljeni kakor ovce, ki nimajo pastirja. Jezus je postal človek in kot tak vidi pomanjkanje pastirjev in delavcev za žetev, zato priporoča najprej prošnjo h Gospodu žetve. Takole pravi svojim učencem: "Žetev je velika, delavcev pa malo. Prosite torej Gospoda žetve, naj pošlje delavce na svojo žetev" (Mt 9,36-38). Želi, da bi dvajset učencev-apostolov sodelovalo z Bogom pri obnovi sveta in še drugi z njimi. Učencem da posebno oblast nad nečistimi duhovi in oblast ozdravljanja od boleznih in vsake slabosti.

To oblast prejme tudi Juda Iskarijot, ki je med apo-

stoli. To se nam zdi protislovno, kajti bi moral prej izganzati hudobijo iz življenja tega moža, ki je postal izdajalec. A to nas povede k priliki o žitu in ljuljki, ki ju Bog pusti rasti skupaj do sodnega dne, kajti Bog daje milost in čas za spreobrnitev vsakemu človeku, tudi Judežu, ki mu ob aretaciji v vrtu Getsemani pravi: "Priatelj, čemu si prišel?" (Mt 26,50). Za Boga je vsak človek prijatelj in vreden odpuščanja. Toda kako in kdaj pa je vprašanje zase: to ve samo Bog (Mt 13,24-30).

Prvo misijsko oznanilo naj velja samo za Jude. Za pagane in za ves svet bo Bog poskrbel na svoj način, zlasti po Pavlu, ki ga bo sam poklical za oznanjevalca odrešenja vseh ljudi. Apostoli naj tako oznanjajo evangelij: "Nebeško kraljestvo se je približalo. Bolnike ozdravljajte, mrtve obujajte, gostave očiščujte, hudobne duhove izganzajte. Zastonj ste prejeli, zastonj dajajte" (Mt 9,36-38; 10,1-8). Ker potrebe po evangelizaciji in osvobajanju ljudi izpod oblasti hudega duha in boleznih vidno rastejo. Jezus priporoča prošnjo do Očeta za nove sodelavce. Žetev je zares velikanska. Materialne in duhovne potrebe prav tako. Imamo žejo in lakoto po miru in svobodi, po pravičnosti in svobodi. Gasiti je treba vedno nova žarišča hudega po celem svetu. Kazati je treba pot v nebesa.



VAŠA ŽELJA,
DA BI DRUGIM POMAGALI,
NE BO ŠLA V POKOJ.

C.E.I. Conferenza Episcopale Italiana
www.8xmille.it

PODPIŠITE OBRAZEC ČUD,
DA NAMENITE 8 TISOČINK
KATOLIŠKI CERKVI.

8x
mille
CHIESA CATTOLICA

Tudi davkoplachevalci, ki niso dolžni predložiti davčne prijave, lahko s svojim obrazcem CUD izberejo namen osmih tisočink. Na poli, ki je priložena obrazcu CUD, sta potrebna dva podpisa: v okvirčku "Chiesa cattolica" in spodaj, v prostoru za "Firma". Polo spravite v belo kuverto in nanjo zapišite priimek, ime, davčno številko in opombo "IZBIRA NAMENA OSMIH TISOČINK IN PETIH TISOČINK DAVKA IRPEF OD DOHODKOV FIZIČNIH OSEB". Kuverto oddajte na pošti. Za naknadne informacije pokličite brezplačno številko 800.348.348.

DESTINAZIONE DELL'OTTO PER MILLE DELL'IRPEF
Chiesa cattolica
Carlo Rossi

Sulla tua dichiarazione dei redditi o sul modello CUD

TUDI LETOS LAHKO POLEG OSMIH TISOČINK IZBERETE TUDI NAMEN PETIH TISOČINK. DAVKOPLAČEVALEC SE LAHKO S SVOJIM PODPISOM IZRAZI O NAMENU OSMIH IN PETIH TISOČINK, SAJ SE PODPISA NE IZKLJUČUJETA. OBA PODPISA NE POVZROČATA DAVKOPLAČEVALCU NOBENIH DODATNIH STROŠKOV.



Šolska prireditve licejev Trubar Gregorčič

Prikaz opravljenega dela s hudomušnim pridihom

Če se dijaki humanističnega pola, licejev Trubar Gregorčič, tudi z učno snovjo soočajo s tako šegavim pridihom, kot je poredno izžareval iz napovedovanja sporedne sklepe šolske prireditve, v tork, 3. junija, zvečer, sta celoletno vsrkavanje znanja in študij, če že ne prijetna, vsaj razbremenjujoča. Iz povezovalnih misli, ki sta jih izrekla Francesco Ivone, dijak 4. letnika znanstvenega liceja, in petogimnazijka Lucrezia Bogaro, je vela duhovita žilica zelo priljubljena profesorja angleščine Tomaža Sussija, ki se zna s svojo prirojeno simpatičnostjo prikupiti še tako godrnjavim di-

jakom. Napovedovalca povsem nekonvencionalnega pristopa sta po kratkem sprehodu v enostajnejši moški in bolj kompliciran ženski svet poslušalce pospremila v pesniško skrinjico Marka Kravosa, ki je bil med letošnjim šolskim letom njihov gost na povabilo profesorja Adrijana Pahorja. Kravosove pesmi so recitali prikupni dijakinja Loredana in Polona in njun vrstnik Dominik, ki je z izrazitim globokim glasom prebral tudi nekaj svojih stihov. Po pesniškem poletu, pri katerem so dijaki pokazali, da jim je poezija zelo blizu, sta povezovalca omenila izid letošnje številke glasil Dijaki-Divjaki liceja S. Gregorčič, pri

katerem so se predvsem potrudili dijaki 4. D. razreda, in Omnibus liceja P. Trubar. Beseda je nato stekla na športno področje, kjer so se tekmovalci pomerili na vsakoletnem memorialu Jožica Mikulus. Nekateri so se izkazali v šoli in v športu in tako bili deležni priznanja Šport in šola. Dijakinja 2. r. znanstveno-tehnološke smeri Katja Obidič je prejela posebno priznanje združenja Panathlon za posebne dosežke v športu in šoli. Pod mentorstvom prof. Pahorja je zelo aktivna tudi šahovska skupina, ki se je na državnem prvenstvu uvrstila na odlično peto mesto. Gledalci so na torkovem večeru lahko zaploskali gibčnim



Ravnateljica Pirih, prof. Rebec in skupina Cankarjevih nagrajenc

in spretnim dekletom skupine aerobike, ki je tudi letos pod vodstvom prof. Marte Vizintin zmagala na deželni ravni. Po kratkem zabavnem Francescovem monologu se je na odru spet pojavila Lucrezia in Michele s tehnično pomočjo Simona Petra Lebana pripravila s profesorjema Damiano Devetak in Petrom Černicem ob letošnjem Trubarjevem letu in ga prvič predstavila na srečanju slovenskih šol na Velikih Laščah. Tako so dijaki proslavili velikega Trubarja, po katerem je poimenovan slovenski klasični licej v Gorici, ki bo morda vendarle počastil Trubarja s postavitvijo njegovega kipa.

se ji javi... sam Trubar in ji razkrije svoje bivanje na Goriškem in sploh delček svoje plodovitosti in za slovenski narod zelo pomembne življenjske poti. Ta prizor sta Lucrezia in Michele s tehnično pomočjo Simona Petra Lebana pripravila s profesorjema Damiano Devetak in Petrom Černicem ob letošnjem Trubarjevem letu in ga prvič predstavila na srečanju slovenskih šol na Velikih Laščah. Tako so dijaki proslavili velikega Trubarja, po katerem je poimenovan slovenski klasični licej v Gorici, ki bo morda vendarle počastil Trubarja s postavitvijo njegovega kipa. Gledališkemu koticu je sledil slovesen trenutek podeljevanja priznanj, ki so jih dijaki prejeli na Cankarjevem tekmovanju, na katerega so jih pripravili profesorji Cossutta, Devetak, Pahor in Rebec. Bronasto priznanje so dobile Izabel Devetak (4. gimnazija), Nina Grudina (5. gimnazija), Costanza Frandolič (1. klasični licej), ki je v Celju prejela iz rok predsednika Republike Slovenije

Danila Türka tudi zlato priznanje, Cankarjev zlatnik, Ivana Nanut (3. klasični licej), tudi dobitnica srebrnega priznanja, in Anja Petrovič (3. klasični licej). Na liceju Gregorčič pa so bronastega priznanja bili deležni Veronika Mikulin (2.), Nina Pavletič (2. znan. - teh.), ki je prejela tudi srebrno priznanje, Polona Petrovič (4. r.) in Tomaž Pahor (5. r. znan. - teh.).

Ob lepih fotografskih posnetkih so gledalci lahko spoznali, koliko drugih šolskih in obšolskih pobud (matematična olimpijada, tekmovanje v angleščini, natečaj Evropskega parlamenta, sodelovanje pri radijski oddaji deželnega sedeža RAI o evropskih temah, obmejno višješolsko srečanje "Preko meja - preko jezikov"...) so uresničili dijaki v letošnjem šolskem letu in se na njih tudi lepo izkazali. Večja skupina izmed njih se je odpravila tudi v zloglasno nacistično taborišče Auschwitz na poučni izlet z "vlakom spomina". Šolski izleti pa so jih popeljali v Pariz, Prago, Neapelj, pa še na krajše ekskurzije. Za živahen sklep prijetne prireditve je poskrbel šolski rock ansambel Simplex, ki ga sestavljajo dijaki David Croselli, glas, kitara, Elija Fajt, kitara, Aleš Kodrič, bobni, Sandi Cej, bas. V mnogo bolj izbrušenih notah kot lansko leto je predstavil nekaj slovenskih in angleških popevk. Lucrezia in Francesco sta se poslovila z zahvalo ravnateljici, učnemu in neučnemu osebju ter srčnim voščilom maturantom. Vse sta tudi povabila na družabnost ob prigrizku in pijači.

Iva Koršič

Kratke

Še mesec dni za "Fotonatečaj Mirenski Grad"

Društvo prostovoljcev Vincencijeve zveze dobrote in Samostan lazaristov na Mirenskem Gradu organizirata fotografski natečaj na temo Mirenski Grad. Fotografiji lahko sodelujejo na natečaju z največ dvema fotografijama velikosti A4 (20x30cm), ki ju je potrebno poslati najpozneje do 10. julija 2008 na naslov Društvo prostovoljcev Vincencijeve zveze dobrote, Miren 216, 5291 Miren s pripisom "ZA FOTONATEČAJ". Strokovna komisija bo izbrala največ petinadeset najboljših fotografij, ki bodo razstavljene v dvorani Gnidovčevega doma na Mirenskem Gradu od 21. septembra 2008 do 31. januarja 2009. Izmed teh bo izbrala tri najboljše fotografije, za katere bodo avtorji prejeli denarne nagrade v vrednosti 250, 170 in 100 evrov. Za podrobnejše informacije in vpogled v celoten pravilnik natečaja lahko obiščete spletno stran www.drustvo-vzd.si.

SSO za neposreden dogovor z manjšino

Svet slovenskih organizacij z veliko pozornostjo spremlja odzive na nedavni sklep goriškega občinskega odbora o objavljanju slovenskih javnih in uradnih sporočil le v treh predmestnih četrtih in ne tudi v središču mesta Gorice. Razvidno je, da gre za zelo enostransko tolmačenje zaščitnega zakona, ob tem pa preseneča vztrajanje goriške uprave na strogem pravnem reševanju problema, ki bi ga bilo mogoče rešiti z vnaprejšnjim odprtim dogovorom s predstavniki slovenske narodne skupnosti. Pravne arbitraže so redkokdaj prispevale k večjemu medsebojnemu razumevanju, zato se velja k njihovem mnenju zatekati le tedaj, kadar so vse druge poti izčrpane, kar pa gotovo ne velja za razmere v Gorici. Goriška uprava bi zato morala v interesu Gorice kot odprtega in evropsko naravnanelega mesta opustiti pravno pot reševanja nastalega nesoglasja in se skupaj s predstavniki slovenske manjšine odkrito in neposredno dogovoriti o vseh vidikih urejanja odprtih vprašanj v teh naših krajih. / Predsednik SSO za Goriško, Janez Povše

Obvestilo Urada za slovenske šole

Urad za slovenske šole obvešča, da mora učno osebje, ki je pogojno vključeno v pokrajinske lestvice (nekdanje permanentne) za šole s slovenskim učnim jezikom, najkasneje do 30. junija Uradu za slovenske šole pri Pokrajinskem šolskem uradu v ulici Rismondo, 6, predstaviti osebno izjavo o pridobitvi usposobljenosti za poučevanje na osnovni šoli ali habilitacije, ki je predvidena za otroški vrtec ali za posamezne natečajne razrede. Do istega dne lahko tudi kandidati, ki so že polnopravno vključeni v zgoraj omenjene lestvice, predstavijo istemu uradu morebitne nove naslove za poučevanje podpornega pouka in se tako vključijo v sezname za podporni pouk. Isti naslov lahko kandidati, ki so v lestvicah rednih natečajev za nižje in višje srednje šole (lestvice rednih natečajev za otroški vrtec in osnovno šolo so namreč v goriški pokrajini izčrpane), do 1. julija predstavijo Uradu za slovenske šole pri Deželnem šolskem uradu za Furlanijo Julijsko krajino v Trstu, ul. Sant' Anastasio, 12, da se tako vključijo v posebne sezname za poučevanje podpornega pouka, ki so priloženi še veljavnim lestvicam rednih natečajev. Interesenti lahko dobijo obrazce na tajništvih posameznih šol ali na Uradu za slovenske šole, ki je tudi na razpolago za morebitna pojasnila.

Štandrež: dve srečanja za promocijo zdravja

Goriško združenje ACAT (Associazione dei club degli alcolisti in trattamento - Združenje klubov alkoholikov v terapiji) in župnija sv. Andreja iz Štandreža prirejata v sredo in četrtek, 18. in 19. junija, dve srečanja za promocijo in vzgojo zdravja. Večera bosta potekala v štandreškem župnijskem središču s pričetkom ob 20.30. Vodil ju bo strokovno usposobljen mentor, ki bo ilustriral metodologijo ekološko-družbenega pristopa, ki ga je zasnoval prof. Hudolin, na osnovi katerega delujejo klubi. Dne 19. junija bo govoril strokovni vzgojitelj službe proti odvisnostim SerT, poleg njega pa bo z lastnim pričevanjem prisotna družina, ki obiskuje program združenja. Pobuda je organizirana pod pokroviteljstvom območnega načrtovanja, ki ga načrtuje goriška občina; do nje pa bo prišlo tudi po zaslugi štandreškega župnika Karla Bolčine, ki je izkazal posebno občutljivost do teh družbenih problemov. Omenjeni srečanja in pa še podobni večeri, ki so že in bodo še potekali v teh mesecih v vsej pokrajini, želijo promovirati tudi tečaj za senzibilizacijo o problemih odvisnosti od alkohola, ki bo na sporedu od 4. do 9. avgusta v prostorih šole ITI v ul. Puccini 22 v Gorici.

Popravek

V poročilo o slovesnosti na Sv. Gori, objavljeno v prejšnji številki, se je vrnila napaka. Namesto člana Frančiškovega cvetnega reda bi moralo biti zapisano "člana Frančiškovega svetnega reda".

V petek in nedeljo, 13. in 15. junija

Doberdobski dnevi petja 2008

Konec tedna se bosta v Doberdobo zvrstila dva vrhuška zborovska večera. V goste prihajata Primorski akademski zbor Vinko Vodopivec in Slovenski oktet, ob njiju pa bosta zapela tudi domača zborstva Hrast in Jezero. Namen pobude Doberdobski dnevi petja 2008 je ponuditi poslušalcem kvalitetne glasbene predstave, ob tem pa tudi ovrednotiti določene predele Doberdoba. Tako bodo ljubitelji glasbe prvič lahko sledili koncertu v prenovljenem občinskem parku sredi vasi in v nekdanjem kamnolomu pri Gradini.

Prvi koncert, na katerem bo nastopil Primorski akademski zbor Vinko Vodopivec, bo potekal v občinskem parku v **petek, 13. junija, ob 21. uri.** Večer organizira SKD Hrast ob koncu sezone in v sklopu praznovanj ob 40-letnici ustanovitve. PAZ Vinko Vodopivec so daljnega leta 1953 ustanovili takratni primorski študenti v Ljubljani, ki jih je družila skupna želja po petju in zabavi. Zbor so v njegovi zgodovini spremljali številni ugledni dirigenti, prvi je bil Anton Nanut.

Slovenski oktet, ki je s svojo več kot 50-letno uspešno zgodbo znan po vsem svetu, pa bo nastopil v **nedeljo, 15. junija, ob 19.30** v nekdanjem kamnolomu Kava pri Gradini v Doberdobo. Večer prireja KD Jezero kot jubilejni

J.M. Auchentaller

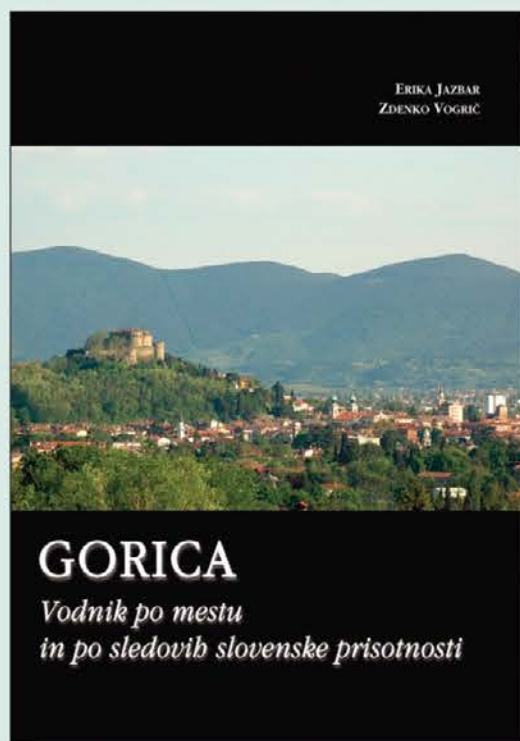
V okviru razstave Josef Maria Auchentaller, Secesionist na robu cesarstva, ki je na ogled v Palači Attems Petzenstein v Gorici do konca septembra 2008 in pomeni zanimivo novost za naše mesto, potekajo še ves mesec junij kot spremljevalne pobude predavanja kuratorja, avtorjev bogatega kataloga in avstrijskih strokovnjakov, ki poglobljajo poznanje dunajskega umetnika in njegovo obdobje. V sredo, 18. junija, bo Christian Witt Doerring govoril na temo Aplicirane umetnosti na Dunaju. V sredo, 25. junija, pa bo Alberto Luchitta govoril o Auchentallerju in Gradežu. Srečanja potekajo ob 18. uri, odprta so javnosti, ki se lahko nato ustavi na degustaciji, ki jo prireditelji ponujajo v sodelovanju z ONAV (Državna organizacija pkuševalcev vina).

koncert ob praznovanju 50-letnice ustanovitve Moškega pevskega zbora Jezero.

Projekt Doberdobski dnevi petja 2008 prireja kulturni društvi Jezero in Hrast s sodelovanjem in Slovenski oktet, ob njiju pa bosta zapela tudi domača zborstva Hrast in Jezero. Namen pobude Doberdobski dnevi petja 2008 je ponuditi poslušalcem kvalitetne glasbene predstave, ob tem pa tudi ovrednotiti določene predele Doberdoba. Tako bodo ljubitelji glasbe prvič lahko sledili koncertu v prenovljenem občinskem parku sredi vasi in v nekdanjem kamnolomu pri Gradini.

Prvi koncert, na katerem bo nastopil Primorski akademski zbor Vinko Vodopivec, bo potekal v občinskem parku v **petek, 13. junija, ob 21. uri.** Večer organizira SKD Hrast ob koncu sezone in v sklopu praznovanj ob 40-letnici ustanovitve. PAZ Vinko Vodopivec so daljnega leta 1953 ustanovili takratni primorski študenti v Ljubljani, ki jih je družila skupna želja po petju in zabavi. Zbor so v njegovi zgodovini spremljali številni ugledni dirigenti, prvi je bil Anton Nanut.

Slovenski oktet, ki je s svojo več kot 50-letno uspešno zgodbo znan po vsem svetu, pa bo nastopil v **nedeljo, 15. junija, ob 19.30** v nekdanjem kamnolomu Kava pri Gradini v Doberdobo. Večer prireja KD Jezero kot jubilejni

ERIKA JAZBAR
ZDENKO VOGRIČ

GORICA

Vodnik po mestu
in po sledovih slovenske prisotnosti

PREDSTAVITEV BO V SREDO, 25. JUNIJA 2008, OB 20.30
POD LIPAMI V PARKU KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ
DREVORED 20. SEPTEMBRA 85 V GORICI

OB PRISOTNOSTI AVTORJEV BOSTA O DELU SPREGOVORILA
ČASNIKARJA IVO JEVIKAR IN JURIJ PALJK

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA



OŠ Alojz Gradnik Števerjan / Sklepna prireditve

Nežna zgodbica o Vidku v pisani pripovedi učencev

Tudi učenci OŠ Alojz Gradnik iz Števerjana in malčki iz tamkajšnjega vrtca so v letošnjem šolskem letu spoznali čudoviti in bogati svet zvokov, ki jih ponuja glasbena zakladnica, le vanjo je treba seči in odprejo se nova obzorja. Da bi tudi starši, nonoti in njihovi prijatelji in vsi, ki še nosijo otroško srce v sebi, delili z njimi veselje do glasbenih spoznanj, ki so jih odkrivali z mentorico Michelo De Castro, prof. na SCGV Emil Komel, so jih šolarji povabili v četrtek, 5. junija, v Sedejev dom v Števerjan. Pred pozornim občinstvom so pod taktirko De Castrove in seveda ob vztrajnem delu svojih učiteljic ter klavirski spremljavi Valentine Pavio odsko uprizorili pravljico Kdo bo sešil Vidku srajčico? Znana zgodbica o Vidku, revnem fantičku, ki mu lepo toplo srajčico sešije ptičica, potem ko mu je volno podarilo jagnje, trnov grm, pajek in rak pa mu jo razčesali, stkali in ukrojili, je zaživela ob jasnem in razločnem pripovedovanju Sofie Castello in Mihe Kovi-



tudi izštevanka Abraham ima sedem sinov, ki jo tako radi pojejo po vrtcih. Otroci iz vrtca so ljubko ustvarili skupnico mišk, zajčkov..., ostale protagoniste pa so z bistvenimi kostumskimi elementi, ponazarjajočimi značilnosti nastopajočih protagonistov iz pravljice, poosebili učenci vseh razredov, ki so tudi spremljali pe-

smice z raznolikimi instrumenti, celo s trobento, v katero je energično pihal osemletni Peter Šoban. Prijaznega Vidka, ki je pasel

ton Lazar, ki je dal na razpolago dvorano, podžupan Dominik Humar in predstavnik staršev Matjaž Terčič, ki se je pristrčno zahvalil oblikovalcem predstave. Prvi del prireditve je sklenilo podeljevanje kokard, ostržkov, klobukov in diplom vsem marljivim bralcem, tudi malčkom iz vrtca, ki jim pri odkrivanju pisane besede pomagajo starši. V drugem delu pa so se na platnu zvrstili portreti vseh števerjanskih šolarjev in utrinki iz šolskega leta, ki so jih z branjem pojasnil izčrpno komentirali učenci. Objektiv je ujel obisk Feiglove knjižnice na Verdijevem korzu, Katoliške knjižarne na Travniku, risarsko delavnico v Štmavru z umetnico Stanko Golob, ki ustvarja svoja dela s peskom, božičnico, šegave pustne maske, obisk uredništva Primorskega dnevnika v Trstu, Miramarskega gradu, Formentinijevega grajskega poslopja, likovni natečaj, srečanje z dr. Ireno Tavčar, izlet petošolcev v Ljubljano, pa tudi razposajenost med odmorom in napeto tekmovalnost športnega dne. V predverju dvorane so učenci postavili na ogled svoje živahne risbe, po prireditvi pa so pripravili pravi boljši sejem.

IK

MePZ LOJZE BRATUŽ in ŽUPNIJA SV. IVANA

vabita na

ZAKLJUČNI KONCERT

nastopa: MePZ Lojze Bratuž
zborovodja: Bogdan Kralj
Tadeja Kralj, harfa

sobota, 21. junija 2008, ob 20.30
cerkev sv. Ivana v Gorici

V SODELOVANJU Z ZVEZO SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Kratki

Snovanja 2008: Glasbeni mozaik

Ob izteku šolskega leta bo SCGV Komel predstavil v Glasbenem mozaiku nekatere svoje najbolj vidne dosežke. V četrtek, 12. t. m., bodo ob 20. uri v KC Lojze Bratuž zaigrali in zapeli izbrani solisti ter šolski orkester. Težji koncerta nosita mladi 10-letni violinist Aleš Lavrenčič in mezosopranistka Martina Kocina. Oglasili se bodo tudi klavir, kitara, flauta, trobenta. Vodstvo šole bo nagradilo najbolj zaslužne učence. Uvodoma bo zapel novi Čezmejni mladinski zbor P. Trubar, ki ga vodi Gregor Klančič. Ciklus Snovanja se nadaljuje 20. t. m. na Goriškem Gradu in 24. t. m. na tradicionalnem koncertu v cerkvi sv. Ivana.

Kultura vile na Vipavskem in Goriškem

Pri ZTT je izšla knjiga Kultura vile na Vipavskem in Goriškem od 16. do 18. stol. avtorice Helene Seražin. Predstavitev, ki jo prireja ZTT in Knjižnica Damir Feigel, bo v KB centru v Gorici v sredo, 18. junija, ob 20.30.

SKD HRAST

prireja v sklopu Doberdobskih dnevov petja

zborovski večer

"...in donelo je do dna srca..."

nastopata:

PAZ Vinko Vodopivec
dirigent: Primož Malavašič
MePZ Hrast - Doberdob
dirigent: Hilarij Lavrenčič

petek, 13. junija, ob 21. uri
nov občinski park v Doberdobu
(v primeru slabega vremena bo večer v župnijski dvorani v Doberdobu)

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA
ŽUPNIJA SV. ANDREJA

vabita na

KONCERT CERKVENIH PESMI

POSVEČEN VINKU VODOPIVCU OB 130-LETNICI ROJSTVA

Nastopajo:

Pevska skupina Musicum
Mešani pevski zbor Rupa-Peč
Mešani pevski zbor Jazbine-Plešivo
Mešani pevski zbor Lojze Bratuž
Mešani pevski zbor Štandrež
Cerkveni pevski zbor Pevma
Moški pevski zbor M. Filej

Župnijska cerkev v Štandrežu
Nedelja, 15. junija 2008, ob 18. uri

ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA
PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

UZBEKISTAN V SLIKI IN BESEDI

Posnetke s potovanja z NOVIM GLASOM
bo predvajal Damjan Paulin

ŠTANDREŽ, V TOREK 17. JUNIJA 2008, OB 20.30

Spodnja dvorana Župnijskega doma Anton Gregorčič

Obvestila

1. Memorial bratov Špacapan poteka od 9. do 13. junija na ploščadi pred telovadnico SZ Olympia (Drevored 20. septembra 85). Tekme se začnejo ob 19.45. V četrtek polfinalni, v petek pa finalni tekmi.

Mladinski dom iz Gorice prireja od 16. do 27. junija v jutranjem času POLETNO SREDIŠČE IZZIVI 2008 za mlade od 12. do 14. leta, od 30. junija do 4. julija pa ZELENI TEDEN v Žabnicah. Število mest je omejeno. Vpis in informacije na sedežu Mladinskega doma, ul. Don Bosco 60 (pon. - čet. od 15. do 17.30). Informacije na tel. 0481 546549 ali 0481 536455 ter 328 3155040.

V Kulturnem domu bo v četrtek, 19. junija, ob 20.30, z italijanskimi nadnapisi, Duohtar pod musl, zadnja predstava v gledališkem abonmaju v Gorici in za Gorico, koprodukcija SNG Nova Gorica in Gledališča Koper.

Kulturni center L. Bratuž in galerija Rika Debenjaka pripravljata spominsko razstavo ob 50-letnici smrti goriškega umetnika Lojzeta Špacapana. Da bi likovnika čim bolj popolno predstavili, se organizatorja obrata na ustanove in zasebnike s prošnjo po informacijah in eventualno posojilo del za razstavo. **Slovenska skupnost**, na povabilo koroške Enotne liste, vabi v soboto, 28. junija 2008, na družabno srečanje in pohod na KOČO POD SKUTO. Prijave na tel. št. 335 8011948 ali na gorica@slovenskaskupnost.org.

Katoliško tiskovno društvo daje v najem trisobno stanovanje v Kulturnem centru Bratuž na drevoredu 20. septembra 85 v Gorici. Info na tel. 0481 531445 (v jutranjih urah). Pisno prošnjo oddajte na naslov: Katoliško tiskovno društvo, 34170 GORICA / GORIZIA Travniki / Piazza Vittoria 25.

Fundacija Gorica daje v najem trisobno stanovanje z veliko teraso in parkirnim prostorom v zaprtem dvorišču v ulici S. Giovanni 9, Gorica (1. nadstr.). Kličite na tel. 0481 531445 (v jutranjih urah).

Darovi

Ob 10. obletnici smrti Brunota

Devetaka daruje teta Marija Visentin 50,00 evrov za C. R. O. v Avianu. **Za Novi glas:** ing. Marjan Velikonja, Nemčija, 65,00 evrov.

Sožalje

Ob težki izgubi drage žene in mame Anice Durčik, izreka iskreno sožalje možu Darku ter sinovom Mateju, Pavlu in Samu, MePZ Rupa-Peč.

Zahvala

Ob prerani smrti drage žene in matere ANICE KUTIN se prisrčno zahvaljujemo g. župniku Viljemu Žerjalu in g. dekanu Jožetu Markuži za pogrebni obred in tolažilne besede, domačemu pevskeemu zboru Rupa-Peč, zboru Sraka iz Štandreža, zboru Mirko Filej, darovalcem cvetja ter vsem, ki so se tako množično pridružili ob tem bridkem slovesu. Mož Darko, sinovi Matej, Pavel in Samo. Rupa, 12. junija 2008

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 13.06. do 19.06.2008)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 18.30 do 19.30. Spored:

Petek, 13. junija (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: domače viže; zborovski kotiček; iz krščanskega sveta; zanimivosti, humor in obvestila.

Ponedeljek, 16. junija (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound: lahka glasba; živemu se vse zgodi; zanimivosti in obvestila.

Torek, 17. junija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 18. junija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Kdo je bil Henrik Tuma - Izbor melodij.

Četrtek, 19. junija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Gledališče pod zvezdami

Poletno srečanje gledaliških skupin
ŠTANDREŽ, IGRIŠČE OB ŽUPNIJSKI DVORANI
S PRIČETKOM OB 21. URI

n Četrtek, 12. junija

"Ridi a ... ratis"

Trigeminus

Manzano

n Petek, 13. junija

Carlo Goldoni

Primorske zdrahe

Prosvetno društvo Štandrež - Dramski odsek

n Sobota, 14. junija

Georges Feydeau

Gospod lovec

Kulturno umetniško društvo Zarja - Trnovlje (Celje)

V primeru slabega vremena bodo predstave v župnijski dvorani Anton Gregorčič

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES
KONFERENCA ZA ITALIJO

v sodelovanju s KROŽKOM ANTON GREGORČIČ iz Gorice in
ZVEZO VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO

vabi na

TRADICIONALNO PROSLAVO OB OBLETNICI OSAMOSVOJITVE SLOVENIJE

petek, 20. junija, ob 20.30
pod lipo v Števerjanu (Klanec 14)

gost večera: MPZ Kras - Opatje selo
pevovodja: prof. Pavel Pahor

Prisrčno vabljeni prijatelji slovenske osamosvojitve



DRUŠTVO ARS, GENERALNI KONZULAT REPUBLIKE
SLOVENIJE V TRSTU, SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO
VZGOJO EMIL KOMEL, GLASBENA ŠOLA TOLMIN

vas vabijo na odprto razstavo

O ŽIVLJENJU OPERNE PEVKE GABRIJELE MRAK (1852-1928)

Umetnico bo predstavila Slavica Mlakar

Galerija Ars, Travniki 25, Gorica
Sreda, 18. junija 2008, ob 18. uri

Ob 500-letnici rojstva očeta slovenske pisane besede Po Rubijah še dve novi obeležji v spomin na Primoža Trubarja

Mesec maj in junij 2008 bo zagotovo šel v kroniko slovenske narodne in verske zavesti. Potem ko je bil 11. maja 2008 na gradu v Rubijah, v Sovodnjah ob Soči, odkrit novi doprsni kip Primoža Trubarja in je v Narodnem domu v

množično romanje, ki sta ga organizirala Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar in slovenska evangeličanska Cerkev pod vodstvom škofa mag. Geze Erniše iz Murske Sobotice. Skupina, ki je na Nemško pripotovala s tremi avtobusi, je v četrtek, 29.

posebnega mesta na nemško-frankovskem ozemlju Bavarske.

Sobota, 31. maja 2008, je bila namenjena Trubarjevemu mestu Tübingenu in kraju njegovega zadnjega počitka, Derendingenu. Po svečani slovesnosti v glavni evangeličanski cerkvi sv. Jurija v Tübingenu, kjer je zapel nekaj Trubarjevih pesmi pevski zbor Cantemus iz Kamnika pod vodstvom dirigenta Matjaža Ščeka in je priložnosti govor imel prof. Marko Kerševan z Ljubljanske univerze, so romarji položili venec pri Trubarjevem obeležju na hiši Morhartove tiskarne, kjer sta bila leta 1550 natisnjeni prvi slovenski knjigi, Katekizem in Abecednik, in kjer je Trubar dal natisniti večino od svojih 26 knjig. Sledilo je ekumensko bogoslužje v cerkvi sv. Gala v Derendingenu, kjer je Trubar deloval zadnjih devetnajst let svojega življenja in kjer je tudi pokopan. Skupina romarjev se je nato preselila v evangeličanski Dom Primoža Trubarja, kjer je sledil družabni in kulturni program. Priložnostni nagovor je o pomenu Trubarjevih knjig imel dr. Mihael Glavan, avtor zadnje uspešne biografije o Trubarju, ki nosi naslov Trubarjev album, Romanje s Trubarjem. Kot zanimivost naj povem, da v Domu Primoža Trubarja domačini iz Derendingena vadijo dramsko uprizoritev o življenju in delu slovenskega reformatorja; premierno jo bodo izvedli v drugi polovici meseca junija 2008 v počastitev 500-letnice Trubarjevega rojstva. Na

kulturnem programu je zaigral tudi domači godalni kvartet s svojim prvim nastopom; od tega dne naprej se bo imenoval Godalni kvartet Primoža Trubarja. To je bila enkratna in čudovita počastitev, najprej Primoža Trubarja in nato obiska slovenske delegacije. Romarje je pot vodila v Bad Urach, kjer je Trubar osnoval biblijsko tiskarno za knjige v slovenskem in hrvaškem jeziku, ki so bile tiskane v latinici, glagolici in cirilici. O tem njegovem, v 16. stoletju docela evropskem projektu, je v nagovoru spregovoril župnik slovenske župnije v Stuttgartu, dr. Zvone Štrubelj. Zadnji dan štiridnevnega potovanja po Trubarjevih poteh v

Nemčiji se je zaključil v majhnem bavarskem mestu, ki leži na tromeji med Avstrijo, Švico in Nemčijo, v Kemptnu, kjer velja Trubar za ustanovitelja evangeličanske skupnosti sv. Magnusa (nemško sv. Manga), saj je za to skupnost napisal cerkveni red, ji pomagal do pomiritve med švi-

barjeve poti po nemškem "nigdirdomu"; obiskovalce in popotnike bo ta podoba spominjala na Slovenca, ki je bil zmožen versko voditi in usmerjati to svobodno cesarsko mesto. Kot pregnanec se ni utopil in kar tako imigriral v tuji svet. Ohranil je svoje slovenske korenine in v obdobju od 1553

do 1561, ko je kot evangeličanski pastor deloval v Kemptnu, ustvaril ne le prvi prevod ene od svetopisemskih knjig v slovenščini, Ta evangelijskega Matejeva (Matejev evangelijski - 1555), ampak tudi prvi znanstveni spis, teološki esej: Tiga noviga testamenta ena dolga predgovor. To se je zgodilo leta 1557, le sedem let po prvem poskusu, kako naj se "piše slovenski". O tem je spregovorila tudi dramska uprizoritev, ki so jo pripravili domačini in jo na isti dan predstavili občinstvu v cerkvi sv. Magnusa: igra ima pomenljiv naslov: Primož Trubar ali odkritje jezika.

Še povsem neznan je podatek, da je neki kemptenski učitelj še v času njegovega bivanja v Kemptnu napisal podobno dramo, ki jo hrani kemptenska župnijska knjižnica. Aktualnost priljubljene dušnega pastirja, ki ga opevajo v nemških krajih, ustvarjalca slovenske književnosti, prvega buditelja slovenske narodne zavesti, očeta slovenskega naroda, prvega vidca zedinjene Slovenije, v evropsko perspektivo zazrjane duhovnika, preroka in kulturnega delavca še nismo dovolj odkrili. V živo ga srečamo te dni, ko bodo v številnih krajih potekale slovesnosti ob 500-letnici njegovega rojstva.

Zvone Štrubelj



Foto Franc Arh

Spominsko obeležje, Dvorišče Primoža Trubarja v Rothenburgu nad Taubero

Trstu, v soboto, 17. maja 2008, potekal zanimiv simpozij ob petstoletnici Trubarjevega rojstva, se je nekaj novega zgodilo tudi na nemških postojankah Trubarjevega življenja in delovanja. V tistem "nigdirdomu", kjer je Trubar z veliko vnemo za oznanjevanje čistega evangelija in v polnem zanosu domovinski ljubezni ustvaril temelje slovenske književnosti, osnovo slovenske narodne zavesti in temelje evropske pripadnosti Slovencev, je prišlo do odprtja dveh novih obeležij: Trg Primoža Trubarja v Rothenburgu nad Taubero in nov reliefni spomenik Primoža Trubarja v Kemptnu.

Po odmevnem, prvem množičnem romanju po Trubarjevih poteh, ki je potekalo pod okriljem katoliške Cerkve, v soboto, 8. marca 2008, v Tübingenu in Derendingenu, in se ga je udeležilo okrog 500 slovenskih romarjev, se je v dneh od 29. maja do 1. junija 2008 zgodilo še drugo

maja, obiskala najprej Nürnberg, cerkev sv. Sebalda, kamor se je Trubar leta 1548 zatekel k protestantskemu teologu Vidu Dietrichu. Po nekajmesečnem uvajanju v novo, evangeličansko cerkveno organizacijo, mu je Dietrich preskrbel prvo delovno mesto protestantskega pridigarja v bližnjem mestu Rothenburgu nad Taubero. Tam je Trubar deloval pet let, od 1548 do 1553, napisal tudi prvi dve slovenski knjigi, Katekizem in Abecednik, se poročil z Barbaro Sitar in dobil prvega otroka, sina Primoža. V tem slikovitem srednjeveškem mestu, ki ga na leto obišče nad milijon turistov, je bilo v petek, 30. maja 2008, po skupnem slovensko-nemškem bogoslužju Božje besede, v cerkvi Sv. Duha, nekdanji špitalski cerkvi, odprtje Trga Primoža Trubarja. S tem dejanjem se je Primož Trubar še globlje zapisal v zgodovinsko delo spomina tega pomembnega, zgodovinsko prav



Spominska plošča na Morhartovi tiskarni v Tübingenu in slavlje ob položitvi venca (foto Franc Arh)

Pomemben dogodek na knjižnem trgu Kar pet pesniških novosti

Kar pet pesniških zbirk nove slovenske poezije hkrati je te dni poslala na trg Cankarjeva založba. Gre za elito, vrh sodobnega pesništva, saj so novitete izdali Tone Pavček, Milan Dekleva, Milan Jesih, Boris A. Novak in Cvetka Lipuš.

Tone Pavček bo letos septembra praznoval osemdeset let. Je med najstarejšimi živečimi slovenskimi pesniki, a vendar s svojo neuklonljivo živo erudicijo ob tem jubileju v kar neverjetnem tempu niza knjigo za knjigo. Naslov najnovejše zbirke pove vse: Same pesmi o ljubezni. Gre za najširše pojmovanje ljubezni, ne le tiste med

fantom in dekletom, med moškim in žensko, med prijatelji, med očetom in sinom (zlasti o še vedno nezaceljeni rani zaradi izgube sina Marka); Pavčkova tema je celo ljubezen "med tistimi, ki ljubijo besedo", je dejal na predstavitvi. Pavček se ponovno izkaže kot neprekosljiv sonetist. Opozoriti velja na likovno opremo - knjigo plemenitijo ilustracije Mihe Maleša, nastale v letu 1929. Izjemna likovna podoba zbirke, oblačene v rdeče, je delo Miljenka Licula in Julije Zornik Strle.

Ljubezen je ena od tem, o katerih piše tudi Milan Dekleva. K dose-

danjim petnajstim zbirkam je nove pesmi strnil pod zagoneten naslov "audrey hepburn, sliši me tlo budističnega učenca?", v katerem je združil, kot pravi, pop ikono 20. stoletja in ponotranjenost: "ne razumem najine zapletenosti, / nimam druge besede za ljubezen, / okrog tebe se ovijam v starost..." (str. 41). Zbirki je dodana zgoščenka z odličnimi uglasbitvami (glas Ana Vipotnik, glaba/glasbila Igor Leonard) trinajstih pesmi iz te zbirke.

Za knjigo Milana Jesiha je značilna tematska raznolikost, "ki pa je lahko za zbirko nevarna". S to avtorjevo samoočeno se ob branju petdesetih novih pesmi kaj hitro ne bomo strinjali, kajti

ravno ta številnost motivnih jeder zbirko izjemno razgiba. Prepoznali bomo tudi poetiko, značilno za nekatere starejše

"Mesto sto".

Globoka refleksija in zgoščena diskurzivnost je ena temeljnih značilnosti poezije Cvetke Lipuš, pesnice, ki se je iz avstrijske Koroške pred dobrim desetletjem "umaknila" v ZDA. Zbirka z naslovom "Obleganje sreče" je njena šesta v slovenščini (vse druge imajo tudi nemške različice, delne ali celotne prevode v nekaj drugih jezikov). Tomaž Toporišič o poeziji Cvetke Lipuš (in ne le o njej) pravi, da njena poezija izreče tisto, kar si teoretični diskurz ne upa izreči. Bolečina in preteklost veje iz zbirke Borisa A. Novaka z zago-

netnim naslovom - "MOM". Že orumenele fotografije na notranjih platnicah umestijo pesmi v družinsko zgodovino, zaznano z osebno tenkočutnostjo ter zapisano skozi otožen, skrben in riman verz. Temeljno konotacijo do kraja razkrijejo verzi zadnje pesmi Legenda, vtisnjene v rminno, ter njen akrostih. Zbirko jasno razvozlja v MALO OSEBNO MITOLOGIJO.

Predstavitve kar petih zbirk hkrati je pomemben dogodek, kakršnih je na Slovenskem žal vse manj in manj. Teh pet knjig, nekatere z letnico 2007, nekatere z letnico 2008, tvorijo most med lanskim in letošnjim letnikom knjižne zbirke Poezija, ki jo ureja Zdravko Duša. Omeniti in pohvaliti pa velja tudi Mirjam Pezdirc, opremljevalko, ki je pri vsaki od knjig našla več kot ustrezno likovno/oblikovno konotacijo.

Peter Kuhar



Tone Pavček

zbirke, in občudovali njegovo "ludistično" spretnost v okretnem verzu. Nastavek je že v naslovu:

retični diskurz ne upa izreči. Bolečina in preteklost veje iz zbirke Borisa A. Novaka z zago-

Kratki

Draga mladih: medkulturni oddih za mlade

Draga mladih bo letos potekala od 3. do 6. julija v Novi Gorici, jesenski del pa bo 6. septembra, kot običajno, na Opčinah. Vabimo vse mlade med 18. in 30. letom, da se nam pridružite.

Draga mladih je druženje mladih slovenskih intelektualcev iz zamejstva, zdomstva in Slovenije. Srečanje z osebnostmi, ki oblikujejo sedanost našega naroda in skupno razmišljanje o prihodnosti slovenskega naroda v družbi slovenskih vrstnikov. Poslušanje predavanj, ki spodbujajo razmišljanje, sodelovanje na debatah, ustvarjanje v kreativnih delavnicah, oblikovanje kritičnega čuta v duhu krščanskih in demokratičnih vrednot... Prijateljstva, ki ostanejo v času, ki gredo preko zemljepisnih in miselnih meja. Letos bomo mladi z uglednimi gosti iz akademskega, kulturnega in političnega življenja razmišljali o pojmu medkulturne povezanosti, v delavnicah (novinarsko-filmska, glasbeno-plesna, športna, debatna, fotografska, kuharska, ...) pa bomo imeli možnost ustvarjanja in prijetnega druženja s sovrstniki.

Več informacij lahko najdete na spletni strani www.dragamladih.org, lahko pa nas tudi pokličete na telefonsko številko 00386 1 24-28-552 ali nas kontaktirate preko e-pošte: slo.kongres@gmail.com.

"Razumeti se brez besed" - enkratna predstava Andresa Valdesa

Prav vsi, ki so si v sredo, 28. maja, v občinskem gledališču France Prešeren v Boljuncu ogledali enourno predstavo svetovno znanega pantomima Andresa Valdesa, vam bodo, če jih boste vprašali o predstavi, povedali, da je bil to sijajen način, kako preživeti prijeten in predvsem kvaliteten večer. Andres Valdes je namreč profesor mima in pantomime v Ljubljani; svojo kariero je začel v Parizu. Tu se je namreč šolal pri največjem umetniku pantomime Etiennu Decrouxu in bil asistent svetovno znanega mojstra pantomime Marcela Marceaua. Andres Valdes je med drugim v Ljubljani odprl prvo šolo pantomime, ki nosi njegovo ime.

Andresa Valdesa je podrobneje predstavil predsednik slovenskega

kulturnega društva France Prešeren Alen Kermac. Povedal je, da je zamisel za tako predstavo bila sad želje, da bi kulturno društvo France Prešeren, ki se že vrsto let ukvarja z organizacijo pobud, ki želijo ovrednotiti slovensko kulturo in običaje, lahko ponudilo širši publiki predstavo, kjer ne bi bilo jezikovnih pregrad. Tako je tudi nastal projekt "Razumeti se brez besed", ki je tako mlajšim kakor starejšim

ponudil Valdesovo predstavo, ki sloni le na govoricu telesa in je tako razumljiva vsem, ki živijo na tem mešanem območju. V sredo, 28. maja, v dopoldanskih urah, sta si predstavo Andresa Valdesa ogledali slovenska osnovna šola Fran Venturini in italijanska osnovna šola Umberto Pacifico iz Boljunca, zvečer pa je bila na vrsti uprizoritev za odrasle, ki pa se je udeležilo tudi veliko število otrok.

Projekt "Razumeti se brez besed" je podprl pokrajinski odbornik Sandi Klun, omogočila pa jo je pokrajina Trst, kateri se organizatorji iskreno zahvaljujejo. / Patrizia Jurincic

**Po zaslugi Sežančanov in Primorcev
Kosovel v angleščini**

Kosovelova poezija v angleščini! In to v najboljše-nejši tujejezični izdaji njegove poezije doslej! Nekaj, kar bi se moralo zgoditi že zdavnaj, pa se je šele zdaj. Gre za izbor približno stodvajsetih pesmi, zbranih pod naslovom *The Golden Boat - Zlati čoln*. Pesmi je prevedel Bert Pribac, tudi sam pesnik, ki je večino svoje- ga življenja, kar trinštirideset let, živel v Avstraliji. Knjigo je založila slo- vito britanska založba Salt iz Cambridgea in je še pred izi- dom prodala kakšnih se- demsto izvo- dov antologije na vse konce sveta, od Ja- ponske do In- dije in Islanda.

Vendar - an- gleški Kosovel je izšel zato, ker so se zanj zav- zeli in storili vse potrebno Sežančani in Primorci. Dela so se morali lotiti sami, brez omembe vredne po- moči iz Ljubljane in tistih, ki bi jim to bila nemara celo dolžnost, pa jih je "ovirala" tipično sloven- ska ozkogledost, domnevno po- manjkanje denarja, da ne rečemo še kaj hujšega. Če lahko koga izpostavimo v do- brem, gre pohvala predvsem Kul- turnemu društvu Vilenica, pe- sniku Aleksandru Peršolji in dru- gim prizadevnim članom ter sponzorjem. Mimogrede rečeno - Kulturno društvo Vilenica je že doslej izdalo celo vrsto knjig, po- membnihi ne le za sodobno sloven- sko literaturo, domoznanstvo, etnologijo, ljudsko slostvo, stavbno dediščino ter za vsakrš- no ustvarjalnost na Krasu. Zgodba o Kosovelu v angleščini je dolga in razgibana, tudi polna dramatičnih naključij. Bert Pribac pravi, da je edino, kar je nesel s seboj, ko je leta 1959 ušel čez mejo, bila osebnostna izkaznica in - Kosovelove pesmi, v rdeč ovitek odeta zbirka *Zlati čoln*. "V tujini bi znorel, če ne bi imel te knjige s seboj, tako odrezan sem bil od

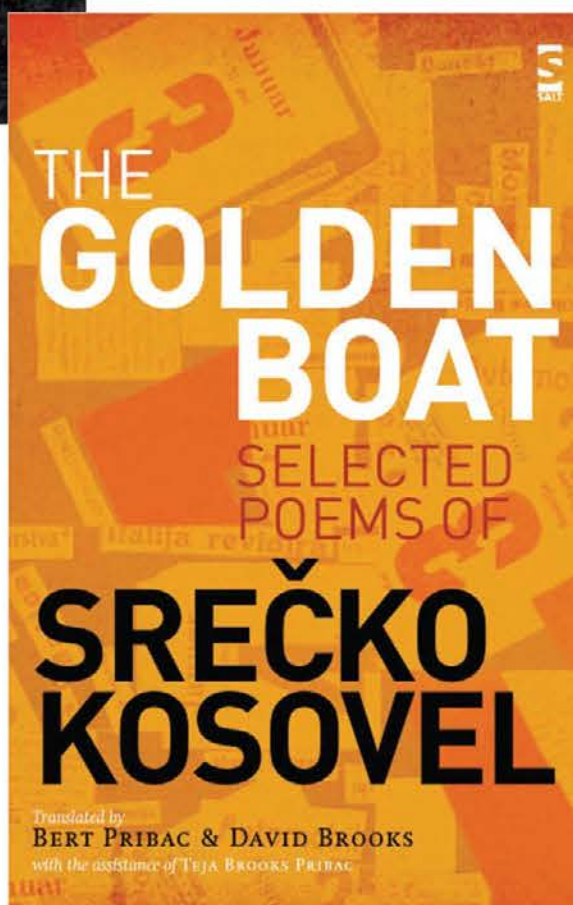
vsega, kar je slovensko", mi je dejal na nedavni predstavitvi knjige v Ljubljani. V dolgih letih je potem prevedel v angleščino skoraj vsega Kosovela. Nato je pri- dobil pomembnega sodelavca -



Rilke, Joyce, Ungaretti, ki so ob istem času in po zgodovinskem naključju ustvarjali v istem prostoru, v Kosovelovi bližini, v De- vinu, Trstu in na soški fronti. Že na zavihku beremo, da Kosovela šteje za slovenskega Rim- bauda. Brooks zapiše, med drugim, da je Kosovel "eden najmočnejših glasov srednjeevropskega modernizma". O Davidu Brooksu velja povedati ne nazadnje tudi to, da je na knjižnih lestvicah trenut- no uvrščen med pet naj- bolj branih romanopiscev v Avstraliji. Založba Salt ima sloves ne le kot založ- nica leposlovja (npr. vsaj osemdeset pesniških zbirka na leto), ampak tudi kot univerzitetna založba z mrežo, razpredeno po vsem svetu.

Še nekaj besed o an- gleškem Zlatem čolnu. V tridelni strukturi prinaša pesmi iz zbirke *Zlati čoln*, *Integralov* in druge, sim- bolistične in tudi kon- struktivistične poezije. Bert Pribac je v prevodih nenavadno dobro ujel ri-

avstralskega pesnika, prozaista in univerzitetnega profesorja Davida Brooksa (zdaj poroče- nega s Slovenko), ki ga je spoz- nal kot bibliotekar v mestni knjižnici v Canberry. Brooks je prevode pregledal ter napisal navdušeno spremno besedo. Njegovo globoko prisrčno občudovanje Kosovela je teht- no ter analitično podkreplje- no, kar lahko beremo tako v nepodpisanih besedilu že na zavihku knjige kakor tudi v ob- sežni uvodni študiji. Kosovel je zanj čudežno odkritje, zato an- glosaksonskemu svetu navzre skoraj očitek, da ga šele zdaj spoznava, čeprav Brooks ne spregleda niti, da "je vsa širina in pomen njegove poezije bila razodeta zelo počasi celo Slo- vencem samim". Umešča ga med večje evropske pesnike zgodnjega dvajsetega stoletja, ki da jih je "zelo malo še nez- nanih angleško govorečemu svetu, ampak Srečko Kosovel je eden od njih". Ukvarja se tudi s primerjavami njegovih veliko slavnejših sodobnikov, kot so



tem, slog in atmosfero Kosovelo- vega pesniškega izraza. Zanimivo je, da je v angleškem besedilu oh-

ranil tudi nekaj slovenskih besed, značilnih za Kosovela in kraško krajinsko simboliko, kot recimo besedi burja in (kraška) dolina; burjo navadno prevajajo z bora ali boria, za tipično kraško dolino (torej udor) pa naj ne bi bilo an- gleške ustreznice. Brinovka je pre- vedena kot juniper bird (angl. ju- niper je brinje), kot kaže, samo za- to, da bi prevod ujel simbolni po- men, in ne fildfare, kot brinovko prevaja angleško-slovenski slovar. Toda Kras se je prevodu prelevil v Karst, kar je sicer pravilno, ven- dar geografska terminologija in angleško-slovenski slovarji na- vajajo za slovenski kraški svet tu- di izraz "the Kras". Na to pripom- bo je Pribac duhovito odvrnil: "Imate prav, če bo prišlo do ponat- isa, bom to popravil". Kakorkoli, Pribac je s Kosovelom opravil ne- precenljivo pomembno delo, pa še k angleškemu besedišču je ob- doslej edinem uradno prevzetem terminu "kozolec" prispeval vsaj še dve slovenski besedi.

Saj ne bi bilo po slovenski meri in navadi, če upravičenega pono- sa zaslužnih za izid knjige ne bi spremljalo nekaj nezaslužene grenkobe. Niti tako pomemben pesnik in prevajalec, kar Bert Pri- bac je, niti tako ugleden avtor in, kot rečeno, univerzitetni profes- sor, kar David Brooks je (v slo- vensščini lahko njegove pesmi be- remo npr. v Antologiji avstralske poezije, 2003, ki jo je uredil in

prevedel Pri- bac), nista za svoje delo prejela no- benega ho- norarja. Še več je treba poudariti in ponoviti: Kosovel je izšel v an- gleščini predvsem "na prosto- voljni bazi", zaradi Kraševcev in vseh, ki so se postavili za izid Zlatega čolna, zaradi tistih ljudi, ki se zave- dajo Kosove- love vredno- sti, predv- sem pa tega, kako po- mebno je, da pesnika prek odlič- nega an- gleškega prevoda

končno spozna kar največji del sveta.

Peter Kuhar

**Ob 95. obletnici rojstva istrskega pesnika Alojza Kocjančiča
Obveza živeti s kulturo prostora**

V torek, 20. maja, je Združenje književnikov Primorske v Koprju orga- niziralo spominski večer ob 95. obletnici rojstva Alojza Kocjančiča, istrskega duhovnika in pesnika.

Spominski večer se je začel v koprski stolnici z mašo, ki jo je vodil škof Metod Pirih. V mašni pridigi je poudaril, da je bil Kocjančič 54 let duhovnik in da je vse, kar je delal, izviralo iz nje- govega duhovništva, kar je tudi sam pesnik večkrat poudaril. Kocjančič je kot dobri pastir lju- di reševal iz različnih stisk, predvsem v svojem koštoban- skem službovanju, kjer je skupaj z ljudmi doživljal strahote druge svetovne vojne ter fašističnega in komunističnega terorja.

Približno sto ljudi pa se je po maši zbralo v rotundi sv. Janeza Krstnika, kjer se je večer nadalje- val z uvodno istrsko glasbo Kan-

tadorjev, občuteno recitacijo g. Livija Valenčiča Kocjančičevih pesmi ter glasbeno spremljavo mladih violinistk Nadje Babič in Kristine Debernardi, učenk Glasbene šole Koper. Lik Alojza Kocjančiča je osvetlila predse- dnica ZKP, Ines Cergol. V svojem nagovoru je poudarila predvsem Kocjančičevo občutljivost in pokončnost ter njegov nepre- cenljivi pomen kot začetnika sloven- skega istrskega pesništva. Le- to 1962 z izidom Kocjančičevih Šavriških pesmi in obenem pe- sniške knjige Berta Pribca Brona- sti tolkač ostaja začetek vstopa Istre v slovensko književnost. Obenem pa se je spraševala, ali kljub Kocjančičevi nagradi, ki jo podeljujejo obalne občine za- služnim umetnikom in kultur- nikom za ohranjanje istrske identitete, ne postaja ta prostor čedalje bolj oddaljen od svojih avtohtonih korenin, naravnani

potrošniški sreči, kar pa ne more zapolniti človekovega hrepe- njenja in duhovne praznine. "Ljubeča pozornost je tista, s ka- tero ozaveščeno ohranjamo in plemenitimo sebe in svet, in prav Alojz Kocjančič je bil človek, poln ljubeče pozornosti," je

svoje razmišljanje sklenila Cer- goljeva.

Kocjančičevi nagrajenci: Nada Morato, Rožana Koštial, Alberto Pucer, Dušan Jakomin, Edelman Jurinčič, Zvest Apollonio, Emil Zonta in Fulvia Zudič so v pogo- voru, ki ga je vodila Tanja Jako- min Kocjančič, predstavili svoje spomine na pesnika, obenem pa ovrednotili trenutni posluš sloven- skega istrskega prostora za kulturno-umetniško dejavnost

ter orisali svoje delovanje v njem. Bojazen akademskega slikarja Zvesta Apollonia, da postajajo av- tohtoni ustvarjalci v tem prostoru, ki je po drugi svetovni vojni postal pravi konglomerat, manjšina in da obstaja velika ne- varnost izumrtja tiste misli, ki nam jo še danes daje Alojz Kocjančič, je podčrtal tudi pe- snik Edelman Jurinčič z apelom, da je prostor obveza živeti sklad- no z njegovo pristno kulturo.

Spominski večer na barda sloven- ske istrske poezije, velikega rodoljuba in duhovnika Alojza Kocjančiča, ki je premogel neiz- merno ljubezen do slovenskega jezika, obenem pa neizmerno spoštovanje do drugačnosti, tudi jezikovne, ki je s svojim zvonkim glasom polnil srce in duha istr- skih ljudi, jih učil in spodbujal, tudi z lastnim zgledom, je spod- budil istrske ustvarjalce, da so odkrito spregovorili o položaju istrske kulture danes. Med števil- no publiko in pred slikami Apol- lonija, Pohlana in Zudičeve, ki so priložnostno krasile rotundo, pa ni bilo opaziti tistih, ki kultur- nikom in ustvarjalcem "režejo kruh" in ne nazadnje podeljujejo tudi Kocjančičevo nagrado. Alojz Kocjančič je pesem Istra - mati ("O Istra, draga zemlja rodna moja, /za tužno - kot v posmeh - so te krstili, /s prezirom so sto- letja te pojili, /nihče ljubezni dal ti ni napoja.") zapel v pretekliku. Želeti si je, da bi ti grenki verzi tudi še naprej opisovali le pretek- lost našega prostora.

(I. C.)



V tržaškem gledališču Rossetti

Revija "Trst za ples" spet vzbudila pozornost

V tržaškem gledališču Rossetti se je pred kratkim zaključil sklop plesnih predstav "Trieste per la danza 2008 - danza e dintorni contemporanei" (Trst za ples 2008 - ples in sodobne okolice), ki že tretje leto vzbuja zanimanje ljubiteljev sodobnega plesnega raziskovanja in tudi širšo publiko. Plesno revijo, ki se je letos odvijala od 11. aprila do 25. maja, organizira tržaška skupina "ArteffettoDanza" pod vodstvom Corrada Canullija in poteka v dvorani "Bartoli" tržaškega stalnega gledališča Rossetti, ki je zaradi svoje male obsežnosti odlična lokacija za raziskovalno in obenem komorno-intimno revijo, kot je ta. Prostor je, kot se dogaja pogosto v podobnih manjših dvoranah, namenjen plesu, razdeljen na pol: v eni polovici sedi na stopničastem parterju publika, v drugi pa je prostor za nastop, nizko za perspektivo gledalca, ki tako sledi od zgoraj dogajajočemu se gibanju. Prostor za nastop je ves obdan v črno, od črnih zaves na treh stenah, ki ga obdajajo, do črnih plastičnih tal, ki so obvezna za profesionalni plesni pod.

Vzdušje treh plesnih večerov, ki so jih organizatorji revije ponudili publiku, je bilo koncentrirano in primerno trem različnim plesnim konceptom, ki so jih želeli pred-

staviti. Prvi večer je oblikovala plesna skupina "CRDL/Skupina Mvula Sungani", ki jo vodi koreograf afriškega izvora Mvula Sungani. Predstavili so trodelno delo "Ritratti di cinema" (Kinetografske podobe) za sedem plesalcev, v katerem so "zaplesali" teme treh filmov. Prvi del se je imenoval "La citta' degli angeli" (Mesto angelov), ki ga je navdihnil film "Il cielo sopra Berlino" (Nebo nad Berlinom) Wima Wendersa, drugi del "Farinelli" je navdihnil istoimenski film Gerarda Corbiaua, tretji del "Sud Africa" (Južna Afrika) pa film "Grido di libertà"



(Krik sovbole) Donalda Wooda. Koreograf Mvula Sungani je študiral z znanimi plesnimi mojstri kot so David Parson in Alvin Ailey. Plesno kariero je začel na italijanski televiziji, nadaljeval pa v številnih italijanskih gledališčih, kot so

Rimsko operno gledališče, Neapeljski balet in Milanski balet. Nastopal je tudi v znanih musicalih. Leta 1992 je ustanovil plesno skupino, ki smo jo videli v dvorani Bartoli. Njegov stil je zelo dinamičen, plesalci so pravi atleti, ki izvajajo akrobacije. Koreograf išče geometrične slike v prostoru, efekte skupinskega giba in stalen kontakt med plesalci, ki ustvarjajo zanimive podobe, ko npr. plesalec spleza soplesalca na ramena in iz dveh nastane novo gibajoče bitje. Res odlični akrobati-atletični plesalci so ponudili publiku veliko energetskih trenutkov in pravi akrobatski, dinamični ples.

Drugi večer je oblikovala plesalka Valentina Moar, ki je občinstvu predstavila svoj solo "Tu che tagliavi fiori di polistirolo" (Ti, ki si rezala rože iz polistirola). Na harmoniko jo je spremljal Claudio Favretto, tekste sta napisala avtorica in Mauro Masia, saj je bilo plesno delo prepleteno z besedo, ki jo je plesalka sama splela v plesno pripoved. Tako so v intenzivnej-

šjih trenutkih besede nadomestile ples ali se celo združile z njim. Avtorica govori o svoji materi in ji poklanja to delo, ki je nekakšen dialog z njo. Včasih smo pričeli spominom iz otroštva, in že prvine iz plesalkinih ust domači dialekt

ali preprosta pesmica, včasih se znajdemo v sanjskih podobah, včasih pa najdemo avtorico na trdih tleh realnosti in takrat se bori z vsakdanjim življenjem, z njegovimi majhnimi neprijetnostmi in velikimi vprašanji. To je tudi delo o ženskosti, kako jo moderna ženska doživlja danes, z vsem stresom in naglico našega sveta, in zdi se, da plesalka najde varno zatočišče prav v sami sebi, svojih sanjah in spominih, ki ji dajo energijo za življenje. Nežna lepota in navidezna krhkost Valentine Moar v resnici skriva močno žensko, ki pozna svojo notranjo moč prav po zaslugi izrazne moči plesa. Zato se lahko reče, da je tudi ples pot do sebe. Delo so predstavili kot "plesno gledališče", ker poleg tega, da v njem ni sam ples, a tudi tekst, glasba in gledališke prvine, je tudi zelo intimno, govori o globokih čustvih in prikazuje psihološki profil osebe, kar so tudi značilnosti plesnega gledališča, kot ga je razvila nemška koreografinja Pina Bausch. Plesno gledališče je plesno "nagnjenje" Valentine Moar, saj se je šolala v milanskem "Atelier di Teatrodanza" gledališke šole Paolo Grassi, s Carolyn Carlson v okviru beneške plesne bienale in z znano nemško koreografino Susanne Linke, ki je s Pino Bausch ustvarila nemško plesno gledališče. Revija je sklenila predstava "Stripped" zagrebške plesne skupine "Zagreb Dance Company". To je skupina, ki že vrsto let deluje na sodobni plesni sceni, saj je nastala leta 1970 in je danes prava oporna točka za mlade hrvaške plesalce in koreografe, ki si želijo vstopiti v plesni svet. Skupina je plesala že na številnih znanih odrih po Evropi in drugod. "Stripped" je delo hrvaške

koreografije Snježane Abramović Milković, ki vodi hrvaško skupino od leta 1992. Zanima jo ponesti hrvaški ples v svet in v tej optiki je pred leti sodelovala s špansko plesno skupino "Lanonima Imperial" iz Barcelone, ustanovila pa je tudi



Plesni festival Svetvincenat, kjer naj bi zaživel neke vrste "Sredozemski plesni center". To je eden redkih festivalov za sodobni ples na Hrvaškem.

Delo "Stripped" za osem plesalcev ironizira naš sodobni svet, kjer se odnosi moški-ženska zakomplicirajo in tudi spolne vloge le-teh so večkrat nejasne, ker sami moški in ženske ne vedo, kdo v resnici so. Operna glasba še bolj poživlja koreografsko nit dela, saj je operni svet melodrame podoben sodobnemu svetu: poln iluzij, stereotipov in zgodb, ki jih navduhuje tudi vsakdanje življenje. Koreografija je kombinacija abstrak-

tnega giba in giba, ki je dramatičen in poln pomenov. Avtorica na zanimiv način prepleta razne kompozicijske tehnike, od unisona in "večglasja" do zoženja in širjenja plesnega prostora. Na začetku to ustvarja dober pretok energije, ki se žal izgubi na sredini dela, morda zaradi utrujenosti izvajalcev ali prepogostega ponavljanja določenih idej, proti koncu pa se ideja sporočila spet strne v hitrejšo koreografske rešitve in postane spet jasna. Zanimivo je, kako je avtorica v raznih delih koreografije ponovila začetno sekvenco, ki se spet pojavi tudi na koncu. Ta postopek daje občirnemu in tematsko pestremu delu neko ureditev in pomaga gledalcu, da ga razume kot sosledje delov, kjer se začetek in konec srečata. V tej reviji je tudi širša publika lahko spoznala več stilov in koncepcij plesa ter razširila svoje pojmovanje plesne umetnosti. Zato so taka srečanja še kako pomem-

bnna za naš prostor, ki je še preskromno osveščen o sodobni odski umetnosti in je ne doživlja kot nekaj njemu blizu, ker nima možnosti, da jo kdaj doživi na odru. Ne obstaja samo komercialni ples, ki nam ga ponuja televizija, ali klasični balet, ki ga k sreči lahko včasih doživimo v večjih gledališčih. Ples pomeni tudi sodoben nekodificiran gib, ki je večkrat poln intimnih pomenov, abstrakten gib in iskanje geometrij v prostoru, lahko gre v smer cirkuške-akrobatske umetnosti ali je pravo kompleksno gledališko delo.

Raffaella Petronio

Namestitvena seja

Zažvela je deželna komisija za slovenske šole

V sredo, 4. junija t. l., je bila na Deželnem šolskem uradu za Furlanijo Julijsko krajino prva, umestitvena seja novoizvoljene deželne komisije za slovenske šole. Ta posvetovalni organ je bil ustanovljen na podlagi 13. člena zakona št. 38 z dne 21.2.2001 in je nadomestil komisijo, ki je delovala po zakonu št. 932 iz leta 1973 (zakon Beliči - Škerk). 5. in 6. maja t. l. so bile v Trstu, Gorici in prvič tudi v Špetru volitve predstavnikov vseh šolskih komponent v to komisijo.

Tako so se na Deželnem šolskem uradu prvič zbrali novoizvoljeni predstavniki šolnikov, staršev in dijakov slovenskih šol v Trstu, Gorici in dvojezične šole v Špetru. Dnevni red se je bil kar zajeten, zato so se prisotni po kratki predstavitvi lotili delovnih tem: najprej je Komisija obravnavala predlog preureditve šolskega urnika na poklicnih zavodih, izrekla o njem pozitivno mnenje, vendar z določenimi popravki in pod pogojem, da bi preureditev ne vplivala na krčenje seznama osebja. Nato je predlagala kot predstavnico deželne komisije za slovenske šole v Deželni posvetovalni komisiji za slovensko manjšino ravnateljico Ksenijo Dobrila, kar je bilo soglasno sprejeto. Sledila je določitev okvirnega delovnega načrta, ki bo predvidoma stekel po letnih počitnicah in obsega vsa pomembnejša vprašanja slovenskega in dvojezičnega šolstva v Italiji. Okvirno je bilo dogovorjeno, da bo naslednja seja Komisije za slovenske šole v drugi polovici septembra.

ADRIATIC FESTIVAL Koncert Gorni Kramer Quartet

"Akustična varianta izvajanja je zdravilen oblizek za ušesa!"

V sklopu glasbeno kulturne pobude Adriatic Festival, ki spodbuja prijatelstvo in sodelovanje med Italijo, Slovenijo in Hrvaško, je bil v četrtek, 29. maja, koncert skupine Gorni Kramer Quartet. Ansambel, ki ga sestavljajo harmonikar Sebastiano Zorza, kitarist Marko Feri, basist Aleksandar Paunović in bobnar Giorgio Fritsch, je na odru gledališča Prešeren v Boljuncu predstavil skladbe svoje zadnje plošče z naslovom Modulante. Repertoar skupine, ki je nastala leta 2003, sestavljajo skladbe iz zlatega obdobja swinga, tako evropskega kot ameriškega, standard jazz balade, argentinski tango in melodije 50. in 60. let, v ka-

terih se prepletata atmosferi francoskega "valse musette" in gipsy jazz. Kvartet nosi ime velikega italijanskega harmonikarja in skladatelja, ki je eden izmed zaslužnih glasbenikov pri prebuditvi jazza v Evropi. "Naš harmonikar, Sebastiano Zorza, je pač želel ponovno ovrednotiti pozabljenega glasbenika - Gornija Kramerja -, ki je bil pred štiridesetimi leti med drugim tudi izjemen dirigent znamenitih televizijskih orkestrrov. Zorza je tako pomislil, da bi lahko kot ansambel ponovno zajeli iz njegove skladateljske zakladnice in priredili za naš kvartet nekaj njegovih skladb", nam je povedal član ansambla, kitarist Marko

Feri. Ansambel Gorni Kramer je nastal pred časom, ko je Feri igral s sedanjimi kolegi v istem orkestru. "Kot se v takih primerih večkrat zgodi, smo zvečer na pijači sklenili ustanoviti skupino štirih elementov. Vsem je bila tovrstna glasbena zvrst pri srcu: poleg Kramerja smo v naš repertoar vključili še veliko drugih harmonikarjev, takih, ki sodijo v francoski glasbeni milje, točneje v smer sofisticirane night glasbe". Po potrebi in razpoložljivosti se kvartetu pridruži tudi jazz pevka Martina Feri, kar je storila tudi na glasbenem srečanju v Boljuncu. "Martina je sodelovala tudi pri snemanju naše zadnje plošče. No-

V galeriji Narodnega doma v Trstu Razstava o operni pevki Gabrijeli Mrak

Ravnateljica Glasbene šole Tolmin Slavica Mlakar in Muzej Tolmin sta pred devetimi leti pripravila razstavo o rojakinji, operni pevki Gabrijeli Mrak. Dokumenti, ki jih sorodniki skrbno hranijo, so bili takrat na ogledu v vitrinah, zdaj pa prvič na panojih preurejene in drugače razstave, ki so jo premierno odprli v Trstu v galeriji Narodnega doma na pobudo Generalnega konzulata RS v Trstu, Narodne in študijske knjižnice, Glasbene matice in Glasbene šole Tolmin. Gabrijela Mrak se je rodila v

Tolminu leta 1852, umrla pa je leta 1928. Največje uspehe je doživela na nemških odrih kot operna in predvsem operetna pevka, po upokojitvi pri 44 letih pa se je posvetila poučevanju. Črno-beli portreti, fotografije v scenskih kostumih, pisma, anekdote in spomini na kraje, kjer je najpogosteje delovala (predvsem Salzburg, Regensburg in Dunaj) rekonstruirajo zgodbo predlože pozabljenim umetnicam. Na razstavi kot tudi na straneh monografske publikacije nam življenje Mrakove odpira okno na takrat-

ni gledališki svet in na kariero ženske, ki je posvetila svoje življenje glasbi. Ljubezni je posvečeno le kratko poglavje, ko se na njeni poti pojavi deset let mlajši knez Maximilian iz rodbine Thurn und Taxis, ki prerano umre pri trindvajsetih letih in ji dodeli dragoceno mesečno podporo. Od začetka pevskega študija pri 19 letih do konca kariere je sopranistka naštudirala 80 vlog, ki jih je odpela na odrih 70 gledališč v 10 evropskih državah. V slovenskem ambientu je delovala za krajši čas: v Ljubljani je podpisala pogodbo z Nemškim deželnim gledališčem, a je v tisti sezoni zaradi požiga ljubljanskega gledališča dejansko pela v Trstu. V Trstu je kasneje tudi koncertirala in poučevala, čeprav je sprva želela posredovati svoje znanje mladim

pevcem v Gorici, kjer ni nalezela na zaželeno zanimanje. Bila je liričen sopran s smislom za odrsko igro; ni razpolagala s širokim obsegom glasu, a je bila zelo delavna, zanesljiva in kolegialna pevka, ki so jo vabili mnoga evropska in tudi ameriška gledališča. Zaslavila je predvsem kot interpretka Straussovih operet, kot sta Cigan baron in Netopir.

Po smrti je spomin nanjo ostal živ le v družinskem krogu, dokler ni pranečakinja pevke Irena Sattler kontaktirala Mlakarjevo in jo spodbudila k poglobljanju tega lika. Tako sta nastali razstava in monografija, pevka Olga Gracelj ji je posvetila koncertni večer z izvedbo arij iz njenega repertoarja, Tolminci pa so leta 2002 postavili ploščo na pročelje njene rojstne hiše.

PAL

coj ste lahko prisluhnili njeni interpretaciji znamenite pesmi Estate, ki jo je napisal - žal - pozabljeni avtor Bruno Martini. Ta

"To je vrsta lahke glasbe, ki jo pišejo izučeni glasbeniki. Človek, ki ima izurjeno glasbeno uho, bo v teh skladbah gotovo zasledil

v lokalih. Teh je bilo res veliko, prepojeni so bili s šarmantnostjo takih glasbenih zvrsti, ki so žal zamrle, ko so postali ti družabni prostori staromodni. Glasba v živo se danes, še zlasti v lokalih, malo izvaja, plošče in CD-ji ter novi načini poslušanja so nadomestili neposrednost izvajanja".

Res škoda, kajti interpretacija v živo daje poslušalcu čisto drugačno doživljanje glasbe.

"Na srečo se v zadnjih časih ponovno vračamo k akustičnemu izvajanju. Vsi mogoči ritmi, ki so se v zadnjih desetletjih pretakali, so poslušalce naveličali. Ponovno je zaživela želja po intimnem doživljanju glasbenih izvajanj. Akustično varianto jemljem zato kot zdravilen oblizek za ušesa", je sklenil Feri.

IG



pesem je v zadnjih letih vsepovedno zaživela v raznih priredbah". Kako bi torej opredelili glasbo, ki jo izvajate?

finese, ki sicer sodijo k lahki glasbi iz srede prejšnjega stoletja, ko so ti veliki umetniki izrabljali prilžnosti, ki jim je nudil nastop

DEVIN Gost Boris Pahor

"Pahor leta višje od nestrpnosti in rasizmov"

"Spregovoriti o fašizmu pomeni za mnoge Italijane onečastiti njihovo državo". To je po mnenju Borisa Pahorja razlog, zaradi katerega je njegova literatura ostala toliko časa na robu italijanskega kulturnega dogajanja. To misel je pisatelj izrekel ob sklepu literarnega srečanja, ki ga je njemu v čast priredila občina Devin-Nabrežina v avditoriju Za-

je ta dejavnik izbral in globoko nagovoril na stotine študentov okrog po Italiji. "Še dodatno sem se na podlagi svoje predavateljske izkušnje prepričal, da mladi niso sami krivi za svojo nevednost: odgovornost nosijo predvsem starši in profesorji, ki niso svojim sinovom in dijakom povedali, kaj morajo vedeti!" Pahorjevo Nekropolo je občinstvu predstavila prof. Tatjana Ro-

konceptualnemu umetniku in filozofu Evgenju Bavčarju in pisatelju Veitu Heinichenu. Gosta sta vsak s svojega zornega kota poglobila razsežnosti Pahorjevega dela in njegove osebnosti: oba umetnika imata obenem zaslugo, da sta Pahorjev opus uvedla v francoski ter germanski kulturni milje. Bavčar je to storil v času, ko je bil pred desetletji že uveljavljen kulturnik v Franciji.



Foto IG

voda združenega sveta v soboto, 31. maja. Odmevnost italijanskega prevoda Nekropole je Borisa Pahorja še dodatno potrdila v vlogi pričevalca človeškega nasilja, ki se udejanja v najrazličnejših oblikah, čemur smo bili lahko priča v prejšnjem stoletju, obdobju, "v katerem se je s človekovim telesom ravnalo zločinsko kot še nikdar prej". Avtor številnih romanov, v katerih se boj za lastno identiteto spaja s pravo do iskanja koordinat osebnega-osnovnega-človeškega bivanja, pa se vendar dobro zaveda potenciala, ki si ga je v nekaj mesecih prisvojil zaradi svoje medijske izpostavljenosti. Pahor

je, ki je srečanje vodila. Pahorja je označila za modernega Odiseja, ki pluje po morju senc tistih oseb, ki se iz človekovega, zemeljskega pekla niso vrnili. Prof. Rojčeva je o Pahorjevi prozi dejala, da se kljub navidezni osebnosti motiviki nenehno odpira do univerzalnih tematik: tedaj postane Pahorjevo pisanje arhetipsko zrcaljenje tega, kar vsak človek v sebi lahko le čuti, "on pa je opisano doživet na lastni koži". Pahorjeva literarna ladja zapljuje v absolutno književnost, nima več vezi niti s časom in niti s prostorom. Prof. Rojčeva je po svojem uvodnem posegu prepustila besedo

Ravno zaradi Bavčarjevega prizadevanja so tudi nekateri drugi slovenski avtorji prodrli v širši evropski kontekst, na primer Alojz Rebula in France Bevk. Bavčarjevo razmišljanje o Pahorjevi Nekropoli je izhajalo iz zavrnitve Adornove trditve, češ "da po Auschwitzu ni več mogoče pisati poezije". Nekropola je po Bavčarjevemu mnenju več kot goli roman, z njim se ostala pričevanja o taboriščnih grozotah ne morejo kosati. To Pahorjevo delo prerašča telesno in mentalno ujetost človeka, ki je v prvi osebi doživel najhujše zlo. Biblično razsežnost dosega roman tedaj, ko avtor odslovi težo smrtnega z

ljubezenskim elementom, ki se izpričuje v liku ženske figure. "Pahorja lahko primerjamo z orlom, ki lahko leti višje od dimnikov in pepela sramu, ki se iz teh dimnikov dviga. Pahor leta višje od nestrpnosti in rasizmov. O tem se lahko prepričamo, če poleg Nekropole vzamemo v roke tudi ostala Pahorjeva dela. Prepričan sem, da je o Pahorju vredno danes govoriti, predvsem zaradi prevelikega molka, katerega je bil pisatelj podvržen v preteklosti", je sklenil Bavčar. Nemški pisatelj Veit Heinichen, ustanovitelj založbe Berlin Verlag, ki se je pred časom preselil na Tržaško in se docela življal v naše družbeno in kulturno okolje, pa je izhajal iz prepričanja, da je Pahor - predvsem kot sin tujkajšnje večkulturne in večjezične zemlje - znal s svojim glasom dati besedo tistim, ki so umrli v taborišču: gre torej za naravno čutenje in nagnjenje človeka, ki nosi v sebi bogastvo tega prostora. Kot založnik se je Heinichen pritožil nad nepoznavanjem, celo ignoranco založniških hiš, ki ohranjajo še danes ravnodušno držo do manj razsežnih slovenskih jezikov. To je tudi razlog, zaradi katerega je ostal Pahor tako dolgo nepoznan in je njegova Nekropola samevala brez ustreznega distribucijskega načrta in suverene medijske odmevnosti. Res neljuba usoda, kajti veličina Pahorjeve Nekropole se razlikuje od ostalih del taboriščnih piscev zato, "ker se avtor ne zadovolji z golim pripovedovanjem tega, kar je doživel, ampak išče razloge in izhodišča norosti, ki je preobličila evropsko zavest. Tako Pahorjevo pisanje pa zahteva ogromnega truda, kajti nam posreduje vidik evropske identitete, ki je last vseh nas".

Kulturni popoldan na Zavodu združenega sveta je obogatila glasba tria Alpe Adria Consort, odlomki Pahorjeve Nekropole pa so zaživeli v občutni interpretaciji igralka Lidie Kozlovich. IG

Obvestila

Društvo za umetnost KONS in Generalni konzulat RS v Trstu vabita na odprtje razstave mladega slovenskega umetnika Gašperja Jemca TURBOLENCE v galeriji Narodnega doma v Trstu, ul. Filzi 14, v četrtek, 12. junija 2008, ob 19.30. Glasbeno točko bosta izvajala Andrejka Možina (čelo, glas) in Gianluca Sturiale (kitara).

Slovensko prosvetno društvo Mačkolje prireja letni koncert Mešanega pevskega zbora Mačkolje pod vodstvom Andreje Štucin. S petjem obarvani večer, s katerim mačkoljanske pevke in pevci zaključujejo še eno uspešno sezono, bo poleg domačega zbora sooblikoval še moški oktet Škoflje. Koncert bo v petek, 13. junija, ob 20.30, na prenovljenem prizorišču prireditvenega prostora "na Metežici" v Mačkoljah. Prisrčno vabljeni!

Župnija Sv. Križ pri Trstu namerava v sodelovanju z mladimi animatorji iz Slovenije in s šolskimi sestrami de Notre Dame organizirati oratorij za osnovnošolske otroke in dijake nižje srednje šole od ponedeljka, 14. julija, do petka, 18. julija, v Slomškovem domu v Sv. Križu, kjer sta veliko dvorišče in igrišče. Vsi, ki se zanimajo za ta oratorij, se prijavite čim prej na tel. št. 040 220693 ali 347 9322123, kjer boste dobili podrobnejše informacije. Lahko si Slomškov dom pridete tudi ogledat.

Šolske sestre de Notre Dame vabijo v sredo, 18. junija, na romanje v Stično ob priložnosti prisotnosti kipa Matere Božje iz Fatime. Ob 10. uri bo molitvena ura, ob 11. uri sv. maša. Po sv. maši bo kosilo v kmečkem turizmu na Pristavi nad Stično, ob 15. uri si bomo ogledali film o fatimskih dogodkih, ob 18. uri bodo molitve, med katerimi bo p. Leopold Grčar govoril o živem rožnem vencu. V prostem času bo

možnost ogleda zanimive lekame p. Ašiča. Za vpis in vse dodatne informacije pokličite tel. št. 040 220693 ali 347 9322123. Cena romanja znaša 30,00 evrov.

Sklad Sergij Tončič vabi na slovesno podelitev nagrade ZLATO ZRNO za umetniške dosežke. Na njej bodo s svojimi stvaritvami predstavljeni letošnji nominiranci: Riccardo Baldassari, Nikla Petruška Panizon, Patrick Quaggiato, Martin Turk in imenovan nagradjenec leta 2008. Vabljeni v Narodni dom, ul. Filzi 14 - v petek, 20. junija ob 18. uri.

Društvo Rojanski Marijin dom prireja v petek, 13. junija, ob 20.30, v cerkvi sv. Mohorja in Fortunata v Rojanu, koncert mešanega pevskega zbora Lojze Bratuž iz Gorice, ki ga vodi Bogdan Kralj. Vljudno vabljeni!

Cestitka

Na tržaški fakulteti za matematiko, fiziko in naravoslovne vede je 30. maja z odliko in pohvalo diplomirala iz informatike ALJA STURMAN. Vsi domači ji čestitamo in ji želimo še veliko življenjskih in študijskih uspehov.

Darovi

Za cerkev v Bazovici darujejo: NN 50,00 evrov; namesto cvetja za pokojnega Silkota Razma družina Mežgac 25,00 evrov.

V spomin na Matejko Peterlin Maver daruje Marjan Jevnikar 50,00 evrov za Društvo Rojanski Marijin dom.

V spomin na Matejko Peterlin Maver daruje Neda Jevnikar 30,00 evrov za Društvo Rojanski Marijin dom.

Za društvo Rojanski Marijin Dom darujejo: Marjuča Batagelj 20,00 evrov; Mirka Kermeč 25,00 evrov; družina Čivardi v spomin Matejke Peterlin Maver 20,00 evrov.

Za list Med Nami daruje NN 5,00 evrov.

DEVIN Na sedežu pevskih zborov

Zaključna prireditev Ladje in Ladjice

Na sedežu devinskih zborov je bil v soboto, 7. junija, zaključni nastop mladih pevcev. Letošnja sezona je bila zanje precejšen izziv, saj so se razdelili na dve starostni skupini, mlajši so bili v OPZ Ladjica, starejši pa v mladinskem zboru Ladja. Prvega sestavljajo otroci stari od 5

Spet so stopili na oder najmlajši, ki so predstavili delo na Orffovih instrumentih. Na zvončkih, metalofonu, ksilofonu in so zaigrali tri skladbice, in sicer Barčica po morju plava, Kuža pazi in Marko skače. Mladinci, ki so letos na tekmovanju Zlata grla dosegli srebrno priznanje, so se predstavili



do 8 let, vodi jih Marja Feinig. Na pevskih vajah pa se ob petju ukvarjajo tudi z Orffovim instrumentarjem in ritmičnimi izštevankami. Mladinsko skupino pa sestavljajo otroci, ki obiskujejo zadnja razreda osnovne šole in pa srednjo šolo. Pod vodstvom Olge Tavčar so se lotili nekoliko zahtevnejšega repertoarja, ki je vseboval dvoglasne pesmi. Nastop so začeli najmlajši, ki so zapeli šest pesmic. Ob klavirju jih je spremljala Lucija Lavrenčič. Sledil je glasbeni intermezzo. Večina pevcev se namreč uči kakega instrumenta in tako spoznava več glasbenih realnosti. Zvrstili so se klavir, violina, flavta in kitara.

Z raznolikim programom. Zapeli so več priredb ljudskih in pesmi raznih skladateljev, ob klavirju pa jih je spremljala Barbara Corbatto. Končali so s skupno pesmijo Lenčke Kupper Mi smo otroci enega sveta in s tem podarili, da petje združuje vse. Učiteljci sta nato vsakemu malemu pevцу podarili lasersko ploščo Eno si zapojmo, starejšim pa pesmarico Dine Slama DO MI RE ... in otroke povabili, naj čez poletje poslušajo in prepevajo, če ne drugje v avtu, ko se vozijo na počitnice. Sledila sta še obdarovanje učiteljic in pianistk ter bogata zakuska.

L. T.

Trst / Sv. Ivan

Pester program pobud ob 150-letnici cerkve

Dne 27. junija bo potekala 150-letnica posvetitve župnijske cerkve sv. Janeza Krstnika pri sv. Ivanu v Trstu. Društvo Marij Kogoj, v sodelovanju s slovensko in italijansko versko skupnostjo ter z Marijinim domom, bo v ta namen organiziralo vrsto verskih in kulturnih pobud v počastitev obletnice.

V torek, 3. junija, so zato člani pripravljalnega odbora sklicali tiskovno konferenco in predstavili celoten program proslav in prireditev. Najpomembnejši del prireditev bo za svetoivansko skupnost povezan s praznovanji v cerkvi, saj je to pravzaprav trenutek za razmislek in praznovanje 150-letnice obstoja cerkve, župnije in skupnosti, ki se je resnici na ljubo v tem času krepko spremenila: od slovenskega okolišja je Sv. Ivan postal tržaško etnično mešano predmestje.

Tako laični pastoralni koordinator Lamberta Terzuolija kot župnik Fabio Gollinucci sta poudarila, da so se praznovanja pravzaprav že začela, saj so se v ponedeljek, 1. junija, odpravili na romanje v Maribor. Teden praznovanj pa se bo začel v sredo, 18. junija, ko bodo na dveh lokacijah, in sicer v sami cerkvi in v Marijinem domu odprli razstavi. O razstavi v cerkvi, kjer bodo na ogled sakralni predmeti,

ki jo bo pripravilo Italijansko žensko središče, je spregovorila Maria Trebiciani, o razstavi v Marijinem domu, kjer bodo na ogled zgodovinsko-etnografski dokumenti o preteklosti Sv. Ivana, pa sta za organizatorje društva Mariji Kogoj spregovorili predsednica društva Katja Pasarit in Milica Kravos, ki sodeluje pri postavitvi oz. zbiranju dokumentacije. Ljubiteljem zborovskega petja bodo pri Sv. Ivanu ponudili dva vrhunska koncerta, in sicer v petek, 20. junija, bo ob 20.30 v župnijski cerkvi nastopil zbor Cappella Tergestina pod vodstvom Marca Podde, v soboto, 21. junija, pa bo prav tako ob 20.30 nastopil Komorni zbor Ave iz Ljubljane pod taktirko Andraža Hauptmana. Verski del proslav se bo začel v soboto, 21. junija, ko bo ob 18. uri novomašnik Simone Agrini pel prvo mašo prav v domači fari. V nedeljo, 22. junija, se bo ob 9. uri začela tradicionalna procesija po svetoivanskih ulicah, kateri bo sledilo dvojezično slovesno evharistično bogoslužje, ki ga bo vodil tržaški škof msgr. Evgen Ravignani. Prav na dan 150. obletnice posvetitve, to bo v petek, 27. junija, bo škofov vikar za slovenske vernike msgr. Franc Vončina vodil skupno bogoslužje ob 18.30.

PR

Nova sloveska otroška oddaja na RAI

"Kocka" z Amalijo in Filipom

Uredništvo otroških oddaj Slovenskega programskega oddelka Deželnega sedeža RAI za FJK pripravila novo polurno televizijsko oddajo, ki je namenjena osnovnošolskim otrokom. "Kocka" bo prvič na sporedu v soboto, 14. junija ob 20.00, torej gre za novost tudi v dnevu in urniku oddajanja. Protagonista oddaje sta Amalija Kovček, živahna in nekoliko ekscentrična "tetka", in njena omara Fi-



lip, ki v svojih predalih hrani veliko zanimivosti. Srečala sta se na odlagališču, kamor so prejšnji lastniki odvrgli omaro. Tetka, ki ima sicer vse svoje stvari spravljene v kovčkih, saj rada veliko potuje, se odloči, da bo omaro posvojila. Amalija in Filip postaneta nerazdružljiva

prijatelja in njune dogodivščine, ki jih je po zamisli urednic Deve Pincin in Rossane Prezzi ubesedila Maja Aduša Vidmar bodo povezovali različne pripevke, iz katerih je sestavljena "Kocka", od risank in pravljic do terenskih reportaž. Živahno Amalijo Kovček pooseblja Vesna Maher, Gorazd Žilavec pa je Filip Omara. Za režijo je poskrbela Marija Brečelj, kostume pa so izdelali v šiviljski delavnici Lister Sartoria Sociale, ki deluje v okviru nekdanje tržaške umobolnice.

Na programskem oddelku Deželnega sedeža RAI za FJK si želijo, da bi si čim več malčkov in njihovih staršev pozabavalo pri gledanju nove tv oddaje. Velja spet poudariti novost urnika predvajanja. Prva "Kocka" bo torej padla v soboto, 14. junija, ob 20. uri, pred začetkom tv dnevnika. Naslednji dve poskusni epizodi se bosta zvrstili ob istem času do konca junija, celoten niz pa bo stekel v novi sezoni.

Pogovor z ravnateljico Elisabetto Kovic

Razmišljanje ob koncu šolskega leta

V petek, 30. maja 2008, je slovenska nižja srednja šola Ivan Trinko imela v Kulturnem domu prireditve ob koncu šolskega leta. Najprej je slovesno zapel zborček, ki ga vodi prof. Štefan Job. Uvodni govor je imela ravnateljica Elisabetta Kovic, ki je tudi nagradila učence, ki so se v letošnjem letu izkazali v raznih disciplinah in ki so dobili raznovrstna priznanja na jezikovnih, matematičnih in drugih tekmovanjih. Sledilo je predvajanje dveh kratkih filmov, ki so ju izvedli v letošnjem šolskem letu učenci na šoli. Prvi je bil krajši "spot" na temo vode, ki je dobil prvo nagrado na državnem tekmovanju. Film je režiral prof. Aleksander Kodrič. Drugi je bil animirani film, ki so ga dijaki pripravili v delavnici skupaj z znanim milanskim avtorjem stripov Giacomom Michelonom. Režijo je vodila prof. Riggio Michela. Prireditve se je zaključila z gledališko predstavo o nevarnosti računalniških igrice, ki jo je vodila Vesna Tomšič.

Ob koncu predstave smo se pogovorili z ravnateljico Elisabetto Kovic, ki nam je prijazno odgovorila na nekaj vprašanj.

V vašem govoru ob koncu šolskega leta ste omenili težave, ki jih ima dandanes šolstvo, in dejstvo, da ne smemo iskati samo krivcev, ampak moramo reševati probleme... Kaj ste točno mislili s tem?

Enostavno na to, da je za neuspehe najlažje iskati krivce vsepovsod, najtežje pa je ozreti se vase in se vprašati, ali smo res naredili vse, kar je bilo v naši moči. Vedno bolj sem prepričana, da je vedno več takih, ki se delajo vsevedni, in da strokovnim delavcem, učiteljem, profesorjem, ravnateljem oz. šolnikom vedno manj verjamejo ali celo se nesmiselno vtikajo in dajejo učene nasvete. Krivčno bi bi-

lo, če ne bi priznala, da ni vse zlato, kar se sveti, in da vsaka šola, kot prav vsaka služba, ima tudi svoje težave. Ugotavljam pa, da je v italijanskih šolah še več problemov kot pri nas, kjer se z dobro voljo, znanjem in s prizadevanostjo skušajo odpravljati nastale težave. Prav zaradi tega si moram priznati, da kljub vsem težavam italijanskega šolskega sistema (pomanjkljivemu državnemu financiranju, slabim plačam šolnikov, nenehnim novim reformam, bliskovitim spremembam modernega časa in vedno novim potrebam in zahtevam današnje družbe) so naši učitelji pri svojem delu zelo zavzeti, nenehno spodbujajo nadaljnje dograjevanje opravljenega, snujejo nove zamisli in oblikujejo nove poglede na vzgojo in izobraževanje. In to niso le besede, saj vsi visoki dosežki naših učencev, njihovo udejstvovanje pri raznih tekmovanjih (Cankarjevo tekmovanje, Vegovo tekmovanje, Disfida matematica, angleški kangourou, zunanje preverjanje angleškega in nemškega jezika, izdava zgodbe "Baltazar in netopirka", izdelava kratke risanke, razni natečaji in seveda športni uspehi) sami kažejo, kolikšen pomen šola Trinko daje vzgoji otrok in njihovemu izobraževanju. Šolsko življenje ni le nekaj mehanskega, kjer se samo prenaša znanje. Šola je živ sistem, kjer se nenehno prepletajo raznovrstni nameni, želje, strahovi in konflikti. V šoli se nenehno premešavajo dobre stvari in problemi, frustracije in nagrade. Izkušnja pa nam narekuje, da je potrebno, da šola skupaj z družino prepoznava težave in jih skupaj rešuje. Ni prav pa, da iščemo samo krivce. Nujno je potrebno, da šola in družina sodelujeta in se medseboj dopolnjujeta.

Dandanes se res veliko govori o "vzgojni stiski". V čem vidite vi težave v vzgoji?

Zelo enostavno bi rekla, da so se vrednote spremenile, gre za preveliko permisivnost in razvijenost mladih rodov. Odrasli cenimo vrednote, ki jih naši otroci ne razumejo. Moderno vsakdanje življenje ni več v skladu z naravo, še manj pa z navadami. Z veliko težavo sledimo družbenim pravilom in težimo za "svobodo izbire". Gotovo je današnja vzgoja preveč permisivna in naši otroci so zelo razvajeni. Vtis imam, da ne starši ne šola ne vedo, kolikšen naj bi bil pravi odmerek permisivnosti. Zdi se mi nemoogoče, ko videvam starše, kako na vse načine pomagajo in hitijo naproti svojim otrokom, da bi se oni ne preveč trudili, kako jih branijo, tudi ko si ne zaslužijo, in kako delajo namesto njih. Najbrž mislijo, da jim delajo uslugo, v resnici pa gre za nepopravljivo škodo. Vedno bolj pogosto v šoli opažamo, da so otroci "zaviti v vato" in da jim starši nudijo samo pozitivne izkušnje. Potem pa ob srečanju s prvo težavo obupajo, porazov sploh ne znajo sprejemati in postanejo nasilni, verbalno in fizično. Popustljivim staršem se seveda zasmilijo in jih takoj nagradijo. Otroci imajo vedno več materialnih dobrin, nimajo pa samozaupanja, ne znajo imeti radi samih sebe in zato je zanje težko ceniti in spoštovati druge.

Po drugi strani šolski sistem zahteva, da šola rešuje probleme in učitelji morajo pomagati učencem na vse načine. To daje učencem še več "gotovosti" in "varnosti". Zakaj naj bi se potem trudili? Kazni

in pohvale se učencem zdijo nepomembne ali celo nesmiselne, učitelji pa se pri vsem tem čutijo skrajno nemočni.

Še vedno sem prepričana, da so glavni nosilci vzgoje najprej starši in nato učitelji in da je njihova prva naloga doslednost.

Ali šola kot "ena izmed vzgojnih agencij" izgublja pomen v družbi?

Občutek je, da ga izgublja. Šola je bila od nekdaj tista, ki je vzgajala, izobraževala in osebnostno oblikovala otroke v samostojne in samozavestne državljane, nosilce vrednot družbenega sožitja in kul-



ture. Občutek pa je, da je globalizacija družbo tako hitro spremenila, da si ta lasti pravico posegati vsepovsod, tudi v vzgojo in izobraževanje. V tej spremembi najbrž naš šolski sistem ni bil dovolj hiter ali ni znal novosti takoj zagrabiti in si jo prisvojiti. Zdi se, kot da šola ni sposobna govoriti novega jezika, ki ga govori družba, in zato ostaja še vedno preveč zaprta vase.

Italijanska šola se spreminja. Letos imamo novega ministra... V časopisih smo brali, da je italijanska šola v evropskih lestvicah postavljena precej na zadnja mesta. Zakaj? Kaj mislite o tem? V katero smer potuje italijanski šolski sistem?

Sicer zelo počasi, a se premika: italijanski šolski sistem sledi evropskim inovacijam. Seveda ostajajo še vedno zelo vidne razlike med severom in jugom Italije in zanimivo je, kako država ni zmožna dati italijanskemu jugu tistega zagona, da bi lahko dohitel sever. To je tudi razvidno iz vsedržavnega preverjanja OCSE-PISA, kjer je Italija med zadnjimi, Furlanija Juljska krajina pa je skoraj na nivoju Finceve, ki so na prvem mestu.

Kateri so specifični problemi naše slovenske šole?

Slovenska šola je bila v zadnjih desetletjih kos marsikateri težavi, odprla se je teritoriju in vsaki inovaciji. Vedno bolj naraščajoče število staršev, ki nam zaupajo svoje otroke, je dovolj kvaliteten pokazatelj. Velikih problemov in strahov, ki jih občasno beremo in zasledimo v naših časopisih, res ne vidim. Problemi slovenske šole so v bistvu isti kot za italijanske. Ti so pa pretežno sistemskega značaja, na katere je zelo težko vplivati.

Rekli ste, da pustimo pomisleke za september. Katerim novostim bomo pričeli septembra?

Prav res upam, da septembra ne bo nobene novosti in da nas bo novi minister pustil, da nadaljujemo že utečeno delo.

Kako vidite odnose med šolo in zunanjim svetom, predvsem med šolo in starši? Se je zadnje čase odnos s starši spremenil?

Seveda se je spremenil in upam si reči, da se je spremenil v boljše. Šola ne more in ne sme brez staršev, sinergija je nujno potrebna.

V časopisih beremo, da ljudje vedno bolj povprašujejo po pomoči psihologov. Ali ste opazili, da se je tudi v šoli kaj spremenilo glede psihološke službe? Bo prihodnje leto na šoli Trinko tudi prisoten psiholog?

Ali bomo v naslednjem šolskem letu še imeli posvetovalno službo na šoli Trinko, ne morem zagotoviti, saj je to projekt, ki ga financira goriška občinska uprava in ga izvajamo v mreži RE. AL. IS z vsemi slovenskimi in italijanskimi šolami, ki so v t. i. visokem Posočju. Posvetovalnica za starše, ki doživljajo težave pri vzgoji svojih otrok,

se je izkazala za zelo pomembno. Posvetovalnico smo priredili v sodelovanju z didaktičnim ravnateljstvom v ul. Brolo, vodil jo je psiholog dr. Andrej Zaget in obiskalo jo je veliko število staršev. Starši so pri vzgoji vedno bolj nemočni, pogosto ne zaznavajo odklonov, ki jih doživljajo njihovi otroci, ali se nanje ne odzovejo ustrezno. Mnogi starši niso sposobni avtoritete in doslednosti, ali enostavno je vzgajanje otroka prezahtevno in zato iščejo pomoč izven družine same.

Zdi se mi zelo pozitivno, da je šola sposobna prisluhnuti tudi taki potrebi staršev in da družinam v težavi pri vzgoji pomaga. Seveda tudi šola vzgaja, a družina ostaja najpomembnejša, šola je ne more nadomestiti.

Po mnenju profesorjev so učenci vedno bolj problematični, se ne znajo več pogovarjati... Kaj vi mislite?

Popolnoma se strinjam: otroci se vedno bolj težko pogovarjajo. Vedno več je takih, ki niso sposobni zaznati razlike med pogovorom z odraslim, ki jih vzgaja in uči, in med pogovorom z vrstniki. Živijo pasivno in površno. Zelo težko razumejo, da se morajo obnašati na določen način, slabih šolskih uspehov ne pripisujejo svojemu slabemu delu, izražajo se na sporen način, niso potrpežljivi, pred vsako večjo zahtevo vržejo puško v koruzo in redko kdaj so v zadržki, ko so pokarani, ker niso opravili svoje dolžnosti. Včasih je res težko in frustracije profesorjev zelo dobro razumem.

Čeprav je takih otrok vedno več, večina učencev pa je le delovna in skrbna, spoštljiva in odgovorna, motivirani so za šolo in šolsko delo je zelo prijetno.

Kaj po vašem mnenju dandanes najbolj potrebuje šola?

Z administrativnega vidika šola danes gotovo potrebuje veliko več finančnih sredstev za svojo vzgojno-izobraževalno ponudbo. Vzgojno-izobraževalnega vidika pa bi radi, da bi vsi šolski uporabniki znali res zaupati, spoštovati in ceniti naše težavno, a kljub vsemu uspešno delo.

Zahvaljujemo se vam za pogovor.

Karlo Nanut

Celovec

Glasba je združila gimnazijo in glasbeno šolo

Dijaki slovenske gimnazije v Celovcu so z glasbeno akademijo sklenili niz praznovanj ob 50-letnici Zvezne realne gimnazije za Slovence, in sicer skupaj z Glasbeno šolo, ki letos praznuje tridesetletnico obstoja. Vsako leto praznuje slovenski gimnazijci iz Celovca skupno z društvom ali organizacijo, ki je v tistem letu bila partnerska organizacija pri raznih pobudah. Letošnja izbira je bila nadvse posrečena in primerna, saj gre za različne nivoje vzgajanja mladega v kulturno osveščenega človeka.

Kot je v svojem nagovoru naglasil ravnatelj slovenske gimnazije Miha Vrbinc, je dobra šola, tista šola, ki se pravzaprav sprašuje, kaj pomeni pojem dobra šola. Zvezna gimnazija si je v tem času ne le vedno znova postavljala to vprašanje, ampak je tudi znala iskati odgovore, ki bi bili kos izzi-vo-vo časa.

Pravkar končano šolsko leto je bilo za letošnje dijake že 51. po vrsti, kar pomeni, da je konec letošnjega leta tudi točno 50. obletnica konca prvega šolskega leta na gimnaziji nasploh. Prav opozarjanje na preteklost, a s pogledom naprej, je bilo vodilo številnim prireditvam, ki so se vrstile v tem letu na slovenski gimnaziji,

od posvetov, s katerimi so se danji dijaki pobliže seznanili z zgodovino šole in spoznali tudi preko neposrednih pričevanj lik dr. Tischlerja, pa vse do raznih delavnic, v katerih sta prišla do izraza kreativnost in znanje sedanjih gimnazijcev. Slednji so se predstavili kot gojenci glasbene šole in tudi gimnazije.



Celovski gimnazijci so za to priložnost sestavili tudi rock ansambel, ki je zaigral priljubljeno Šiferjevo priredbo pesmi Stay (ali, bolje rečeno, Ostani z nami), kot solistka se je predstavila mlada pevka z Jesenic Amina Majetič: lani je zmagala na festivalu najstniški FENS, kot gimnazijka in pevka pa se zadnja leta mudi prav na slovenski gimnaziji v Celovcu. Za Slovensko glasbeno šolo na

Koroškem, a tudi kot zastopnik staršev, je spregovoril Božo Hartmann, ki je izpostavil paralelno poslanstvo obeh institucij. Da glasba povezuje, kot je bilo zapisano v geslu letošnje akademije, pa je bilo razvidno tudi v ostalih točkah kulturnega spreda, ki je bil kar se da pester in je odseval tudi siceršnje pestro ust-



varjanje koroških Slovencev (ne le) na glasbenem področju. Akademijo v celovškem domu glasbe je zaključil nastop šolskega zbora, ki je pod vodstvom prof. Romana Verdela zapel venček pesmi, ob katerih so mladi pevci-gimnazijci izvajali še koreografije, ki so obogatile scensko podobo njihovega odrskega nastopa.

PR

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Pogledi s fotografij

Sinočnja vožnja iz Ljubljane domov je bila lepa kot še nikoli. Meglice na vlažni travi, padajoča luč, harmonija v avtu in občutek, da je za tako atmosfero primerno dvoje: tišina ali pa glasba. Besede sežejo namreč že na drugačno raven: v svet racionalnosti, ubeseditve nečesa. Že res, da mogoče ubeseditva emocij, kljub temu pa je dejanje že samo po sebi racionalno. In tako se odločiva za oboje: nenačrtovano se prepustiva tihemu spremljanju tega, kar vidiva skozi okno in v sebi, nekaj desetnih kilometrov pred nekdanjo mejo pa mi mož ponudi v poslušanje Eliso. In tako se vse povsem nepričakovano spaja v neko celoto: pokrajina zunaj, ki te samodejno sili v razmislek o bistvu, o smiselnosti našega obstoja, o potrebi po določenih spremembah v sebi; njen glas, ki poje, kako je v resnici do tistega trenutka živela tako nekako: napol. Išoč in pričakujoč nekaj, kar ne obstaja. Medtem ko bi morala vedno znova občudovati zoro. In vse, vsako dejanje, vsako misel, vsako odločitev vzeti, kot da bi obstajalo le sonce.

Razmišljaš in v hipu doženeš, da je misel izredno enostavna. Vsako dejanje storiti, kot da bi obstajalo le sonce, kot da ti ni in ne bo skrbeti, ker se bo vse uredilo. Kot vsakič me vera v življenje, ki jo ta pevka poje, močno pritegne. Verjetno sem prepričana, da je v tem času naše človeške

zgodovine občutiti predvsem potrebo po smislu. Spoznali smo bolesti, videli, do kake mere se lahko v nas razrase sovraštvo ali vsaj cinizem. In potem se znajdeš v iskanju nečesa, ki bi osmislilo tukajšnjo hojo.

Obstajajo trenutki, ko občutiš veliko silo, s katero utripa življenje. Danes je v neki sterilni sobi novo srce, ki hlasta za življenjem. Vsa ta znanost, vsa tehnologija, vsa človeška predanost, vse usmerjeno v življenje. Morda prvič v življenju občutim resnično svetost življenja. In občutek nekega leb-

declega stanja, strah, ki ga vedenje, da je človeška znanost izredno napredovala, skuša utišati. Pomislím na to malo dušo, na njeno žilavost. Sprašujem se, ali človek kje v sebi ohrani neki zabrisan spomin o teh trenutkih. Življenje in istočasno neko lebdeče stanje, v katerem se to malo bitje in mi z njim pripravljamo na življenje brez cevč.

Danes občutim, da je življenje sveto. Zapišem to besedo: "sveto" in se mi skoraj zdi, da se je ta stavek že tolikokrat zapisal, da te ne strese več notri, kot bi moral. Opazujem fotografije malih obrazov na steni, stavke ob fotografijah, zahvale, nasmehe, številke, ki naj bi jasno dokazale, kako lahko gre od tu dalje le navzgor. Navsezadnje največji filozofi poudarjajo, da se v iskanju bistva moramo približati otrokom. Verjetno bi se od pogledov na teh fotografijah lahko ogromno naučili.



Dokument cerkvenih ustanov o odgovornosti za življenje

Državni zbor za omejitev vpliva bogatašev

Sodeč po pisanju časnikov in izjavah politikov bi lahko domnevali, da se Slovenija približuje krizi demokracije in njenih ustanov. Vendar je skoraj vse, kar se dogaja, del predvolilne kampanje, v kateri novonastali bogataši odkrito kažejo svoj namen, da postanejo glavni dejavniki v družbi in državi. Pri tem je najbolj napadalen Boško Šrot, predsednik Pivovarne Laško, čigar premoženje ocenjujejo na milijardo 600 milijonov evrov. Bolj strpen je drugi novonastali bogataš, predsednik uprave družbe Istrabenz Igor Bavčar, ki se v javnosti ne oglašuje in ne polemizira s svojimi kritiki. Predvolilna kampanja opozicijskih strank je v veliki meri uperjena zoper premiera Janeza Janšo, ki je tako ostra, da se spreminja v pravo gonjo. V prvih treh mesecih predsedovanja Slovenije Evropski uniji, ko je premier opravljal tudi funkcijo predsednika Evropskega sveta, osrednji časnik Delo (v celoti je last Pivovarne Laško) ni objavil niti ene dobre besede o Janezu Janši. Objavil pa je kar 27 negativnih prispevkov. Podobna statistika



Janez Janša

velja za mariborski časnik Večer "drugi medijsko tajkunski steber", časopis Dnevnik v Ljubljani. Predsednik vlade je na

Zdaj je to tudi dokazljivo".

Ob obisku ameriškega predsednika Georja Busha v Sloveniji, kjer je sodeloval na vrhu EU-ZDA, so slovenskega predsednika vključili v "imperialno politiko", ki da jo izvaja najmočnejši človek na svetu.

Državni zbor je na omenjeni izredni seji sprejel dvanajst sklepov, ki naj jih uresniči vlada in s katerimi bi omejili moč in vplive novih bogatašev. V Sloveniji naj bi ustanovili tudi finančno policijo. Vlada bo pripravila informacijo o kopičenju kapitala, v katerega so vključeni posamezniki v gospodarskih družbah Pivovarna Laško, Istrabenz in Merkur. Posebej bo proučila tudi umestnost nekdanjega prevzema Pivovarne Union s strani Pivovarne Laško. V izvajanje zahtev parlamenta so se naprej vključili časnikarji Dela, ki so v javni izjavi z naslovom Dovolj jel!, zapisali: "Od Pivovarne Laško zahtevamo, da se do lastnine, ki je ni pridobila po naši volji, obnaša tej lastnini primerno, se pravi odgovorno, profesionalno in etično. Natančno mora opredeliti tudi strategijo našega medijskega podjetja, časnika Delo".

Za oceno razmer v državi in

predvidevanj njenega razvoja je pomembna izjava z naslovom Odgovorni za življenje in prihodnost Slovenije, ki so jo skupaj izdali dobrodelna organizacija Karitas, Komisija Pravičnost in mir pri slovenski škofovski konferenci in Svet katoliških laikov Slovenije. V dokumentu poudarjajo, "da so slovenski katoličani, tako kot vsi drugi državljani, poklicani k odgovornosti za skupno blaginjo, dobro delovanje države in za pravično ureditev družbe, v kateri živimo. Naša odgovornost ni omejena samo na sedanost. Odgovorni smo tudi za prihodnost našega naroda in države. Omenjene cerkvene ustanove naštevajo vrednote, brez katerih ni prihodnosti. Med ključnimi so izpostavljene spoštovanje življenja in človekovega dostojanstva, skrb za zakon in družino, za revne in stare ljudi in tudi za zdravo in čisto okolje.

Dolgi Slovenije do zamejstva
Predsednik Slovenije dr. Danilo Türk je v pogovoru za časnik Primorske novice dejal, da "imamo Slovenci šibko razvit občutek za svojo državo. Slovenija bo čez deset let med najbolj razvitimi državami Evrope. Do zamejstva pa imamo nekaj zgodovinskih dolgov, ki jih je treba poravnati. V Avstriji je to 7. člen avstrijske državne pogodbe. V Italiji so to zakoni o zaščiti slovenske narodne skupnosti v tej državi, ki jih je treba izvajati. Zaradi sproščene prehajanja meja lahko ustvarimo nove oblike sodelovanja in tudi boljši položaj Slovencev v sosednjih državah."

Marijan Drobež

Le dan pred 500-letnico rojstva Primoža Trubarja Velika slovesnost na Rašici obudila Trubarjev čas

Na domačiji Primoža Trubarja na Rašici je bila v nedeljo, 8. junija, slovesnost, ki je le dan pred 500-letnico njegovega rojstva počastila spomin na tega velikana slovenstva in njegov čas. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, je minister za kulturo Vasko Simoniti dejal, da je obletnica priložnost, da si obudimo Trubarjevo dobo in podoba ter se vprašamo, zakaj je tako živa še po toliko stoletjih. Trubar je s svojim delom posta-

Toda ta svoboda in pravica sta imeli daljnosežne posledice za bodočo zgodovino Trubarjevega ljudstva. V zgodovinskem razvoju Slovencev sta bili narodotvorna in kulturnotvorna dejavnika, je v svojem govoru poudaril Simoniti.

Trubar, kot upornik in neprilagodljiv, verski reformator in avtor knjig, je "avtor podviga, v katerem so inicialne zadeve za naš obstoj": v knjižni obliki nam je prvi posredoval naš jezik, začel in

vzplamtela v nikdar ugaslo občutenje domovine, torej v identiteto,

je z ljudskimi pesmimi iz različnih delov Slovenije povežala pevka Eva Černe in vsakemu Trubarju ob njegovem rojstnem dnevu izročila sončnico. Tudi na-

sproh se je popotovanje skozi njegovo življenje prepletalo z glasbo in plesom. Avtorsko glasbo Roka Goloba so poustvarili orkester Academia Sancti Petri pod vodstvom dirigenta Marka Hribernika, akademski pevski zbor Tone Tomšič Univerze v Ljubljani pod vodstvom Urše Lah in violinistka Anja Bukovec. V plesnem delu so v renesančni čas popeljali štiri nastopajoči v historič-



oblikovano z jezikom v prostoru in času. V dolgem procesu nastajanja nacionalnih držav v Evropi je to slovensko občutenje domovine doseglo zgodovinsko izpolnitev z nastankom samostojne države. V evropski skupnosti, na skupnih vrednotah utemeljenem prostoru kulturne raznolikosti, smo postali njen naravni sestavni del in slovensčina je eden od uradnih evropskih jezikov, je še poudaril Simoniti.

Kulturni del slovesnosti, pripravil ga je Matej Filipčič s sodelavci, je bil zamišljen kot sprehod skozi pet najpomembnejših Trubarjevih obdobij, od njegove smrti v nemškem Derendingenu leta 1586 do rojstva leta 1508 na Rašici pri Velikih Laščah. V podobni Trubarja samega so jih ob zvokih godal interpretirali igralci Jurij Souček, Tone Kuntner, Gaber Kristjan Trseglav in Gregor Gruden ter učencem Teo Saksida. Posamezna Trubarjeva obdobja

nih kostumih in ob spremljavi Janca Jocifa na zgodovinskih glasbilih, devet plesalcev pa je ob ritmih Slovenskega tolkalnega projekta ob potoku Trubarjeve domačije iz črk sestavilo večkrat citirano Trubarjevo misel: "Stati inu obstati." Slovesnost se je začela s slovensko himno, končala pa z narodno Ob bitem potoku je mlin v izvedbi mladinskega pevskega zbora Osnovne šole Primož Trubar pod vodstvom zborovodkinje Majde Kokošinek. Prireditve so se udeležili visoki predstavniki slovenskega političnega in družbenega življenja, med njimi predsednik republike Danilo Türk, nekdanji predsednik republike Milan Kučan, predsednik državnega zbora France Cukjati, ljubljanski nadškof in metropolit Alojz Uran, škof evangeličanske cerkve Geza Erniša ter posamezni ministri in poslanci državnega zbora. Po ocenah organizatorjev, vlade in občine Velike Lašče, je bilo skupaj več kot 3000 ljudi.

Kratke

80. rojstni dan prof. dr. Janka Kralja

Dne 16. junija 1928 se je rodil zaslužni univerzitetni profesor Janko Kralj, član Evropske akademije znanosti in umetnosti. V teoriji in praksi se je uveljavil kot specialist, strokovnjak in znanstvenik na področju računovodstva. Veliko je prispeval k ločevanju računovodstva od finančne funkcije in pri uveljavljanju finančne politike. Strokovno pot je začel v Iskri v Kranju, zatem pa se je posvetil znanstvenemu delu in bil profesor za organizacijo podjetja, finančno upravljanje in vodenje na FOV v Kranju, Ekonomsko-poslovni fakulteti v Mariboru in Fakulteti za management v Kopru. Priznan je tudi na področju finančne informatike in upravljalnega izobraževanja. Napisal je obilico strokovnih in znanstvenih knjig s področja poslovne in finančne politike podjetja, razvojne politike podjetja, finančnega vodenja. Od novjših znanstvenih del so pomembna tista, ki obravnavajo politiko podjetja v tržnem gospodarstvu in temelje managementa in naloge managerjev. V teoriji in praksi radi segamo po Kraljevi literaturi.

Posebej velja poudariti, da je prof. dr. Janko Kralj prejemnik častnega znanstvenega naslova "Case Method Ambassador", to je Ambasador metode primerov. To priznanje mu je podelila Svetovna zveza za raziskovanje in uporabe metode primerov WACRA iz Bostona že v juliju 2005. To je bilo prestižno priznanje za vodstvo na področju raziskovanja in uporabe metode primerov ter za prispevek k raziskovanju in uporabi metode primerov. WACRA je izredno pomembna mednarodna organizacija in vključuje strokovnjake iz 65 držav. V združenju so profesorji, raziskovalci, ustvarjalci politike in številni drugi strokovnjaki iz gospodarstva. Zato smo lahko ponosni, da se je na tem mednarodnem prestižnem področju uveljavil tudi Slovenec, kar je velika čast, da lahko na mednarodnem nivoju soustvarja zamisli, modele in ga priznava mednarodna stroka. Sicer pa se je prof. Janko Kralj uveljavil na številnih domačih in mednarodnih posvetovanjih, simpozijih, med drugim tudi jeseni 1986, ko je Društvo ekonomistov Nova Gorica organiziralo državno posvetovanje o ekonomskem poslovanju. / Gabrijel Devetak

Železna sv. maša v Velikih Žabljah

Praznik farnega zavetnika s. Florijana smo letos v Velikih Žabljah praznovali bolj slovesno kot običajno. Medse smo povabili duhovnika rokaja g. Dušana Bratina, ki letos praznuje 70 let mašniškega posvečenja – železno mašo. Z veseljem se je odzval vabilu in slovesno daroval sv. mašo v sodelovanju domačega župnika Saša Mugerlija. Mašo so z ubranim petjem polepšali domači pevci.



Kljub lepi starosti, 94 letom, je z nagovorom in s svojim mogočnim glasom razveselil vse župljane in sorodnike, ki so se udeležili slavlja. Za novomašno geslo si je izbral: "Gospod, ti vse veš, ti veš, da te ljubim", kar ga spremlja na njegovi dolgi duhovniški službi.

Jubilanta so pozdravili letošnji birmanci in mu zaželeli še obilo zdravja in Božjega blagoslova. Prav tako tudi njegovi sestri Vidi, ki ga spremlja od začetka duhovniške službe. Žal se zaradi bolezni ni mogla udeležiti slovesnosti. Po končanem slavlju v cerkvi smo se preselili pred cerkev, kjer smo se povesečili ob dobrotah domačih gospodinj. Slovesnost smo nadaljevali s čaščenjem Najsvetejšega in sklenili praznovanje s petimi litanijami Matere Božje in šmarnicami. / Aleksander Samec

Lepa prireditve v Tomaju

Kulturno društvo Tomaj v sodelovanju s Kosovelovo knjižnico Sežana je v nedeljo, 8. junija, pripravilo zanimivo prireditev, ki se je začela s slovesno sveto mašo v tomajski cerkvi, med katero je pel tržaški svet Jacobus Gallus z zborovodjo Matjažem Ščekom; na sporedu so bile tudi recitacije pesmi Srečka Kosovela in primorskih pesnikov – duhovnikov. Popoldne je bila v Kulturnem domu predstavitev vasi Tomaj s predavateljico dr. Miro Cencič. Sledilo je predavanje na temo Stati inu obstati, ki so ga izoblikovali mag. Božo Rustja, predavatelj na Teološki fakulteti v Ljubljani, Ines Cergol, književnica, predsednica Združenja književnikov Primorske in Josip Osti, književnik. Prevod Kosovelove zbirke Zlati čoln v angleščino izpod peresa Berta Pribca je predstavil Aleksander Peršolja. Rudolf Uran, predsednik Kulturnega društva Tomaj, pa je predstavil zamisel o postavitvi spomenika Srečku Kosovelu v Tomaju. Program je sklenil nastop zbora Jacobus Gallus.



vil temelje, na katerih se je skozi stoletja razvijala slovenska kulturna identiteta, ki je danes eden bistvenih konstitutivnih elementov slovenske države. Pri tem je znano, da njegov prvotni namen ni bil zasledovanje tovrstnega smotra: kot reformator je želel le, da bi se ljudje naučili brati sveto pismo v svojem, slovenskem jeziku, da bi bili lahko sami, svobodno in brez posrednikov v stiku z božjo besedo.

utemeljeval je slovenske ljudske šole, bil "sokriv" za prvo tiskarno v Ljubljani in ne nazadnje, s svojimi nastopi je bil tisti, ki kot nihče pred njim ni varčeval s kritiko neznosnih razmer. Po ministrih starih besedah je bil morda nehote s svojim delovanjem v zgodovinski usodi v svoje roke. S Trubarjevim delom je bila prižgana iskra v svetu slovenstva, ki je

Sprve strani

Oglej, krajevna Cerkev...

Vera je tista, ki nam pomaga premagovati temo, nemoči, nesreč, vsakovrstnih bolečin, predvsem pa vsega zla. Pisatelj Alojz Rebula, ki že leta s kleno besedo jasni vero bralcem Družine v rubriki Credo - Verujem, je nekoč zapisal tudi, da bi rad napisal knjigo z naslovom Zakaj verujem. Ta bi temeljila na štirih tečajih: 1. ker se absolutno ne morem vdati v nesmisel, če se omejim zgolj na tostranost; 2. ker se je pojavil Nekdo, ki je razglasil največjo in edino revolucijo vseh časov: revolucijo proti smrti; 3. ker krščanstvo ne daje prednosti politiki, znanosti, napredku, uspehu, ampak srcu, resnici, pristnosti, človeškosti, vrednotam; 4. ker iznad reke zgodovine moli skala - Cerkev - z zastavo neuničljivosti. Danes je sicer mnogim bližje literarno umetniško, bolj ali manj prizadeto razmišljanje o življenju kot preprosto tozemeljskem bivanju, od nikogar pravzaprav zaželenem ali hotenem. Blizu jim je razmišljanje o življenju kot sadu naključij. Drugi se spet zatekajo v znanstveno razpredanje takšne ali drugačne teorije o nastanku vesolja in človeka. Lahko pa jo celo, v svoji ateistični opredelitvi, izrecno, če že ne kar alergično zavračajo. Spominimo se žaljive trditve neke naše otroške pisateljice in pesnice, ki je pred dvema letoma dejala, da je vera plomba na možganih. Spominimo se protestne izpovedi nekega našega intelektualca: 'Nočem večno živeti, nočem po smrti vstati. Kakšno vstajenje

Slomšek in Baraga, Vovk in Ukmar, na današnje nedelje lahko omenimo tudi Trubarja, začetnika naše književnosti, ki je vse svoje delovanje utemeljil prav v želji, da utrdi vero med slovenskim ljudstvom. Iz te vere so izšle trume mučenčev, ki so s svojo krvjo izpričali zvestobo Kristusu posebej med drugo svetovno vojno in po njej. Pa tudi laiki, ki so iz evangelija črpali navdih za svoje življenje in delo: arhitekt Jože Plečnik, zdravnik Janez Janež, šolnik Ivan Dolenc, glasbenik Lojze Bratuž, kulturna delavka Matejka Maver Peterlin, ki ste jo izgubili prav nedavno, in nešteta množica manj znanih. Vendar danes ni dovolj, da se sklicujemo na dediščino preteklosti. Vsaka generacija se mora vnovič odločiti za krščanstvo, nam je dejal papež Janez Pavel II. leta 1996, ko je obiskal Slovenijo ob 1250-letnici krščanstva v našem narodu. To velja posebno zdaj, ko imamo srečo, da imamo samostojno narodno državo, ki hoče in mora biti varno zavetje in trden ščit za naša narodna pa tudi duhovna prizadevanja. Prav danes na tem pomemljivem kraju pri koreninah naše vere, v cerkvi, ki je bila stoletja mati glava vseh cerkva južno od Drave, zato

ni napredek, nove proizvodne stopke, organizacijo dela, racionalizacijo in podobno. Malo pa se je govorilo o človeku. Zdelo se je, da je človek zaradi industrije, ne industrija zaradi človeka. Danes že jasno spoznavamo, da je največja vrednota človek. Kaj pomaga še tako popolna državna uprava, še tako dognano, robotizirano proizvodno in potrošniško ravnotežje, najboljše računalniška tehnologija, če vse to ne služi človeku, natančneje razvoju njegovega duha. In vendar, kdo more človeku, tej drobčni iveiri sredi kolesja sodobne superinstitucionalizirane družbe zagotoviti prednost, zavarovati nedotakljivost? Danes še bolj kot nekdanj obstaja nevarnost, da bi na človeka gledali skozi 'prizmo koristnosti'. Človek naj bi bil vreden le toliko, kolikor bi družbi dajal. Na strahotne posledice tega nas je opozoril v svojem nagovoru v ljubljanski stolnici tudi papež Janez Pavel II. pred 12 leti, ko je rekel: 'Preprečiti je treba, da ne bo na mesto ene totalitarne ideologije prišla druga, nič manj nevarna ideologija neoliberalizma'. Kako tehtne besede prav za te dni, ko poslušamo, kako so si nekateri posamezniki v našem narodu lahkotno polastirali nekdanje skupno premoženje, in spoznavamo nemoč pravne države ter njeno nemoč! Totalitarizmi imajo različne obraze, a vsem je skupno, da so usmerjeni proti svobodi posameznika. Dragi prijatelji! Tu v Ogleju danes izrekamo pripadnost našim dednim častem: veri in narodu. Ko se izrekamo za Kristusa, se izrekamo za zvestobo vrednotam, ki so oblikovale našega človeka skozi dolga stoletja. Naj bo naša odločitev za Kristusa in evangelij na tem mestu v žarišču vere za naš na-

Slavnostni govor podpredsednika Svetovnega slovenskega kongresa prof. Tomaža Pavšiča objavljamo v najbolj bistvenih poudarkih: "Dovolite, da vas nagovorim s Trubarjevimi besedami v prvi slovenski knjigi: **Lubi moji Slovenci!**

državah, nenehno opozarjati na naše narodnostne in jezikovne pravice. To naprežanje se včasih zdi Siziŕovo delo, a je nujno in včasih vendarle zaleže. Človekova vztrajnost in moralna moč njegove besede moreta povzročiti velike premike v javnosti. Primer in vzor nam je lahko plemenita in hrabra osebnost pisatelja Borisa Pahorja, ki ga danes s tega mesta iskreno pozdravljamo. Slovenec je Slovenec, pa naj ima tako ali tako pokrajinsko ali zgo-

gor v nemški deželi vrstijo proslave, ki v bistvu povečujejo evropsko priznanje slovenščine pred več kot 450 leti, iz središča mesta, ki je po cesarski darovnici pred tisoč leti po prebivalcih dobilo slovensko ime Gorica, ozkosrčno izganja slovenščina iz uradnih razglasov. Prosimo in pozivamo prisotne poročevalce, da javnosti in oblastem sporočijo, da tudi naš današnji prijateljski, a vendar hkrati tudi reprezentativni slovenski zbor, ob-

soja tako oziroma tako nepremišljeno ravnanje, ki škodi mirnemu sožitju in prijateljstvu med tu živječimi narodi. Prav tako se tudi odločno zgražamo nad ponovno izključitvijo Slovencev videmske pokrajine od poslušanja in gledanja slovenskih televizijskih oddaj RAI oziroma od nadaljnjege onemogočanja gledanja slovenske televizije...

Primož Trubar je bil Slovenec in Evropejec. Eno v drugem. In Slovenci in Evropejci smo tudi mi. Bili smo nekoč in bomo

še naprej. Tega se morda ne premoledno zavedamo. Ob stalni skrbi za preživetje nam ne sme zmanjkati srčnosti in optimizma. Po vseh zgodovinskih nesrečah, vojnah in revolucijah, skrajnem naprežanju, bojih in upanju v boljšo prihodnost smo zaživeli v sodobno demokratično evropsko družbo, medtem ko so nekateri mogočni narodi, kot recimo Langobardi, utonili v nepovratno zgodovino, izgubili se po se v nič predvsem, ker so opustili svoj jezik, svojo materinščino, *marì lenghe*, kot bi rekli bratje Furlani.

In naj se za konec povrnem k Ogleju, ki nas je danes tako lepo sprejel. Če je bila v besedah navedenega furlanskega pesnika predvsem omenjena rimska slava, ki vse tod okrog nas kaže svojo veličino, svojo kulturo in umetnost ter človeško iznajdljivost, pa so se slovenski pesniki in pisatelji predvsem navduševali ob krščanskem in civilizacijskem pomenu Ogleja za naše kraje... Zgodovinar Simon Rutar je pred skoraj 120 leti

nekako takole zapisal imenitno oznako: *Ko človek z visokega Krna upre oči proti jugu, tik pred morsko gladino razloči, kako se kot prst zgodovine tam na koncu furlanske ravnine dviga visoki zvonik oglejske bazilike*. In ta prst zgodovine nam brez besed pripoveduje zgodbo slovenskega naroda. Kako so se njegovi ljudje iz Panonije napotili v Alpe in v obzem Sredozemlja. Bogomila in Črtomir sta, ne brez žrtev, sprejela klic iz Ogleja in s tem Slovence utrdila v Evropi... Pripoveduje nam še, kako trnova je bila dolga pot do povečanja Slovenije. Ti in vsi drugi, ki so morda daleč od svojih nekdanjih domov ali domov svojih staršev, naj se zavedajo, da slovenstvo in svojo domovino, matično domovino, nosimo tudi v srcu in

nam je od tam ne more nihče ukrasti, zato lahko z župančičem radostno vzklíkamo: *Z menoj, ve zvezde, z menoj, ve planine! /Razširi, raztegni se krog domovine, /razpni se kot morje/v brezbrežno obzorje, /dom moj! /Kamor stopi mi noga - na tvojih sem tleh, /kamor nese me jadro - na tvojih valeh... /kamor hoče srce - pri svojih ljudeh...*

Ljubi Slovenci, bodimo optimisti. Imamo svoj domači kovani denar, ki je hkrati evropski. In ko bomo z njim plačevali prijateljem kozarec vipavca, cvička ali verduca, pogledmo ga dobro: na njem piše *Slovenija, Primož Trubar; 1 in še nekaj: Stavi inu obstati!* Živijo Slovenci!"



Msgr. Franci Petrič in kanonik ljubljanske nadškofije Janez Celar v Ogleju

Čez dobri dve uri se začne vseslovenska proslava ob Trubarjevi petstoletnici na njegovi rojstni domačiji na Dolenjskem. Ta presenetljiva, rekel bi bolj simbolična kot naključna sočasnost dveh prazničnih dogajanj, že sama po sebi vabi v razmislek o našem narodnem bistvu, o naši istovetnosti, ki se je oblikovala, kalila in bogatila skozi vihere človeške zgodovine in ki smo jo po naravnih in božjih zakonih dolžni ohraniti ter preizkušeno, čisto in pristno izročiti zanamcem.

Da smo se rodili kot Slovenci, ni naša posebna zasluga, pa tudi ne naša krivda, vsekakor pa bodimo trdno prepričani, da je v nekem globokem pomenu vendarle to velika, podarjena sreča. A zanjo se je včasih treba tudi nekoliko ali pa celo močno žrtvovati. Še posebej vredni občudovanja so tisti naši bratje in sestre, ki jim je uspelo, da so iz usojene jim asimilacije rešili svoje korenine in začeli živeti kot Slovenci. In pravemu Slovincu ni bilo nikoli težko živeti v družbi in stiku z drugimi ljudmi in narodi, če so ti vsaj za silo spoštovali vodilo, ki je gensko zapisano v duševni prerez Slovenca, vodilo, ki ga je s sodobnim humanizmom pred sto petdesetimi leti umetniško izrazil pesnik *Sonetnega venca* in *Krista pri Savici*, ko je zaklical znamenite besede v svoji *Zdravljici*, ki nas poživljajo vsakokrat, ko zaori slovenska državna himna. Trubarjevo delo, njegova skrb in ljubezen - vse to je bilo vedno namenjeno, tako kot je zapisal *Vsem Slovincem*, brez razlike...

Prepričani smo lahko, da je bila lanska odločitev, da se srečamo tu v Ogleju, zares domiselna in kraj srečno izbran. Res da nismo na slovenskem naseljenem področju, smo pa na zgodovinskih posejelih tleh, od koder je luč krščanstva, ki je najprej zasijala z vzhoda, z evangeljsko močjo svoje žarke obrnila v naše kraje. Naj se naša misel pomudi za hip ob tem dejstvu. Kako lepo je furlanski pesnik Enrico Fruch pred tridesetimi leti vzklíknil tukajšnjemu preprostemu človeku, oraču: *O, kmet, ki koplješ to zemljo akvilejsko, ustavi vole za hip, na robu njive, ki jo plušiš in orješ in z roko seješ žito v soncu in v senci oblaka, saj tu je odtis Rima, zgodovine in slave naše Furlanije*.

.... Na žalost je tako, da moramo Slovenci, zlasti v naših sosednjih

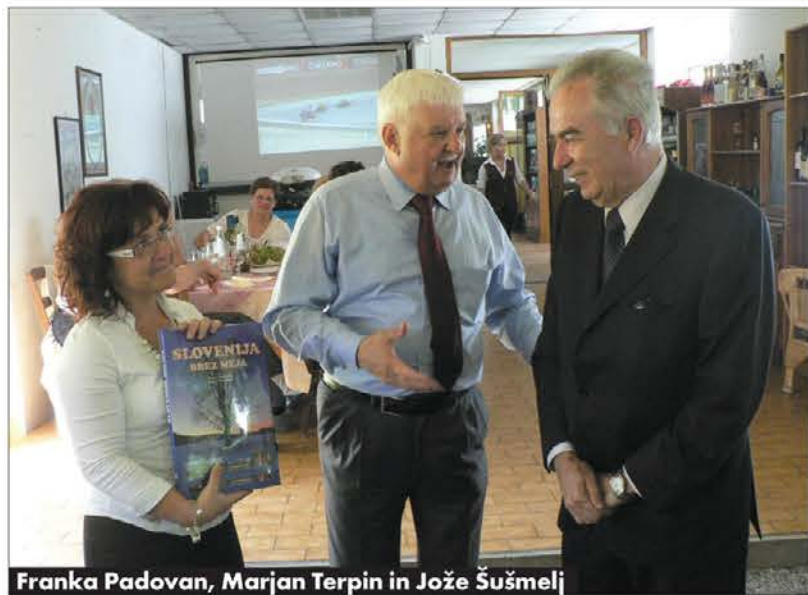
dovinsko poreklo. Slovenska duša je slovenska, pa naj bo doma iz Mažerol ali Špetra v Beniciji, iz Šentjanža na Koroškem ali Šentjerneja na Dolenjskem, iz porabskih Sakalovcev ali iz Nabrežine blizu Trsta, kot bi dejal pesnik Gruden, iz daljnih izseljenskih dežel ali iz zora morja, na primer iz Bariloč pod visokimi Andi ali pa iz *bele Ljubljane*, ki do letošnjega svetega Petra in Pavla predseduje Evropi. Vsi Slovenci smo po vesti dolžni biti v ljubečih skrbah za brate. Za to se mora truditi tudi slovenska država, saj *mati Slovenija* ne sme in ne more zatajiti nobenega svojih otrok, kot je nekoč dejal na skalnem Nanosu predsednik slovenskega parlamenta.

Slovenstvo, ki prebiva v srcih tega naroda, ni nacionalizem ali še kaj hujšega, je samo zvestoba domačemu ognjišču in domači besedi ter iskrena želja doprinesiti Evropi in vsemu svetu svoj prispevek k pisanosti in povezanosti človeške družbe. Zato pa tudi ta da-



Prof. Tomaž Pavšič

našnji prijateljski slovenski zbor ne more mimo nezaželenih temnih oblakov, ki grozijo že doseženi ravni slovenske jezikovne zaščite na tleh te dežele, ki ima iz davnih časov pod Oglejem spomin na jezikovno strpnost, ko se je celo ob zatonu patriarhata prvi goriški nadškof plemeniti Attems naučil slovenščine, v njej pridigal in si svoje govore zapisal. Objavila jih je, kot znano, dr. Lojzka Bratuž. Ko omenjamo črne oblake, mislimo namreč na skoraj neverjetno dejstvo, da se v letu evropskega medkulturnega dialoga, v letu slovenskega predsedovanja Evropi, v Trubarjevem letu, v času, ko se od Rubijskega gradu ob sotočju Vipave in Soče pa do Tübingena daleč



Franka Padovan, Marjan Terpin in Jože Šušmelj

mesa neki! Tu v Ogleju, pri koreninah naše vere, pa lahko na glas povemo: Krščanska vera je dala slovenskemu človeku nov pogled na svet in na življenje. Oblikovala je naš notranji prostor. V njeni luči je slovenski človek odkrival svojo veličino božjega otroka in svojo bedo grešnika. V soočenju z božjimi zahtevami se je izostril njegov moralni čut. Postajal je vse bolj odgovoren in resen, delaven in pošten. Kljub svoji človeški slabosti se je iskreno trudil, da bi v sebi in okrog sebe uresničil ideal evangelija. Iz te volje, ki jo je podpirala božja milost, so v naši novejši zgodovini vzklile velike krščanske osebnosti:

Še bolj pomenljivo odmevajo Jezusove besede, ki jih je avtobiografsko jasno in prodorno zapisal evangelist Matej: 'Hodi za menoj! Jezus ga je izbral in poklical, naj postane njegov učenc. Vemo, da Jezus kliče tudi danes. Mašniška posvečenja nam najbolj zgovorno pričajo o tem. V tem mesecu se bo Cerkev na Slovenskem veselila enajstih novomašnikov, žal, med temi ne bo nikogar iz Primorske in ne tukajšnjih pokrajin. Zato je naša misel najprej skrb za prihodnost Cerkve in vere v narodu, ki je imel ob sebi vedno duhovnike kot stebre vere in narodnega zavedanja... Ni še dolgo tega, kar se je v svetu začelo povečevati tehnič-

rod radikalna in dokončna, notranje svobodna in radostna, saj vemo, za koga in za kaj se odločamo - za slovenskega človeka. In Bog bo z nami! Amen". Po maši so števerjanske žene ob baziliki vsem gostom ponudile kavo in domače pecivo, nato smo šli v bližnje gostišče, kjer sta sledila družabnost in kulturni program, v katerem so nastopili pevci iz Števerjana, predsednik SSK za Italijo Marjan Terpin pa je s predsednico Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice, Franko Padovan, obdaril s simboličnim darilom generalnega konzula RS v Trstu Jožeta Šušmelja in se mu zahvalil za požrtvovalno delo in prijateljstvo.

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.



Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC



Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 10. junija, ob 14. uri.

POGOVOR Julijan Čavdek, Mara Černic, Walter Bandelj, Marilka Koršič, Dario Bertinazzi, Božidar Tabaj, Silvan Primožič

Mnenja izvoljenih predstavnikov SSK

V soboto, 14. junija, bo na goriškem sedežu Slovenske skupnosti potekal pokrajinski kongres stranke. Zanj velja definicija, da je narodnopolitični seizmograf manjšine. Kakšno politično obdobje torej doživljamo na Goriškem?

Julijan Čavdek: Nedvomno lahko govorimo o ključnih letih, saj je prišlo med iztekaajočim se mandatom goriškega pokrajinskega tajništva do preizkušnje, ki so tako ali drugače zaznamovale slovensko politično stranko in slovensko narodnostno skupnost na Goriškem. Najprej bi spomnili, da je SSK novembra lani izgubila svojega pokrajinskega tajnika Mirka Špacapana, ki za sabo pušča bogato vsestransko dediščino, še posebno v politiki. V naslednjem mandatu bomo nadaljevali po začrtani poti. Za slovensko stranko so imeli poseben pomen občinske volitve v Gorici in samostojno nastopanje s svojo listo na primarnih volitvah za Demokratično stranko. Temeljinega pomena je bila preizkušnja deželnih volitev, ki je prinesla stranki svetnika v deželni svet, izvoljenega pod simbolom lipove vejice. Vse tri preizkušnje je SSK prestala uspešno, pa čeprav je leva sredina beležila poraz. Mislim, da to je obdobje, v katerem se moramo Slovenci zamisliti nad našim dosedanjim političnim udejstvom.

Kaj pa dediščina, ki jo je stranki na Goriškem pustil Mirko Špacapan?

Marilka Koršič: Gre za neomajno skrb za slovenstvo, in to brez retorike, programskih tiskovnih sporočil in vsakokratnega gledanja na politično ali osebno oportunistično obremenjevanje slovenskega narodnega telesa ne le kot jezikovne ali kulturne skupnosti, temveč celovito, kot samostojnega in enakopravnega subjekta, ki se sooča z ostalimi družbenimi akterji našega prostora. Gre za načelo, ki se lepo sliši in ga pogosto beremo, vendar prehajati iz programskih pisarij na vsakodnevno konkretiziranje prav gotovo ni tako prisotno v naši sredi, kot bi si lahko predstavljali iz branja časopisov.

Večkrat slišimo tudi očitek, da je SSK stranka, ki se ukvarja samo z interesi slovenske manjšine. Prav pod Špacapanovim tajnikovanjem se je še najbolj pokazalo, kako lažen je ta predsodek. Pomislimo na njegovo angažiranost za zaprtje goriškega upepeljevalnika, za urbanistično ureditev v Štandrežu ter na teritorialne potrebe v Števerjanu in Štmarju. Seveda je posebnost stranke ta, da, ko obravnava določene teme, se naslanja na slovensko tradicijo in vrednote. Vendar živimo in dihamo s teritorijem, na katerem smo avtohtono prisotni, torej se z njegovimi problematikami tudi ukvarjamo.

Vse to smo dolžni nadaljevati in razvijati, kar pa ne more biti prepuščeno samo eni osebi. V tem trenutku se mora najbolj izkazati ekipno delo in sodelovanje, za kar se je pokojni Mirko prizadeval in cenil.

Koliko bo rezultat deželnih volitev vplival na delo kongresa in na prihodnje delovanje SSK?

Dario Bertinazzi: V SSK se ne bojimo števil. Samostojno nastopanje je načelo stranke od njenega nastanka, kar pomeni, da se vsakokrat prešteje, kar za tisti del manjšine, ki nastopa pod okriljem italijanskih grupacij, ni možno. To pomeni, da po deželni preizkušnji imamo ne le svojega deželnega svetnika, temveč vemo tudi številčno, kje smo. Imamo jasno odskočno desko za na-

daljnje delovanje in ne čaramo s številkami, ki so napisane na pesku. Treba je tudi upoštevati, da SSK celih petnajst let ni mogla nastopati s svojim simbolom in imenom. Kljub temu je bil odziv zadovoljiv in sedaj vemo, kje smo. Rezultat pa je tak, da vloge SSK ni mogoče spre-gledati v nobenem kontekstu.

Kako so se sekcije SSK pripravljale na kongres?

Silvan Primožič: Pozna se, da so nekatere sekcije bolj organizirane in druge manj. Na splošno imam vtis, da je delo poteklo precej dobro. Upoštevati je treba, da je danes zanimanje ljudi za politiko precej odtujeno. Ljudje se iz raznih razlogov tudi ne radi izpostavljajo. Med Slovenci pa se to še bolj pozna, ker nas je manj in se med sabo skoraj vsi poznamo. Od vseh sekcij na Goriškem je prav gotovo najbolj organizirana sekcija v Števerjanu, posledično so zaradi tega vidni tudi rezultati. V prihodnje moramo kot stranka vložiti še več dela v utrjevanje sekcij na teritoriju.

To je za SSK življenjskega pomena, saj bi bilo strankarsko delo brez sekcij popolnoma odtujeno od potrebe teritorija.

Kaj pa razlike med zbirno narodno stranko, kakršna je SSK, in drugimi političnimi skupinami?

Walter Bandelj: Nič bolj enostavnega in prozornega. Mi smo avtonomna stranka, ki se enakopravno sooča z drugimi strankami. To se jasno kaže npr. pri pogajanjih za volitve: običajno smo edini Slovenci, ki sedijo za pogajalsko mizo, ker ostali del manjšine predstavljajo italijanski tajniki strank, ki so lahko bolj ali manj občutljivi za naše problematike.

Naša stališča so stališča stranke, ki premore svojo strukturo in organizacijo na teritoriju, ima večdesetletno tradicijo, simbol in ime, ki se niso spremenili. Prebredli smo burna desetletja italijanske politike, pa tudi težko preizkušnjo petnajstletne odsotnosti iz deželne svete. Zato uživamo spoštovanje in upoštevanje. Kdorkoli se sooča ali pogaja z nami, točno ve, kdo smo. Druga razlika je ta, da smo od ustanovitve zbirna stranka, torej odprta vsem pripadnikom slovenske narodne skupnosti v FJK. Za SSK je enotnost temelj naše politične tradicije.

V tem trenutku je posebno pomemben odnos med SSK in Demokratično stranko. Sodelovali bomo na podlagi programov in dogovorov. SSK je pomemben subjekt goriške leve sredine, saj ima tri občinske svetnike, tri rajonske predsednike in večje število rajonskih svetnikov ter odbornico v pokrajinskem odboru. Z Demokratično stranko bo iskala nadgradnjo dogovora, ki smo ga podpisali na dežel-

ni ravni. Prva pomembna preizkušnja bo ravno oblikovanje občinske svetniške

skupine DS, nato pa občinske volitve naslednje leto.

Ali igra pri tem slovenska komponenta v DS pomembno vlogo?

Mara Černic: Prav gotovo, tudi če sloven-

ska komponenta te stranke doslej ni imela do SSK konstruktivnega pristopa. Na začetku oblikovanja Demokratične stranke so se pripadniki sedanje slovenske komponente DS avtomatično odločili za to stranko in sploh ni bilo vzeto v poštev oblikovanje samostojnega političnega subjekta. Nameni in cilji, na katerih sloni združevanje v DS, so zelo podobni tistim, na katerih je slonelo nastajanje SSK v 70. letih. Torej lahko mirno rečemo, da je SSK predhodnica Demokratične

stranke. Poleg tega so Slovenci v DS le komponenta stranke. Tajnik SSK podpisuje dogovore in se pogaja s tajnikom

enotnosti in vsestranskega napredka. Na Goriškem mora SSK še dodatno razviti svoje politično delovanje ter postati vedno boljši posrednik med potrebami naše narodne skupnosti in javnimi ustanovami na obeh straneh meje. Slediti bo treba izvajanju zakonov za

zaščito Slovencev in pa nuditi potrebam teritorija primarne odgovore ali povezave, da ne ostane na obrobju splošnih dogajanj.

Tudi na Goriškem se moramo zavesti, da smo pripadniki naroda, ki ima svojo matično državo, katera dosega izredne uspehe. Za to moramo biti na to ponosni in še dodatno razvijati vezi s slovenskim prostorom tako na državni kot na čezmejnih ravni. Zato vabim, da se čim več goriških rojakov in rojakinj udeleži pokrajinskega kongresa SSK.

Torej je aktualnost politične enotnosti in samostojnosti še vedno velika?

Božidar Tabaj: Pri SSK smo prepričani, da je to nujna. Več časa bomo odlašali, več težav bomo kot narodna skupnost imeli. V povojnih desetletjih se je na političnem področju marsikaj spremenilo, le Slovenci se še vedno oklepamo starih klišejev ideološke razdeljenosti. Verjetno bi kazalo, da končno naredimo korak naprej in preizkusimo karto skupnega samostojnega nastopanja. Ne gre za zapiranje v ozek krog, temveč za način nastopanja, s katerim je ravno tako mogoč odnos s prijateljskimi in manj prijateljskimi političnimi strankami.

Kaj pa odnos med SSK in civilno družbo oz. krovnicima organizacijama na Goriškem?

Silvan Primožič: S Svetom sloven-

skih organizacij je odnos dober. Delovanje SSO in SSK je usklajeno in v obojestransko podporo. S predsednikom Povšetom poteka redna izmenjava informacij in mnenj. Dobro je tudi sodelovanje z obema članoma goriškega odbora SSO, ki vodita občinsko in pokrajinsko konzulto za Slovence.

Z goriško SKGZ je podobno kot s slovensko komponento v Demokratični stranki. Resnejšega odnosa ni. Tudi predvolilno srečanje z goriškim predsednikom SKGZ Semoličem je pokazalo, da so razlike precejšnje. V zadnjih časih pa je beležiti tudi napetost. Temelj-

no ločilo je prav politično nastopanje, kjer SKGZ zagovarja vključevanje v italijanske stranke. Ta razlika je na Goriškem pokazala vse svoje negativne posledice, ki jih je najbolj občutila SSK. Kandidatu Jevnikarju na deželni volitvah leta 1998 je zmanjkala peščica glasov, ki sta mu jih odvzela slovenska predstavnik na listah Komunistične prenove in stranke Levih demokratov. Tudi preference, ki jih je dobil Mirko Špacapan na deželni volitvah leta 2003, so bile pogojene od prisotnosti slovenske predstavnice na listi Levih demokratov. Najbolj hud primer se je zgodil na pokrajinskih volitvah leta 2006, ko je SSK podprla predstavnika Levih demokratov na listi Oljke v okrožju Sovodnje, Doberdob, Zagraj, medtem ko je predstavnik SSK v goriškem okrožju Standrež-Rojce, čeprav je bil najbolj voljen goriški kandidat, zmanjkalo petdeset glasov, ki bi jih prejel, če ne bi istočasno v istem okrožju kandidirala slovenska predstavnica na listi Zelenih-Italije vrednot. Tako smo se Slovenci odpovedali tretjemu pokrajinskemu svetniku. Žal, v vseh teh primerih, goriška SKGZ ni nikoli podprla kandidatov SSK. Obratno pa lahko vidimo, da, kdor pride v SSK, dosega vidna mesta, ne glede na svojo pripadnost in prepričanje.

Kakšno bo torej sporočilo goriškega pokrajinskega kongresa Slovenske skupnosti?

Julijan Čavdek: Pokrajinski kongres SSK za Goriško bo prenovil svet in tajništvo, dobili bomo novega tajnika in predsednika, prenovljena bo tudi organizacija na teritoriju. Z vsebinskega dela bo pokrajinski kongres SSK potrdil dejstvo, da naša narodna skupnost ne more biti brez svoje samostojne zbirne narodne stranke. Trdno prepričanje v to sloni na temeljni potrebi, da le s takim subjektom lahko pride do narodne

enotnosti in vsestranskega napredka. Na Goriškem mora SSK še dodatno razviti svoje politično delovanje ter postati vedno boljši posrednik med potrebami naše narodne skupnosti in javnimi ustanovami na obeh straneh meje. Slediti bo treba izvajanju zakonov za

zaščito Slovencev in pa nuditi potrebam teritorija primarne odgovore ali povezave, da ne ostane na obrobju splošnih dogajanj.

Tudi na Goriškem se moramo zavesti, da smo pripadniki naroda, ki ima svojo matično državo, katera dosega izredne uspehe. Za to moramo biti na to ponosni in še dodatno razvijati vezi s slovenskim prostorom tako na državni kot na čezmejnih ravni. Zato vabim, da se čim več goriških rojakov in rojakinj udeleži pokrajinskega kongresa SSK.



Julijan Čavdek



Mara Černic



Walter Bandelj



Marilka Koršič



Dario Bertinazzi



Božidar Tabaj



Silvan Primožič

Sklenila se je zlata doba Konec svetle zgodbe o uspehu Gajinih "tenisačev"

Po dvojnem porazu v dodatnih tekmah za obstanek v državni moštveni B ligi so se Gajini "tenisači" morali sprijazniti z bolečim izpadom v deželno C ligo. Po splošni oceni je bil to zaključek dvanajstletnega cikla, v katerem so se predstavniki gropajsko-padriškega društva več sezon silovito vzpenjali, potem ko so dosegli vrhunec z uspešnim nastopanjem v ekipni A2 ligi, pa je njihova krivulja neizogibno padla. Nekaj zgodovine tu ne bo škodilo. Iz deželni lig sta dvajsetletna brata Aleš in Borut Plesničar (prvi je samo leto dni mlajši od drugega) ob pomoči dežurnih soigralcev, v prvi vrsti odličnega

naši izgubili A2 ligo, še vedno pa jim je ostala kakovostna drugoligaška konkurenca, v kateri so se lani le obdržali. V zadnjih sezonah je bil izjemno dragocen soigralec in tovariš za Plesničarje Milčan Paolo Surian, simpatični posebnež, ki je dokazal neverjetno navezanost na Gajine barve. Ekipnim uspehom je doprinesel res ogromno posamičnih točk, medtem ko je moral Aleš praviloma kljubovati močnim nasprotnikom na prvi deski in je točke prispeval bolj v uigrani dvojici z Borutom. Letos pa je postala tudi B liga prehud zalogaj. Krepka Gorenjca Matjaž Pogačnik in David Lenar (zamenjavi za Jako v zadnjih dveh sezonah)



Borut in Aleš Plesničar

Portorožana Jake Božiča, pripeljali moštvo za deželne na državno raven. Izjemen dosežek je bil za Gajo preskok v državno A2 ligo v najboljših letih openskih bratov, pa tudi izkušenega Božiča. Med prvotigaši so gajevci nastopali v izredno ostri konkurenci, med nasprotniki so imeli na primer med drugimi tudi nekdanjega člana državne reprezentance v Davisovem pokalu in enega najboljših italijanskih tenisačev Renza Furlana. Na pokritih peščenih igriščih na Padričah so ljubitelji dobrega tenisa (škoda, da ni bilo več prostora za publiko) doživeli več poslastic, zlasti na teh terenih pa so domači fantje igrali fantastično in vedno tu gradili uspešne sezone. Na gostovanjih, zlasti na jugu, je namreč zelo težko zmagati, tudi zaradi večkrat nenaklonjenih okolij in ljudi. Najlepa Gajina leta so bila tudi čas Aleševе proslavitve na turnirjih posameznikov. Na eksotičnih afriških in azijskih tekmovanjih je celo zbral nekaj točk na svetovni računalniški lestvici. Poleg tega pa so ga balkanski vrhunski tenisači vzljubili kot učinkovitega sparring partnerja na treningih (znana Ivan Ljubičić in Mario Ančić ter meteorja v svetovnem vrhu, muhasti Jelena Djokić in Karolina Šprem). Z Božičevim zatonom in študijskimi ter nato službenimi obveznostmi, ki so vse bolj zasedale brata (Aleš je arhitekt, Borut inženir), pa se je zgodba morala tudi počasi prevešati h koncu. Pred dvema letoma so brez zmage

sta sicer pomagala po svojih močeh, vendar play-out je po eni sami zmagi in enem neodločenem izidu v rednem delu obsodil Gajino zasedbo na nazadovanje. Usoden je bil prav dvojni dvoboj z vselej težko prebavljivim jugom države, se pravi z neugodnim Barjem. Verjamemo, da bosta brata Plesničar sebi v zadovoljstvo še naprej vihtela lopar, vendar zgodba o uspehu, h kateri sta oče Edi in mama Mara ob nekaterih nenadomestljivih sodelavcih (Rošo, Longo, pa tudi še kdo drug) in z nekaj zvestimi navijači prispevala ogromno, je objektivno za njima. Dopolnila sta trideset let in življenje ima zdaj druge prioritete. Vendar slovesa Gajine prve moške ekipe nikakor ne smemo jemati kot grenak športni neuspeh z dvema nazadovanjema v poslednjih treh sezonah. Pravilno moramo vrednotiti vse, kar je ta generacija Gaje velikega naredila, in v spomin velja vklesati vse tiste lepe trenutke, ki smo jih preživeli na Padričah. To je bila namreč ena nasploh najlepših zgodb o uspehu našega zamejskega športa, katerega so gajevci ponosno in vzorno zastopali po vsej Italiji in tudi na mednarodnem prizorišču kot pravi ambasadorji. Pa še to. Štafeto predajajo fantje društvenim dekletom, ki so se v roso mladi (in zelo obetavni) zasedbi vvrstile v državni finale za napredovanje v državno B ligo. Ali je pred nami že nova Gajina epopeja, tokrat v roza verziji? O njej kdaj drugič.

Začelo se je Evropsko prvenstvo v Avstriji in Švici

Evropski Brazilci, nemški Poljaki! To je EP

Evropski Brazilci v prvi tekmi odlično "žonglirali"

Cristiano Ronaldo... vsi so nanj čakali in vsi nanj slepo stavijo. Najverjetnejši dobitnik prvenstva zlate žoge je evropsko prvenstvo začel tako, kot je sklenil redno sezono pri Manchesteru: s suverinim uspehom (v trenutku na-

zitanca na prvi tekmi upravičili, saj so odlično kombinirali izredne žonglerske sposobnosti posameznikov in dobro uigrano in na trenutke kar spektakularno ekipno igro. Potem ko sta portugalsko ekipo zapustila Figo in Rui Costa, sta breme nase prevzela prav Ronaldo in Deco, ki sta sku-

četrtim, je, po prvi tekmi sodeč, spet dobro pripravil evropske Brazilce.

S Poljakoma Nemci premagali Poljake

Zelo dober vtis so po prvi tekmi v javnosti pustili tudi tretjeuvršeni na zadnjem SP, Nemci. Jurgena Klinsmana je na klopi zamenjal njegov pomočnik Joachim Low.



Tekma med Portugalsko in Turčijo

stajanja zapisa je Portugalska odigrala eno samo tekmo, op. av.). Ronaldo se sicer res ni vpisal med strelce, je pa skupaj s soigralci pokazal dopadljiv nogomet proti Turkom. Portugalcem pravijo brazilski Evropejci: nadimek so si Lu-

paj z veterani Ricardom Carvalho, Nunom Gomešem in Simaom ustvarila novo trdno jedro. Trener Scolari, ki je s Portugalsko na nesrečnem domačem EP 2004 dosegel drugo mesto in na SP 2006 v Nemčiji pristal na

kažejo prav v reprezentančnem dresu. To velja v prvi vrsti za dva nogometaša, ki v klubskem dresu malodane ponikneta in se pred javnostjo v najboljši luči prikazujejo na velikih reprezentančnih tekmovanjih. Govorimo o Miro-

slavu Kloseju in Lucasu Podolskemu. Omenjena nogometaša sta največ prispevala k tretjemu mestu na SP-ju doma pred dvema letoma. Nato smo nanju do prve nemške tekme na letošnjem EP skoraj pozabili. Sama pa sta prejšnji teden premagala sonarodnjake Poljake (Podolski in Klose

mislimo na SP na Japonskem in v Južni Koreji leta 2002, ko so se nogometa nevesči Japonci uvrstili v osmino finala, Južni Korejci pa so celo prišli do polfinala. Po prvem krogu letošnjega EP pa nič ne kaže na nadaljevanje omenjene tradicije. Avstrijci in Švicarji niso nikoli veljali za nogometne ve-

Italija in Francija sta poskrbeli za največje razočaranje prvega dela evropskega prvenstva (do zaključka redakcije na igrišču še niso stopile Španija, Grčija, Švedska in Rusija). Nekoliko nelogično zastavljena francoska reprezentanca je v nezanimivi tekmi proti Romunom igrala neodločeno brez

golov. Francoski selektor Domenech se je pred prvenstvom odločil doma pustiti Davida Trezegueta, drugega strelca italijanskega prvenstva, Gibrila Cisseja, izkušene napadalca Olympiqueja iz Marseillesa. Odpovedal se je tudi letošnjemu "odkritju", Arsenalovemu vezistu Flaminiju. Vse to je bilo v prvi tekmi še kako občutiti: dvajsetletni Karim Benzema in kronično neučinkoviti Anelka nista mogla kaj dosti storiti v napadu ob odsotnosti pravega zagona v vezni vrsti. Zidane je, žalibog za Francoze, že prazgodovina. Še slabše so svojo evropsko pot začeli Italijani. Poškodba



Gol Sneijderja na tekmi proti Italiji

sta namreč po rodu Poljaka, ki sta odraščala v Nemčiji in se pri panterjih nogometno izobrazila. V prvi nemški predstavi je bil odločilen predvsem Podolski, ki je zadel oba gola za zmago Nemcev 2:0. Zanimivo je tudi to, da ga je kljub odličnim strelskim sposobnostim selektor postavil v vezno vrsto na sredini igrišča. Podolskega seveda to ni nič zmotilo in je kljub nenavadni vlogi vezista takoj zabil dva gola.

Domača katastrofa
Domači ekipi je na vsakem tekmovanju nekoliko lažje. K temu nekoliko pripomorejo domači navijači in nekoliko sodniki. Po-

lemojstre. V prvi tekmi so se soočili z bolj izkušenimi in objektivno močnejšimi nasprotniki (Avstrijci so podlegli Hrvatom, Švicarji pa Čehom). Ugotoviti pa moramo tudi, da se s pretirano lažjimi nasprotniki ne bodo srečali niti v naslednjih dveh tekmah. Avstrijci bodo nekaj možnosti imeli proti Poljakom, medtem ko je Nemčija zanje verjetno le premočna. Tudi Švicarji bi si EP lahko polepšali proti nepredvidljivim Turkom, medtem ko bodo proti Portugalcem težko odnesli kaj več kot remi.

Svetovni prvaki in podprvaki, dve leti kasneje, svetlobna leta nazaj

Cannavara ne more biti opravičilo za tri zadetke v Buffonovi mreži proti Nizozemcem. Italijanski branilci so bili kot pečeni proti hitrim in razpoloženim "oranžnim". Nizozemski zvezdnik Ruud Van Nistelrooy je bil na tekmi z Italijani samo roža v gumbnici dobro postavljene reprezentance, ki je imela v Van der Vaartu, Sneijderju in Kuytu izvrstni ofenzivni potencial. Holandska je uspešno stavila na protinapad in s to taktiko dosegla kar dva zadetka. Pri Italijanih so v drugem polčasu nekaj igre pokazali le Pirlo, Grosso in Del Piero.

Andrej Černic

Potovanje z Novim glasom v Uzbekistan

Odkrivanje nam oddaljenih krajev

Skupina udeležencev potovanja v Uzbekistan se je zgodaj zjutraj, v sredo, 15. maja, letos, zbrala na ronškem letališču za polet proti Rimu, kjer nas je že čakalo letalo uzbekistanske letalske družbe.

Že pred odhodom smo se za to deželo pozanimali in se seznanili s pomočjo priročnikov in turističnih prospektov s kraji, ki smo jih nameravali obiskati. Uzbekistan leži v osrednji Aziji med Kazahstanom, Turkmenistanom, Tadžikistanom in Afganistanom ter meri nekaj nad 447.000 kvadratnih kilometrov, vseh prebivalcev je preko 26 milijonov. Največ je Uzbekistancev, sledijo jim Tadžikistanci in Rusi ter pripad-

uri zvečer po krajevnem času. Skoro dve uri časa smo izgubili na letališču zaradi mejnih in carinskih predpisov, pa tudi zaradi počasnega dela carinikov. Pa še neki kovček je ostal v Rimu; čez nekaj dni ja za nami prispel v Taškent.

Sprejela nas je prijazna vodička, mladostna gospa Julija. Kaj kmalu je ugotovila, da nismo pravi Italijani že zaradi priimkov in pogovornega jezika. Nastanili smo se v hotelu, ki je blizu letališča, kajti že naslednji dan, zgodaj zjutraj smo poleteli v Urgenč, ki leži na severozahodnem delu države, okrog 800 km od prestolnice. Zdaj se je začelo pravo potovanje in odkrivanje dežele, ki je v pre-



Najstarejši arhitekturni spomeniki, kot so mošeje, kraljeve stavbe in medrese, to so islamske bogoslovne šole, katerih je bilo v 12. - 13. stoletju ter v 17. stoletju več sto po velikih mestih, zdaj so le nekatere, ki delujejo kot bogoslovne fakultete za vzgojo islamskih duhovnih voditeljev.

KHIVA

Mesto Urgenč je nastalo iz naseleja, ki so ga zgradili Sovjeti kot glavno mesto te pokrajine. Bolj zgodovinsko pomembno je 60 km oddaljeno mesto Khiva, ki je tudi pod varstvom UNESCO. Tu je bila nekdanja prestolnica. Najbolj ohranjeno srednjeveško mesto ob svileni poti s prekrasnim 30 m visokim minaretom Kelte minor in zgodovinsko medreso s sinjimi kupolami,

mavzolejem narodnega junaka Pakhlavara Mahmuda iz 17. stoletja z mošejo, kjer je 213 lesenih stebrov, spominjajo na arabsko umetnost, kot smo pred leti videli v Saragozi v Španiji; na teh stebrih sloni lesena konstrukcija strehe, nad njo pa kupola. Kosilo so nam pripravili v zasebni hiši, v katero smo vstopili bos. Najprej

smo poskusili njihove značilne jedi, ki so predvsem vegetarijanske, nato so nas pogostili tudi z rižem in piščančjim mesom. Na potovanju je bila običajno bolj evropska hrana, posebej pripravljena za nas, ker njihove hrane verjetno ne bi prenesli naši želodci. Samo en večer smo imeli njihovo tipično večerjo z jagnjetino na žaru.

BUHARA

Naslednji dan smo z avtobusom odpotovali preko puščavskega sveta v 480 km oddaljeno mesto Buhara. Ceste so v zelo slabem stanju, sicer asfaltirane, a polne presenečenj, zato mora biti sofer zelo previden in mora dobro poznati poti, ker ni prometnih smerokazov. Ob meji s Turkmenistanom se vije reka Amu Darija, iz katere so začeli že v času carske Rusije črpati vodo, s katero so namakali bombažev nasade, te v zadnjem času opuščajo, ker je voda dejansko slana. Reka Amu Darija izvira iz nekdanjega ogromnega Aralskega jezera oz. morja. Nekdaj je njegova površina obsegala 68.000 kvadratnih kilometrov, po letu 1960, odkar so Sovjeti začeli z nuklearnimi in bakteriološkimi poskusi, se je jezero

skrčilo na 33.000 kvadratnih kilometrov, vse ribe so poginile in postalo je mrtvo jezero, slano jezero, od tod tudi slane reke.

Uzbekistan je po razpadu Sovjetske zveze leta 1989 dosegel in oklical neodvisnost in samostojnost uzbekistanske republike. Prvi predsednik je postal nekdanji partijski voditelj Islam Karimov, ki je prepovedal skrajne islamske skupine in zagotovil mir v državi, ki se je odprla tudi zahodnemu svetu. Odstranili in uničili so vse nekdanje komunistične spomenike in vse napise komunističnih parol ter omogočili delovanje vseh veroizpovedi.

Mesto Buhara je eno izmed sed-

mih svetovnih islamskih središč poleg Meke, Kajra, Jeruzalema, Bagdada. Obiskali smo t. i. mestomuzej v naravi, v obzidju tega mesta je nad 140 poslopj, mošej, medres, bazarov, kopališč, kraljevih stavb in 47 m visok minaret Kalan iz 12. stoletja, baje največji v Aziji. Turist je presenečen nad rdeče rjavo barvo zidov, nad čudovitimi pozlačenimi kupolami ali v sinji in zeleni barvi. Pred prihodom muslimanov v 8. stoletju so tu živeli pripadniki perzijske religije Zaratustre (5. stoletje pr. Kr.) ter Judje, ki imajo svojo sinagogo. Videli smo tudi ostanke budističnega templja. Buhara je bilo pomembno stičišče vzhodnih religij, kultur in jezikov, kakor

ga omenja tudi Marko Polo. Poiskali smo katoliško cerkev in v njej imeli v nedeljo sv. mašo, ki jo je daroval naš voditelj. Župnija sv. Andreja apostola Šele nastaja. Vodijo jo poljski minoriti iz Krakovske province. V Buhari je bila katoliška cerkev že leta 1941, in sicer za poljske vojake in pregnance vse do 1944. Kjer zidajo katoliško cerkev, je bilo nekdanje poljsko pokopališče, tu so našli tudi kamnito ploščo z letnico 1912, ki govori o neki poljski stavbi, ki so jo takrat tu začeli zidati. Na podlagi teh dokazov je sedanja državna oblast dovolila gradnjo.

/ dalje
JM



Khiva

niki sosednjih držav. Uzbekistanci so po večini lepi ljudje, ker so mešanica številnih ljudstev, največ Mongolcev in Evropejcev.

Iz Rima smo odleteli nekaj po enajsti uri dopoldne, po šesturnem poletu in dodatnih treh urah časovne razlike smo prispeli na letališče v Taškent ob 20.10

teklosti zaslovela zaradi tako imenovane svilene poti, katero je v svoji knjigi popisal že trgovec in popotnik Marko Polo proti koncu 13. stoletja. Uzbekistan je islamska država, kjer so po večini suniti, toda ne fundamentalisti, kot tudi laična država, kjer so ljudje večinoma oblečeni po zahodni evropski ali ameriški modi.

smo poskusili njihove značilne jedi, ki so predvsem vegetarijanske, nato so nas pogostili tudi z rižem in piščančjim mesom. Na potovanju je bila običajno bolj evropska hrana, posebej pripravljena za nas, ker njihove hrane verjetno ne bi prenesli naši želodci. Samo en večer smo imeli njihovo tipično večerjo z jagnjetino na žaru.



Buhara